BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ŞI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
decembrie 2013 (Anul V) Nr. 58 (12 / 2013)

BOEM@

Live Literature

decembrie 2013 (Anul V) Nr. 12 (58) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociația **S**criitorilor pentru **P**romovarea **R**ealizărilor **A**rtistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

12 / 2013

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-şef online: Mihail Gălățanu
Redactor şef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu, Saint-Simon Ajarescu, Constantin Oancă, A. G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roşu, Maria Ieva, Cosmina Cosma

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Caşu

Colaboratori:
Maria Timuc (Bucureşti), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Caraşca (Tulcea)

Revista literară BOEMA o puteți citi şi pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: *InfoRapArt*
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0336 800313**
ADRESA REDACŢIEI: Str. Cloşca, Nr. 1,
Bloc PS11, Sc. 8, Ap. 186, Galaţi, 800324

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertăţii absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conţinutul materialelor publicate.

Literatură şi Artă

DIN CUPRINS

Poezie: **Costel Stancu** (p.4), **Mircea Marcel Petcu** (p.6), **Mihaela Gudana** (p.22), **Alexandru Cazacu** (p.28), **Mariana Mihai** (p.30)

Proză: **Camelia Constantin**: Clipe (p.18), **Adrian Nicolae Popescu**: Și boemii dorm câteodată… (p.25), **Maria Ieva**: Prima zăpadă (p.29), **Ioan Toderiță**: Visul lui Ion - mărturisirea perotului (p.31)

Cronică de carte: **Daniel Corbu**: Matei Vişniec, Mitologia măştii şi dimensiunea tragică a fiinţei (p.3), **Lucian Gruia**: Daniel Corbu sau lumea ca ceremonial iluzoriu (p.9), **Cezarina Adamescu**: Spovedania unui actor de excepție: Constantin Codrescu (p.14), **Melania Cuc**: Recenzie "Cioburi de vise" (p.21), **Teodor Parapiru**: Daniel Corbu-cu sine pe sine călcând (p.23), **Lucia Pătrașcu**: Mihai Vintilă - Fiare şi oameni (p.26)

Note de lectură: **Marian Dopcea**: Concizie şi retorică (p.5), **Mihaela Cernățeanu**: Dar dacă vine… (p.7), **Melania Cuc**: Lungul drum al Vieții până la "Crucea din muguri" (p.24)

Eseu: **Cristian Ovidiu Dinică**: Finul Pepelei, cel isteț ca un proverb, Anton Pann (p.10)

Debut: **Ionela Luisa Bejan**: Un Halloween cosmic (p.35)

Interviu: **Denisa Lepădatu**: Interviu cu Patricia Lidia (p.19)

Pictură: **Constanța Abălaşei Donosă**: Grafică în creion (p.13)

Colinde: **Denisa Lepădatu**: Povestea lui Moş Crăciun / Seara de Crăciun / Aşteptatul Crăciun / Pluguşor (p.36)

Consemnări: **Corina Diamanta Lupu**: Efteling, Țările de Jos, un parc de distracții campion (p.34)

Istorie: **Tudose Tatu**: Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (V) (p.33)

Eveniment: **Redacția**: Festivalul Național de Literatură "Prietenia cuvintelor", ediția a III-a, la Galați (p.38)

Anunț: **Redacția**: Conferința Transfrontalieră a Tinerilor, Chişinău, R. Moldova (p.37)

Cărți: **Redacția**: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:
Coperta I: **Jim Warren** - *Eye of the Storm*
Coperta a IV-a: **Pablo Picasso** - *Domnişoarele din Avignon*
Interior: **Elena-Liliana Fluture**

Daniel CORBU

Matei Vişniec
Mitologia măştii şi dimensiunea tragică a fiinţei

Dintre scriitorii români care au imigrat în Occident în anii premergători lui 1989, doar Matei Vişniec a dovedit, o spunem fără a oripila notorietatea unor excelenți scriitori români împrumutați de noi culturii franceze (Dumitru Țepeneag, Paul Goma sau George Astaloş), o celebritate literară. Şi asta datorită pieselor de teatru, care au dobândit repede glorie internațională după stabilirea autorului la Paris. Pentru că Matei Vişniec este inventatorul unei formule originale de teatru absurd care cucereşte prin obsesiile torturante, inserțiile de poezie şi metaforism, lipsa didacticismului, parabola, sensurile transcendentale, prin umorul tragic şi prin ceea ce exegeții săi au numit deja intelectualizarea emoției. El are, acum, un loc al său în familia de spirite ce-i conține pe Ionesco, Beckett, Kafka, Camus, Buzzati sau Arrabal. Teatrele din Franța, Germania, S.U.A., Polonia, Canada, Rusia, Maroc, Iugoslavia, Finlanda, Italia, Olanda i-au făcut celebre piese ca **Ultimul Godot**, **Caii la fereastră**, **Angajare de clovn**, **Groapa din tavan**, **Bine, mamă, da' ăştia povestesc în actu' doi ce se întâmplă-n actu' întâi**, **Artur, osânditul**, **Țara lui Gufi**, **Spectatorul condamnat la moarte**. Câteva dintre aceste piese devenite clasice au fost scrise în țară, înainte de autoexilul său din 1987, refuzate de cenzura din România. Când ne-am cunoscut, la întrunirile Cenaclului de luni, condus de profesorul Nicolae Manolescu, Matei Vişniec era participantul mut. Nimeni nu-şi aminteşte să-l fi auzit vorbind despre textele care se citeau, deşi participa cu regularitate. Coborât din mitica Bucovină, Matei Vişniec (n. 1956, la Rădăuți), student la Facultatea de filozofie din Bucureşti, prieten afabil şi săritor la nevoie, se înțepenise în atitudinea de „privitor ca la teatru". Între gălăgioşii lunedişti, unii poeți adevărați, alții îngroşând rândurile caracudei, Matei Vişniec tăcea şi scria. Volumul de debut al lui Matei Vişniec, **La noapte va ninge** (Ed. Albatros, 1980), trădau propensiunea poetului pentru poemul filozofic, inteligența textuală, finețea lirică, gustul pentru parodie şi parabolă. Anecdoticul, prezent în multe dintre poemele lui Matei Vişniec, încearcă să ascundă o mare tristețe existențială, să camufleze un spirit neliniştit, de o extraordinară vervă inițiatică în cunoaşterea lumii, ca în acest poem, intitulat **Despre Seneca**: „*Lovesc şi eu, loveşte şi tata / iată-ne trecuți în primul rând de soldați / lovesc şi eu şi loveşte şi tata / soldații sunt din ce în ce mai eleganți / şi pe măsură ce înaintăm / în adâncul coloanelor / suntem serviți cu lichioruri fine / şi purtăm discuții despre Seneca / şi despre economia politică / iată-ne ajunşi la capăt / cu hainele sfâşiate, cu pumnii sângerând / asemeni celor / din prime le rânduri*". Mare parte din textile acestei cărți sunt poeme-parabolă, cu o atmosferă borgesiană, kafkiană, cu un limbaj familiar, persiflant: „*Am aflat că nu prea vezi cu ochiul drept / zise leul / da, nu prea văd, zise păzitorul leului / ce nenorocire, ce nenorocire, zise leul, şi nici cu urechea dreaptă / nu prea auzi, nu-i aşa, nu prea, într-adevăr, nu prea, zise păzitorul leului / ce nenorocire, ce nenorocire, / zise leul // Dar tu, zise păzitorul leului / ai labele paralizate, nu-i aşa, / aşa e, aşa e, zise leul / rău, foarte rău, zise păzitorul leului / şi nici mirosul tău şi nici colții tăi / nu mai sunt ca înainte / aşa e, aşa e, zise leul, / ce nenorocire, ce nenorocire, / zise păzitorul leului*" (**Despre ochiul drept**). Tehnica folosită de Matei Vişniec este aceea a augmentării, a ridicării faptului minor, a banalului, la dimensiuni spectaculoase, senzaționale, provocatoare de emoții lirice: „*De câteva zile sunt căutat / prin toate muzeele planetei / se zvoneşte că sunt pe cale să-mi distrug / toate autoportretele / se zvoneşte că toate cărțile / au povestit de fapt, pe ascuns, viața mea / şi că orice trecător / care ține mâinile în buzunare / ar fi luat deja legătura / cu mine. La toate ferestrele oraşelor / stau înghesuiți câțiva fotografi / se bănuieşte că într-una din zile / voi ieşi să-mi cumpăr / un ziar sau un pachet de țigări / eu însumi am întrebat / dacă nu m-am văzut pe mine însumi / nu, răspund eu / şi trec liniştit spre muzeu / trăgând un turn după mine*" (**Voi ieşi să-mi cumpăr un ziar**).

Cea de a doua carte, **Oraşul cu un singur locuitor** (Ed. Albatros, 1982), nu schimbă registrul poetic, atmosfera parabolică, dar accentuează caracteristicile poeziei din prima carte. „Faptele" acestei bizare poezii se petrec într-un oraş imaginar, Euforia, într-un timp spațializat, dilatat la maximum, personajele cărții fiind *Poemul, Poetul, Makta, Câinele Leukodemos*. În această carte, Matei Vişniec încearcă, aşa cum observa Petru Poantă, „întemeierea unei realități, concomitent cu discreditarea ei"[1]. Totul aici sugerează o singurătate totală a spiritului: „*Pe străzile oraşului, câinele oraşului / mă latră încet, / de ce latri la mine, îl întreb, / sunt singur, îmi răspunde / şi mă cuprinde frica /…/ de ce strigi la mine, mă întreabă / câinele oraşului aproape plângând, / de ce strigi aşa de urât la mine? / sunt singur, îi răspund / şi mă cuprinde frica*" (**Convorbiri cu câinele oraşului**). Poetul se află într-o continuă luptă cu agresivitatea realului, a civilizației, în poeme în care antonimiile, paradoxul, ironia, detaşarea cu care e rostit discursul poetic nu pot ascunde întru totul deziluzia, disperarea. Ultimul ciclu al cărții, **Descrierea poemului**, e o originală artă poetică a lui Matei Vişniec, în care ritualul creației înseamnă, de fapt, autodistrugerea fizică a poetului: „*Cu fiecare cuvânt scris mâna devine / mai neagră şi mai blestemată / o mână de ucigaş, spune mama, trebuia / să nu te fi născut / trebuia / să te fi lăsat mai departe să paşti capre / pe întinsele câmpii ale zeului Leukodemos, / sărmanul, iertare*".

Aceeaşi senzație de frig existențial şi acelaşi frison surrealist, provenit din înălțarea faptului banal la valoare simbolică, întâlnim şi în **Înțeleptul la ora de ceai** (Ed. Cartea Românească, 1985), ultima carte de poeme publicată în țară înainte de autoexilul său la Paris.

(continuare în pag. 18)

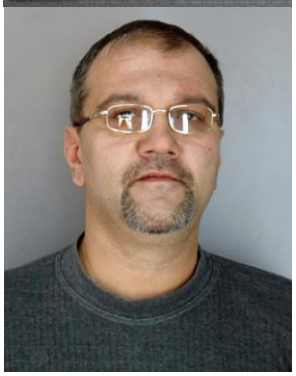

Costel STANCU

Aşteptare

Trăiesc?
Sau mi s-a făcut o înscenare a vieții?
Nu sunt decât un vârtej de frunze
într-o gară pustie? Un dans
între şinele de cale ferată
ce se încurcă, pentru totdeauna,
în memoria acarului?
Undeva, în colț,
un copil aşteaptă, aşteaptă…
El e singurul care mai are amintiri
- ace înfipte cu voluptate
în păpuşa de cârpă a creierului.
Trăiesc? Sufletul meu s-a stins
sau încă pâlpâie la fereastră?
Nu-mi răspunde nimeni.
Copilul aşteaptă, aşteaptă…
El poartă, la gât,
cheița de aur a tainei.
Cântă: „*Într-o dimineață aici va opri*
un tren plin cu jucării…"
Nimeni nu se îndoieşte de asta.

Amintire

Demult,
eram o casă cu uşile
şi ferestrele deschise.
Inima mea
- valet tânăr şi credincios –
te îmbia să intri.
Erau muzici acolo,
dansam zi şi noapte,
trăiam amintirile unui vin
de acum o sută de ani.
Îți aminteşti?
Nu ne temeam de nimic.
cu atât mai puțin de moarte.
- moarte e şi în urma
nasului de copil
pe geamul aburit
când se minunează
de întâia ninsoare,
îți spuneam.
Tu tăceai şi dansam, dansam,
soarele devenise elastic,
tălpile tale încălzeau luna.
Apoi a trecut timpul.
Azi te aştept în zadar.
O grămadă de pietre albe
cu care nu mai construieşte nimeni.

Ce sunt eu pentru tine

Ce sunt eu pentru tine?
Un don quijote ce caută zadarnic
punctul de sprijin al vântului,
o beție în magazinul cu animale exotice,
ciripitul şarpelui cu pene,
scheunatul de cățea turbată
al nopții pe care n-o ajută nimeni
să nască ziua de mâine,
laptele înăcrit în rai,
mierea de pe tălpile îngerilor?
Totul şi nimic, deopotrivă!
Eşti tristă, ştiu.
Rătăcesc prin lume, scriu poezii, cânt,
uneori ascund în mine perla altei femei.
Tu mă aştepți iubitoare şi neatinsă
ca praful de pe sticlele cu vin vechi.
Nu sunt vinovat:
trupul mi-e departe,
dar sufletul ți l-am lăsat aici
- un păianjen uriaş,
gata să înghită orice străin
care ar îndrăzni
să-ți strecoare pe sub uşă
o scrisoare de dragoste.

Execuția particulară

Mă ademeneşti în
iatacul tău. Când intru,
gaura cheii sângerează ca o
virgină. Stau nemişcat
între pragul de sus şi pragul
de jos cum într-o
ghilotină.
Să păşesc înlăuntru
ori înafară, nu mai am,
Doamnă, nici o
putere. Tu mă prinzi de mâini,
mă săruți, viclean, şi nu ştiu:
e sărutul morții
ori sărutul de grațiere?

Pedeapsa

Când ai plecat -
ai stricat cuibul rândunicii,
ai strivit şarpele casei,
ai înțepenit roata fântânii,
ai atârnat pisica de clopot
de durere, mamei i s-a încurcat firul pe fus;
de supărare, tatălui i s-a descărcat
puşca înspre Dumnezeu.
Acum te întorci - altul? -
să construieşti un cuib nou;
să alăptezi puiul de şarpe,
să dai cep fântânii
să pui clopoței pisicii
mama te iartă, dar
ai să îmbătrâneşti curățând
puşca de vânătoare a tatălui.

Marian DOPCEA

CONCIZIE ŞI RETORICĂ

Neobositul Florin Vasiliu (pentru inițiați „Moş Haiku") făcea, la începutul anilor nouăzeci, un rodnic prozelitism pentru poezia minimală, de sorginte niponă. Publicase, până la Revoluție, nişte „Interferențe lirice", în colaborare cu N. Steiciuc - un adevărat manual pentru iubitorii poemului de cinci, şapte şi iarăşi cinci silabe.

Osârdia nu i-a fost în zadar, chiar dacă prima antologie editată („Umbra libelulei" - 1993) prezintă drept haiku-uri prea multe micropoeme ce nu au comun cu minunăția japoneză decât mecanica înşiruire a celor şaptesprezece silabe. Mişcarea inițiată de „moş" a avut ecouri imediate. Chemați sau mai puțin chemați s-au prins în hora asta mulți. Cuvine-se a-l menționa măcar pe Şerban Codrin, poet mândru şi rar, a cărui „Mare(a) tăcere" dă măsura deplină a capacității limbii române de a-şi asuma prețiosul şi fragilul lirism de factură niponă.

Haiku-urile (cu varianta lor modernă şi satiric "senryu") şi poemele „tanka" mi-au stârnit, inițial, interesul pentru poezia doamnei Tania Nicolescu - autoare prolifică, altfel, încercându-şi puterile şi în proză şi poezie "europeană", ori provocându-şi interlocutorii cu întrebări bine țintite, la sinceritate şi introspecție, în interviuri.

Lirismul este, fără îndoială, vorba domnului Manolescu expresie a subiectivității pure. Haiku-ul se vrea impersonal - dar asta nu înseamnă că nu freamătă de lirism. Prestigiul imens (în Japonia - şi nu numai acolo) al unor Basho sau Issa de la lirism se trage... Există în condiția micului poem, paradoxuri multiple. Menit a da expresie fenomenalității pure haiku-ul impune, formal, destule restricții, printre care şi pe aceea a nonimplicării afective a celui ce contemplă. S-ar situa, aşadar, cam în afara conceptului european de lirism, dominat, acesta, de expansiunea şi hipertensionarea eului.

O emoție delicată freamătă, cu toate acestea, în silabele haijinului autentic. Îmi permit să cred, în acest sens, că Tania Nicolescu este o poetă autentică, bizuindu-mă pe fulgurările evidente ce dau consistență emoțională unor poeme precum acestea: „*Altă ninsoare - / puful păpădiilor / prin vântul din zori*" sau „*Îşi schimbă locul / caselor după soare - / a plouat cu melci*", ori „*Zi toridă de / august şi-un fluture alb - / cum zboară clipa*" şi încă „*Cimitir pe deal - / crucile urcă spre cer / prinse de stele*".

Tematica unor asemenea poeme este umilă în aparență. Dar, însă... Nu conferă oare melcul - ca şi mine, universului? O asemenea poezie nu acceptă discriminare. Temele nu sunt „minore" sau „majore" - ele există pur şi simplu, sfidând teoria, conferind poemului demnitate estetică.

Prefațatoarea volumului „Brotacul din lună" - doamna Laura Văceanu (ea însăşi o admirabilă autoare de haiku) observă în poezia Taniei Nicolescu o aplecare către „filosofia" zen - şi nu putem fi decât de acord cu observația. Impusă să fie această aplecare, de însăşi delicata structură a micropoemului? Probabil că da, măcar parțial. Nu se poate nega, însă, pe de altă parte, că opțiunile noastre filosofice țin de particularitățile spiritului propriu. Formele nu impun cu necesitate conținutul. Ca să fii sensibil la opoziții precum efemer/eternitate, viață şi moarte, existență şi neant, trebuie să ai tu însuți o anumită structură intelectuală. Taniei Nicolescu „filosofia" zen îi vine ca o haină potrivită: „*cade o nucă - / din copacii cât veacul / sunetul clipei*" ori „*pe țărmul mării / nicio urmă-n nisipul ud / doar veşnicia*".

Senryu este o variantă modernă (şi perversă poate) a haiku-ului. Un poet de geniu, spirit neliniştit şi „negativist" a dat numele său unei ipostaze insolite a micului poem. Cum să nu-ți aduci aminte de Cuba, în ale cărei farmacii nu se află, de mulți ani, decât plante medicinale - citind acest poem?: „*spital în criză - / doar rostopasca-n curte / înflorind din belşug*".

Că nu e vorba de Cuba - e limpede. Limpede este şi că poeta e atentă la lumea din jur, diformă şi urâtă, în fond, împopoțonată de defectele firii omeneşti, ca de nişte podoabe ridicole şi inutile. Ceva din spiritul satiric, necruțător, se strecoară şi în versurile de tip european: „*stăruind / să-nghită vii printre dumicați / la parastas / convivii*".

În care concizia face bună casă cu privirea anamorfică, menită să pună în cruda lumină desacralizarea unui act ritualic.

Dar nu conciziunea caracterizează astfel de poezie (predominantă în volumul „Anno lucis") ci, dimpotrivă, retorica deloc zgârcită când e vorba să-şi etaleze procedeele. Există poeme de frăgezime aurorală: „*M-am trezit / prin odaie paşii luminii foşneau liniştiți / reliefând fără grabă / ca pe un reproş tăcut / dezordinea rămasă de-aseară / privirea spre fereastră luneca / dincolo de geam / imaculat / din nou ningea / şi toate urmele piereau / în albul nesfârşit / al începutului de lume*" (Începutul) şi există şi poeme de viziune mizerabilistă, în care nefirescul/nefericirea garantează parcă, monstruos, stabilitatea şi sensul lumii: „*şi totuşi mi-e bine / mă latră iar câinii / pesemne nu sunt încă / un cal mort*".

„Specialitatea" casei o constituie în majoritatea poemelor acestei cărți / retorica mişcării sufleteşti abia perceptibile. „Inerție", „Iarmarocul", „Încă visând" ori „Laokoon" au o pulsație fină vădind, fără îndoială, viața dar şi riscurile unor combinații lexicale riscante precum „aşternutul leneviei", „agora gândurilor". Foarte frumoase mi se par poemele de până la 25 de versuri (precum „La cântatul cocoşilor", „Muzica timpului") în care vibrația interioară devine distilat sonor, cuvânt mustind de înțelesuri şi sugestii.

Mircea Marcel PETCU

Încercare

Am învățat până azi
mai multe lucruri.
Pe pământ
cât de singur sunt
în primul rând,
când nu te văd
şi nu te aud.
Ştiu că voi muri
oarecum curând.
Cât de urâtă
e uneori lumea ,
am învățat şi
cât de tăcută,
enervantă chiar e
Dunărea.
Am îmbătrânit puțin,
şi am întinerit o clipă,
durerea să o duc
în adânc să-ncerc acum,
la sfârşit
să te ascund !

Pământesc

Am să vin acasă
mai pe seară
lăsând afară
îndoielile şi patima,
tăcut, cu sufletul în brațe ,
pe vârfuri voi intra,
nu voi vedea
nici razele de lună,
nici florile
de la ferestre,
nici ochii tăi,
nimic
din ce e
pământesc.

Liniște

Fata dormea liniştită,
senină, învăluită
de acelaşi
somn profund şi dulce
ca al copiilor,
ca al celor buni,
cum se spune
că dorm numai
cei drepți.
Dormea ca o inocentă ,
ca un suflet departe
de păcat şi de răutate.

Certitudine

Omul a simțit nevoia
să încarce de măreție
şi de simboluri
marile clipe ale vieții.
Pentru că visându-şi
drumul înainte
are nevoie de
certitudine,
de siguranță.
Dar este îndestulătoare
vreodată ,
siguranța care poate
încăpea intr-un vis
aflat
la un capăt
de drum?

Adevăr

Privesc cerul
şi cred
în puterea omului
de a trăi veşnic
te privesc
pe tine
şi mi se pare
că veşnicia e prea mică,
pentru a-mi potoli
setea de iubire
pe care o zăresc
în ochii tăi.

Credincioşi

Doar hârtia şi stiloul
mi-au mai rămas.
Doar ele-mi sunt credincioase
şi nu mă rânesc
niciodată,
nu mă jignesc,
nu mă lovesc,
nu mă fac să îmi doresc
moartea.

Ar fi

O minune ar fi
să mă pierd în tine
şi să nu mă găsească nimeni,
să mă rătăcesc în ochii tăi
şi să înot către dragostea ta ,
să-ți descopăr sufletul
şi să îmi fac casă în el,
acolo să dorm,
să-ți scriu ,
să te iubesc.

*(din vol. în pregătire „**Pe aripi de dor**”)*

Mihaela CERNĂȚEANU

DAR DACĂ VINE...

Născut la Cerna, județul Tulcea, localitate care a înfrumusețat literatura noastră cu numele unor scriitori, poeți şi publicişti de valoare precum Panait Cerna, Ion Staicu, Dumitra Petrică, Florica Veleşcu, poetul Dumitru Cerna stabilit în prezent în Cluj – Napoca, cunoscut pe meleagurile tulcene mai ales prin lucrarea sa de doctorat *P**anait Cerna scepticul luminos**,* studiu monografic pentru care a obținut titlul de *Doctor cum laudae,* a publicat în prima parte a anului 2013 volumul de poezii ***Dar dacă vine***. Poetul este membru fondator al *Societății Române de Dialectologie,* Cluj-Napoca *(1997)* şi al Fundației *Mihai Eminescu,* Cluj-Napoca *(1999),* membru al *Uniunii Scriitorilor din România (1997)* şi al *Academiei de ştiințe, Literatură şi Arte*, Oradea, secțiunea literatură (1999).

Începând din anul 1987 când a debutat în *Tribuna*, cunoscutul scriitor dobrogean a publicat numeroase volume printre care: *Cireşe amare,* 1993; *Poeme translucide,* 1996; *Sceptic de rezervă,* 1997; *Pasărea Ibis şi Agresorul,* 1999; *Poeme dobrogene,* 1999, 2000, 2006; *Trist. Poeme Bonsai,* 2000; *Dumicatul de pelin,* 2003, *Magdala,* 2005, *Peştera din pom. Poeme caju,* 2012. Poemele sale au fost traduse în limbile franceză, engleză şi maghiară.

Dumitru Cerna şi Mihaela Cernățeanu

Trăind şi respirând în oraşul lui Blaga, admirator al poetului Nicolae Labiş pe care-l numeşte *Eseninul nostru*, şi-i admiră *ritmul, explozia, nebunia,* al lui Nichita Stănescu – *prin venele sale curgea poezie- (*cuvintele lui Dumitru Cerna*)*, şi mai ales a lui Esenin pe care-l consideră cel mai mare poet al tuturor timpurilor, autorul se opreşte deseori în poezia sa asupra spiritului dobrogean valorificând simbolurile ținutului natal şi ale copilăriei, scriind pentru a se elibera de prea mult suflet: "*Scriu poezie şi nu mai ştiu nimic despre mine dar câtă lumină îmi scaldă sfioasa, părelnica-mi singurătate*", declară în debutul volumului ***Fiul***.

Ultimul volum, apărut la Casa Cărții de Ştiință din Cluj, cu un *Cuvânt înainte* de Petru Poantă, conține 49 de poeme având toate o structură similară: sunt alcătuite din 14 versuri, ultimele două constituite ca o concluzie. Ceea ce se remarcă numai răsfoind cartea, este lipsa

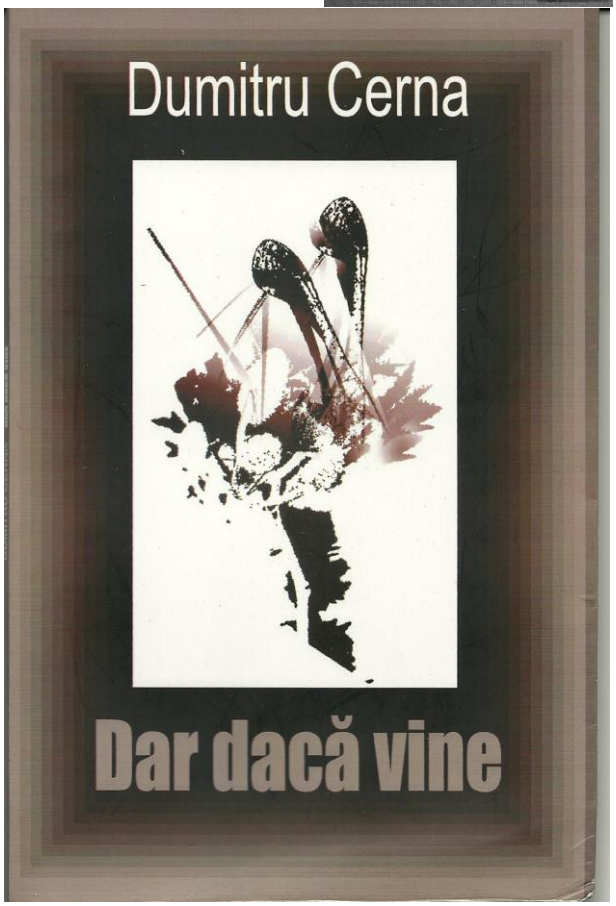

semnelor de punctuație care probabil ar fi distorsionat mesajul pe care pana atentă a scriitorului a vrut să-l transmită. Sau gândul poetului a fost să lase cititorului posibilitatea de a lectura şi interpreta textul aşa cum simte, fără a-i fi impusă o anume sugestie prin intonație. Poetul încearcă să oprească în loc momentele frumoase pe care le-a trăit şi care-i revin mereu în minte prin intermediul cuvântului. Aceasta este impresia pe care mi-a lăsat-o poezia lui Dumitru Cerna. Poetul trece parcă prin toate momentele vieții sale: copilăria, adolescența, tinerețea, maturitatea. Din toate izvorăşte iubirea de frumos, paradisiacul, lumina. Astfel, poezia cu care debutează volumul – ***Oh ce frumoasă e Transilvania*** – pare un elogiu adus oraşului de reşedință: *Oraş al meu cu grădini brun-bântuite […] Trebuia să ştiu Clujul inimi sfâşie.* Poetul Cerna ne vorbeşte despre ***Primul bal primii paşi de arginturi*** când *Trupul tresaltă murg în amurg valsând pe țărână şi Vară abis dansul acesta-i în inima mea / Primul bal primii paşi de arginturi pe catifea.*

La un moment dat poetul îşi dă seama că ***Şi îngerii cad uneori în ispită*** într-un veritabil poem de dragoste: *Ce verde-i lumina şi câtă răcoare / Au diminețile din noaptea sfârşită / Şi zarea din sfârcuri e parcă ieşită / Coapsa de-argint viu risipeşte în palmă / Semnul de vânt vinețiu dinspre toamnă / Capiv suflul duhului brun dă în floare / Oranj vara mea ocroteşte ninsoare...* Parfumuri orientale, exotism şi culoare emană din plin poezia ***Precum o fată brună din Izmir*****:** *Se tânguie în spuza-i mov maneaua / Pe miez de nucă unduie halvaua / De la buric se-aprinde pergamentul / Plezneşte-n bumbii coapsei*

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

Orientul / Ard sâni, foşnesc mătăsurile firii / Din sfârcuri picură pudra nuntirii / Ca pe-o vanilie eu te respir / Precum o fată brună din Izmir / Sângele dă în clocot eu mă mir.

Gândul la copilărie trezeşte o stare de melancolie în poezia ***Sanie uşoară de mesteacăn:*** *Sanie uşoară de mesteacăn / Viscoleşte neaua în simțiri / Brun copilăria mi-o înmiri / Cu asupra de singurătate* unde mesteacănul şi neaua sunt simboluri ale purității şi totodată ale copilăriei.

Poetul, asemenea creatorului, simte în ***Tu te-ai uitat de-a lungul peste sat*** că *s-a jucat cu viața: Venivor timpi veni-va şi lumină / Ci roagă-te-ndurarea să mai țină / Misterul iernii-n suflet cuibăreşte / Cu viața te-ai jucat dumnezeieşte / Şi tu ai plâns dar zeii n-or să vină / Ci roagă-te-ndurarea să mai țină...*

Despre copilărie şi adolescență vorbeşte dobrogeanul Cerna în poemele: ***Dunăre-volbură poartă încrustată*** şi ***Eu m-am născut în stepa de la care:*** *Dunăre-volbură poartă încrustată în argint / Fluviu ce trece vânăt prin mine ca prin inel […] Dunăre-volbură poartă încrustată în argint / Prin care răpusă adolescența mea urcă-n pământ.* Dunărea pare să fi închis în ea ca-ntr-o icoană vârsta fericită a adolescentului. În cealaltă poezie amintită distingem locul naşterii poetului şi a poeziei: *Lutu-şi prepară galben mir iar zarzărul / Mi-a dăruit poemul de-nălțare / Eu m-am născut în stepa de la care / Mi-am răcorit poemele-mi solare.*

Citind poezia ***Tăte-şi schimbă semnele*** intri într-o atmosferă vetustă ce dăinuie parcă de mii de veacuri: *Amiroase a şofran / Gândeşti că n-am fost şohan[…] Cătilin cuvintele / Ceriul şi cu stelele / Tăte-şi schimbă semnele.* Tonul arhaic conferă ideii poetice un parfum de linişte ancestală.

Îmbinarea dintre cuvintele de dialect aromân cu cele de grai nord-dobrogean aduce un suflu deosebit şi în poezia ***În poemele mele am cântat mântuirea:*** *Cuvintele mele-s cuibare însfințite-n baroc / Cuminecatele mi-au dat curajul spovedaniei / Lacrimi să-mi plângă vara şi oranjul litaniei […] Mi-am regăsit rugăciunea şi i-am pătruns aminul.* Unul dintre cele mai frumoase versuri ale poetului izbucnesc din sufletul acestei poezii: *Am înflorit poemul şi el mi-a-nflorit busuioc,* o veritabilă declarație a creatorului de artă din care iese ideea că poetul sfințeşte cuvintele.

Gânduri pentru fratele Neculai sunt profund redate în ***Bate toaca ritmul înrănirii piroanelor şi Bate vântul frunza-n gol:*** *Surâzător şi tăcut fratele Neculai galopează / Împotmolit în denii despovărat de duh rău / Domol îşi urcă rugăciunea spre sufletul său şi Fratele meu Neculai / Se afundă în pământ / Ca-ntr-un soi de legământ.* O împletire de elemente vegetale ale spațiului copilăriei precum *salcâmii, floarea de cais, frunza,* cu motive ce țin de sacralitate: *toaca, piroane, înrănire, denii, duh, rugăciuni, suflet, înviere, clopote, arhangheli* contribuie la sacralizarea imaginii prin proiectarea ei într-un spațiu încărcat de smerenie şi de lumină. Motivele religioase presărate cu îndemânare de poet par a fi un pretext de a înveşnici imaginea fratelui.

În ultimele poeme ale volumului nu poate trece neobservată ideea că poetul este un *mântuitor* care îşi însuşeşte şi acceptă suferința şi sacrificiul. Pentru poet *mugurii lungi ai piroanelor dau în floare (**A venit primăvara pe Golgota şi-n mine),** fericit e cel ce plânge (**Câte cuie sunt pe lume)**, din ruguri păsări albe cad în Paradis (**Se-nserează peste Golgota),** iar el* (n. a. poetul*) din poem bea lacrimi încet (**Şi ospățul ținu trei zile şi trei nopți).** Ultima poezie are o evidentă nuanță sarcastică la adresa celor care au drept scop şi avantajele materiale: *Şi ziariştii online noii pilați-n pont / Cu sufletul lor deghizat captiv în cont.* Poetul coboară în poezie elemente din cotidian ca o încercare de demitizare a poeziei, de desacralizare a ei. Este aici o meditație asupra destinului poetului şi a poeziei care are drept scop ideea de înălțare şi de înnobilare. De aceea *doar paserile mai ciugulesc din poet,* adică cei cu adevărat înalți sufleteşte.

Poezia care încheie volumul ***Eu sunt la uşă misterul doar mă ține,*** concentrează în mesajul ei o quintsență a întregului volum concretizată prin sintagma „**dar dacă vine",** de pe coperta cărții. Se sugerează aici condiția poetului sceptic uneori care mai are o undă de speranță: să treacă dincolo de, să atingă perfecțiunea, frumosul, inefabilul. Aşteptarea sa este nelimitată ("*Eu sunt la uşă […] şi bat necontenit"*). Deşi la început pare dezarmat ("*Şi nimeni nu mai vine să-mi deschidă […] Dar bat la uşă ne-ntrerupt şi-n neştire. […] Eu bat de mult. Caut o convertire*"), în final se schimbă registrul prin sintagma mai sus amintită ce poate fi privită ca o întrebare retorică din care se întrezăreşte o rază de lumină: **dar dacă vine...**

Speranța noastră, a celor care trăim pe plaiurile pe care poetul Dumitru Cerna a păşit cândva sperând şi lăsând în urmă raza „sceptrului luminos" al scrierilor sale provocatoare de bucurii în rândul românilor în general şi al dobrogenilor în mod special, este aceea că, poetul ne va dărui de fiecare dată, cu mărinimie o rază din luminația sa de..suflet.

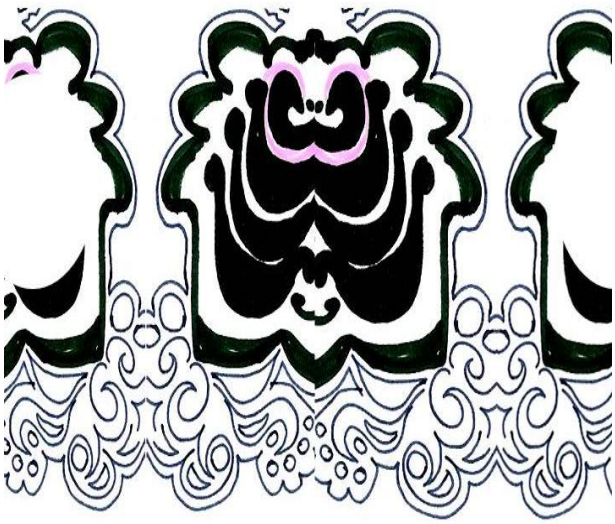

desen de Elena-Liliana Fluture

Lucian GRUIA

Daniel Corbu sau lumea ca ceremonial iluzoriu

Viața noastră reprezintă, în ultimă instanță, o cercetare gnoseologică despre noi înşine şi despre lume. Din acest motiv, Mircea Eliade considera că orice călătorie geografică se desfăşoară în interiorul nostru, iar Eminescu, după o zbatere de o viață năvalnică îşi dorea ca Demiurgul să-i împlinească suprema dorință: „pe mine, mie redă-mă".

Pentru Hegel, poezia se mulează exhaustiv dezideratului gnoseologic: „obiectul care corespunde poeziei este împărăția nemărginită a spiritului. (...) Sub acest aspect, sarcina principală a poeziei este aceea de a ne face să simțim puterile vieții spirituale şi, în general, valurile suitoare şi coborâtoare ale pasiunilor şi sentimentelor omeneşti ori ceea ce trece liniştit prin fața contemplației, împărăția atotcuprinzătoare a reprezentărilor, faptelor, acțiunilor, destinelor omeneşti, agitația acestei lumi şi guvernarea divină a lumii. Astfel a fost poezia şi mai este încă învățătoarea universală şi pretutindeni prezentă a genului uman".

Coborând de la generalitate spre concretizare, trebuie să cercetăm mai îndeaproape fenomenul cunoaşterii. În primă instanță, aşa cum am observat, gnoseologia evoluează silogistic, prin cunoaşterea de sine – teza, cunoaşterea de lume – antiteza şi sinteza lor unitară (eul, parte a lumii).

Cunoaşterea de sine/introspecția urmează, în principiu, o axă verticală, de la aparență spre esență, în timp ce cunoaşterea lumii obiective se revarsă, în primă instanță, pe orizontală, abordând varii domenii, apoi adâncindu-se spre abisuri.

Ca fapt primordial, cunoaşterea constituie principala dilemă biblică. Pentru Emil Cioran cunoaşterea a provocat alungarea omului din rai.

În *Căderea în timp* (1965), filosoful menționat stabileşte trei etape gnoseologice: ignoranța paradisiacă a omului naiv şi inconştient (*eternitatea pozitivă*); neliniştea provocată omului matur, conştient, de sentimentul morții, devenit ca atare interesat de mântuirea promisă de un Demiurg (*temporalitatea istorică*) şi scepticismul omului lucid care întrevede în spatele divinului: vidul existențial, nirvana ori nimicul (*eternitatea negativă*).

Gânditorul din Răşinari afirma că antinomia spirit-trup conduce la impas, întrucât spiritul, înălțându-se spre cunoaşterea absolută, distruge viața. În concluzie, cunoaşterea reprezintă o rană, un păcat, un blestem (*Pe culmile disperării*, 1934).

Cioran considera că există o singură problemă filosofică, aceea a morții. Totuşi religia e singura care vrea să înfrângă neantul şi să instaureze eternitatea. Chiar dacă nu anulează moartea, idea divinității face viața posibilă. Cei care cred în Dumnezeu trebuie invidiați. Credinciosul înfruntă moartea fără teamă. Şi iată ce afirmă Daniel Corbu: „Filosofii tac şi discern/ prima şi ultima-nvățătură e moartea." (*Şapte heptastihuri pentru bibliotecile-fântâni*)

Am sintetizat considerentele gnoseologice cioraniene întrucât poezia lui Daniel Corbu se apropie de aceste precepte, sub aspect ideatic, diferențiindu-se prin tonul emoțional, întrucât poetul moldovean posedă genetic şi o latură romantică indestructibilă: „Pentru mine Poezia face parte din iluzia universală. (...) A scrie poezie: încă un mod de a te convinge că exişti. Şi o faci permanent, convins că numai scriind poți alunga moartea la câțiva paşi mai încolo. Şi când crezi că ai alungat-o mai adânc o găseşti instalată în miezul lucrurilor. (...) Fiind o formă de libertate canonică, menținută în metafizic, poemele din cărțile mele pot fi citite ca impresii ale navetei între mine şi mine, între mine şi lume, între ideal şi realizabil. Pe de altă parte, orice carte a noastră de revelații lirice aparține fericirii de a sta mereu în deschiderea ființei şi, în egală măsură, eşecului de a nu o fi cucerit niciodată" (Daniel Corbu - *O profesiune de credință* - postfață/cuvânt final la *Documentele haosului* – Princeps Edit, Iaşi, 2011).

Daniel Corbu se dovedeşte un bun cunoscător al scrierilor cioraniene întrucât îi dedică şi o poezie paradoxalului gânditor român, din care se degajă o cosmică percepție crepusculară a lumii în care ne-a fost dat să trăim: „pe o planetă obscură/ dintr-un obscur sistem solar/ aruncat pe o ramură obscură/ a unei galaxii obscure dintr-un univers/ de o absolută obscuritate." (*Clarviziune obscură* – Domnului Emil Cioran)

Cercetând mai departe asemănările, putem constata că toate etapele cunoaşterii menționate de Cioran se regăsesc risipite în lirica lui Daniel Corbu (şi ne vom strădui să le prezentăm), cu mențiunea că poetul a eludat naivitatea paradisiacă, intrând în scenă cu un matur sentiment al morții şi ajungând, datorită lucidității, la esența lucrurilor care nu este altceva decât neantul, conceput specific.

Problema primordială în lirica lui Daniel Corbu, ca şi în metafizica cioraniană o constituie extincția. Poezia luptă zi de zi cu moartea în iluzia supraviețuirii. Dar poetul nu urmează la modul absolut concluziile sceptice cioraniene ci le îmbracă/trăieşte sensibil, el este un creier înconjurat de o inimă şi orice atingere cu realitate devine dureroasă.

În prefața la *Documentele haosului*, Mihai Cimpoi sesizează dubla spirală a poeziei lui Daniel Corbu: senzuală şi categorială /1/, distincție menționată şi de Paul Gorban în postfața volumului menționat /2/, semn că antinomia semnalată reprezintă o caracteristică de bază a liricii poetului.

Adrian Dinu Rachieru precizează încă şi mai clar: „Chiar prin *Intrarea în scenă* descopeream că poetul se împarte între creier şi inimă:"

Pentru mine cele două aspecte sunt trăite simultan, rațiunea descoperind cu durere lipsa de sens a existenței (creierul fiind înconjurat de inimă). Tocmai de aceea afirmă poetul „Poezia e Haosul condamnat la visare!"

Pentru Daniel Corbu, nimicul/neantul din care s-a generat haosul, care persistă ca un zgomot de fond al universului materializat, posedă atributele armoniei eternității, inexistența supraviețuind morții. Neantul inspiră/sprijină prin negație, eternitatea.

Poetul, deziluzionat de neantul descoperit ca ultim strat ontologic, descoperă poezia, iluzia, imaginarul sustrăgându-se timpului. Şi astfel, ciclul cunoaşterii se poate încheia liric. În spatele cortinei

(continuare în pag. 23)

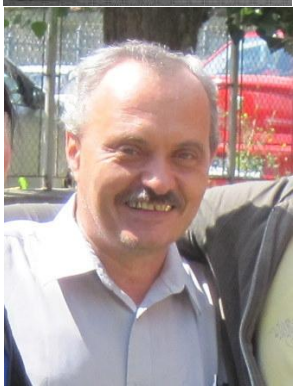

Cristian Ovidiu DINICĂ

Finul Pepelei, cel isteț ca un proverb, Anton Pann

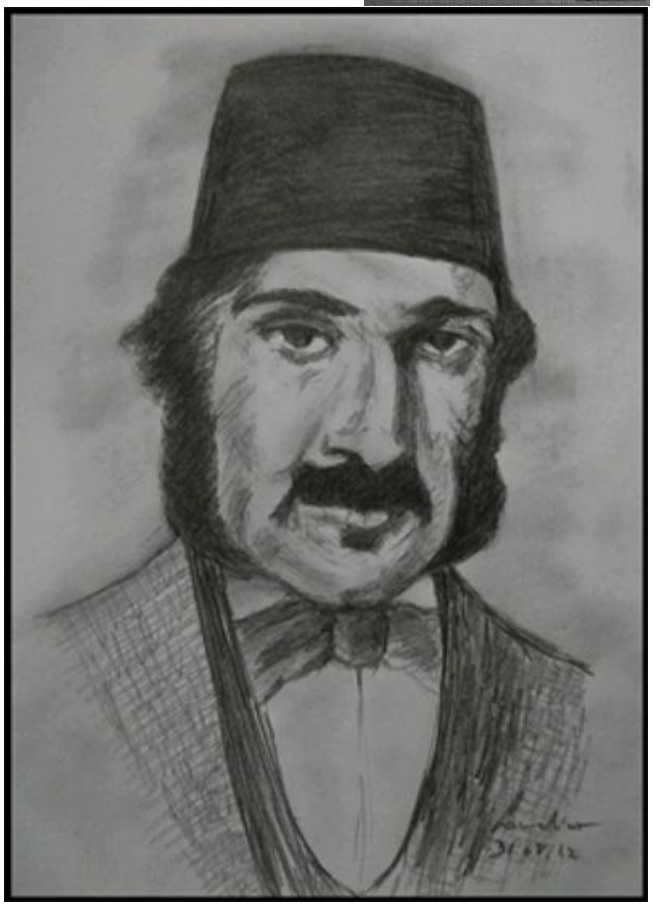

Cu Anton Pann istoria literaturii române este darnică. Sunt mărturii despre el si opera sa, în măsura în care acesta s-a bucurat de viață ştiind să prețuiască atât tumultul acesteia, dar şi împlinirea spirituală.

Primul articol important îl publică V. Alecsandri în *„Convorbiri Literare“* la data de 01/02/1872 cu titlul *„Cântece de stea si Povestea vorbei*“, unde îi consideră opera ca fiind foarte valoroasă şi având caracter național.

Primul biograf este G. Dem Teodorescu care în 1893 publică operele şi viata lui Anton Pann. Aceasta realizează meticulos un prim rezumat pitoresc din care lipsesc însă unele elemente inedite ale vieții menestrelului.

Anton Pann, fiind pentru epoca sa un creator autentic, membru de seamă al lumii bisericeşti ortodoxe, dar şi laice va fi consemnat în toate istoriile literaturii române. Astfel, în istoria sa, Nicolae Iorga îl caracterizează: *„Cântărețul de giumbuşuri, lăutarul literar al petrecerilor, ghiduşul de iatacuri, amorezatul care caută la ferestruicele căsuțelor de mahala, prinzând ceasul când lipseşte respectivul jupân, tovarăşul ceasurilor de veselie ale preoților, dascălilor, țârcovnicilor, cărora li zice pe glas de psaltichie lucruri care fac parte din plăcuta slujbă a Satanei”.*

Ca profesor de muzică psaltică, compozitor, folclorist şi scriitor Anton Pann contribuie prin personalitatea sa complexă la constituirea culturii noastre, rămânând atât în istoria literaturii, cât şi în cea a Bisericii Ortodoxe Române.

Data naşterii sale este nesigură şi se situează, între 1793-1797, la Sliven, în Imperiul Otoman, azi Bulgaria. Decesul este consemnat la 2 noiembrie 1854, la Bucureşti, Țara Românească. Anton Pann se naşte în familia lui Pantoleon sau Pantaleon Petrov, acesta fiind numele tatălui său ("vreun Pandele sau Pantelimon", cum sugerează într-un studiu Tudor Vianu) care era de meserie căldărar sau arămar. George Călinescu afirmă că prin tatăl său, Anton Pann era român de origine: *„Cunoaşterea miraculoasă a limbii noastre e un semn că era sau român (valah curat ori cuțovlah), sau că venise aici în fragedă copilărie"*[1]. După numele tatălui, viitorul autor se va semna pe manuscrisele primei perioade de creație cu Antonie Pantoleon Petroveanu.

Izbucnirea unui nou război ruso-turc în 1806, care coincide cu anul morții tatălui său, face ca Anton Pann, împreună cu mama şi cei doi frați, să ia drumul pribegiei, la Nord de Dunăre, în căutarea unei vieți mai bune. De aici, însoțeşte trupele ruseşti, trece în Basarabia şi se stabileşte la Chisinău, unde Anton Pann este acceptat la vârsta de 10 ani în corul bisericii mari din această localitate, datorită vocii sale frumos timbrată. Astfel îşi află vocația de psalt şi învață limba rusă.

Frații săi, înrolându-se în armata rusească, sfârşesc eroic în 1809 la asaltul Brăilei împotriva turcilor, fapt ce va conduce la dezvoltarea simțământului patriotic, reflectat în creația sa viitoare.

În iarna anului 1812, la vârsta de 16 ani, tânărul Anton Pann cunoaşte Bucureştiul cu farmecul unui oraş balcanic, cu mahalale, târguri şi iarmaroace mustind de gusturi orientale şi mode venite de la periferia lumii apuseane. Mai toți călătorii străini care au trecut prin oraşul de pe malul Dâmboviței la începutul secolului al XIX-lea definesc Bucureştiul ca pe o urbe a tuturor contrastelor - „sat şi oraş, mizerie şi lux, arhitectură primitivă şi case în stil constantinopolitan”.[2]

Supusă istoriei la intersecția civilizațiilor şi epocilor, viitoarea capitală împletea graiuri şi obiceiuri ale diferitelor naționalități ce tranzitau oraşul. În acest amestec balcanic de tradiții şi tendințe novatoare se formează şi creşte viitorul autor. Era o perioadă de letargie şi uşor avânt al modernismul european, însă suferind şi de impactul balcanismului combinat cu tradițiile şi jovialitatea locuitorilor autohtoni, pentru care la mare preț erau sărbătorile câmpeneşti de la care lăutarii nu lipseau.

Anton Pann cunoştea destul de bine limbile: română, greacă, bulgară, turcă şi rusă. Acest lucru îl va ajuta la culegerea de texte populare şi îi va fi de folos şi la învățarea tainelor muzicii bizantine avându-i ca profesori pe Dionisie Fotino, scriitor şi compozitor muzical, cunoscător perfect al muzicii orientale, iar din 1816 pe

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

Petru Efesiul, unul din grecii pricepuți în muzică eclesiastică, care i-a transmis nu numai cunoştinţele de bază ale artei muzicale, dar şi dorința de perfecțiune. Şcoala acestuia a funcționat pe lângă biserica Sf. Nicolae Şelari. Aici învață şi meşteşugul tiparului, în tipografia aceluiaşi Petru Efesiul, iar în 1819 ajunge "director" al tipografiei şi tipăreşte pentru întâia dată un *Axion* în româneşte, care, din nefericire, nu s-a păstrat.

Perioada sa de debut muzical corespunde cu campania de autohtonizare a vieții eclesiastice. La numai 23 de ani, Anton Pann este numit de mitropolitul Dionisie Lupu în comisia pentru traducerea cântărilor bisericeşti din greceşte în româneşte, folosindu-se de noua semiologie hrisantică. În anul 1821 fiind refugiat la biserica Sf. Nicolae din Şchei, unde cântă la strană, îl cunoaşte pe Ion Barac, celălalt traducător şi tipograf de cărți populare cu care leagă o frumoasă prietenie de creație.

La revenirea de la Braşov o cunoaşte pe Zamfira Agurezean, de care se îndrăgosteşte şi cu care întemeiază prima căsnicie, fără a avea însă mulțumire deplină. Din această căsătorie are un fiu, Lazăr, care va deveni preot. După o perioadă de şapte ani biserica ortodoxă acceptă despărțirea lor. Lazăr îl va condamna tot timpul pe tatăl său şi totuşi lui, prin testament Anton Pann îi va lăsa viitoarea sa tipografie.

Prima etapă a şederii sale în Râmnicu Vâlcea a fost scurtă şi cuprinde anii 1826-1828. Documentele vremii îl găsesc stabilit dascăl de muzică la şcoala de pe lângă Episcopia Râmnicului şi cântăreț la biserica „Buna Vestire". Colaborarea sa cu Episcopia are ca motiv principal românizarea şi modernizarea muzicii bisericeşti, dovadă fiind manuscrisele redactate cu scrisul fin al psaltului, constând în cântări specifice cultului ortodox: polieleuri, axioane, doxologii. În acelaşi timp, predă lecții de muzică maicilor de la mănăstirile „Dintr-un Lemn" şi „Surupatele", care erau încântate de glasul său deosebit. Din opera muzicală bisericească a lui Anton Pann amintim: *Noul Docsastar*, *Bazul teoretic şi practic al muzicii bisericesti sau Gramatica melodică, Heruvico-Chinonicar, Paresimier, Noul Anastasima-tar.*

Precum personajul Rică Venturiano din piesa de teatru „O noapte furtunoasă" , are o aventură galantă cu Anica, nepoata stareței de la Mănăstirea dintr-un lemn cu care fuge la Braşov, ea fiind travestită în flăcău. Acest concubinaj a durat 10 ani, fiind întrerupt de influențele rudelor fetei şi sub porunca bisericii. Din această relație au rezultat doi copii: Gheorghiță, mort la o vârstă fragedă, şi Ținea.

În 1828 se întoarce în Bucureşti după încetarea colaborării cu Episcopia Râmnicului. Aici Anton Pann îşi manifestă talentul interpretativ, de cobzar iscusit, cântând în diverse tarafuri ale perioadei, notabil fiind cel al lui Năstase Ochialbi. În acest taraf este activ câteva luni, ziua fiind cantor la şcoala de pe Podul Mogoşoaiei, iar noaptea lăutar. În 1830 este numit profesor la Şcoala Națională de Muzică.

Îmbinând motivele muzicale cu prelucrarea şi culegerea textelor, el realizează pentru prima dată alăturarea celor două elemente ale muzicii, textul şi melodia. Astfel George Sion în proza memorialistica „*Souvenire Contimpurane"* relatează despre minunatele sărbători din casa unchiului său care era prieten cu Anton Pann: *„Un singur om era pe atunci în Bucureşti care mai cunoştea muzica orientală, profană şi religioasă ca unchiul; acesta era Anton Pann, care se distingea prin aceea că el ştia a scrie muzică şi mai ştia a compune cîntece de lume care ajungeau populare"*[3].

Printre culegerile şi creațiile muzicale ale sale se numără numeroase „manele", romanțe şi cântece de lume printre care: *„Bordeiaş, bordei, bordei", „Inima mi-e plină", „Mugur, mugurel", „Până când nu te iubeam", „Nu mai poci de ostenit", „Leliță săftiță", „Şi noi la Ilinca", „Unde-auz cucul cântând" sau „Sub poale de codru verde".*

Etnomuzicologul Gheorghe Ciobanu descrie însuşirea lui Anton Pann de a lega muzica de text ca o preocupare a acestuia de a considera muzica un limbaj prin care omul poate comunica semenilor, sentimentele, ideile, trăirile sale[4].

Aflat sub influența folclorului balcanic, dar şi oriental, Anton Pann devine popular prin polivalența sa lingvistică, fiind un corespondent local al muzicii de largă inspirație europeană, aflată la granița dintre balcanism şi spiritualitate orientală. Unele, cum ar fi «Sub poale de codru verde» şi «Unde-auz cucul cântând» îşi dezvăluie originea țărănească. Altele se dovedesc a fi create la oraş, de către compozitori ai timpului, legați de cântecul popular, probabil chiar lăutari. Piese ca «Bordeiaş, bordei, bordei», «Nu mai poci de ostenit» şi «Până când nu te iubeam» vădesc o puternică influență a muzicii orientale. Prezența unor cântece cu influențe atât de diferite în colecția lui Anton Pann atestă existența unor bogate curente muzicale diverse ca proveniență .

În 1831 unele dintre creațiile sale apar în volumul „Poezii deosebite sau cântece de lume" în care Anton Pann prezintă culegeri de poezii devenite mai apoi cântece, din care, unele sunt culese de alții, iar altele originale de Anton Pann. „*Crez că la mulți va aduce mirare pornirea mea spre a da prin tipar la lumină nişte poezii ca acestea. Ştiut fiind însă la cei mai mulți din obşte că aceste poezii de multă vreme avându-le manuscrise, unele adunate de la alții şi altele chiar de mine compuse, mai totdeauna aveam silă de către prieteni, a le da izvoade, şi cu aciasta mi se pricinuia zăticnire de la alte lucruri mai folositoare. Pentru uşurarea mea dar, şi pentru a prietenilor mulțumire m-am îndemnat a le tipări. Primească, mă rog deocamdată aceste şi văzând că sunt primite cu dragoste mă voiu îndemna a le da şi altele"*[5] - Anton Pann „Poezii deosebite sau cântece de lume".

Mama autorului, Tomaida, va muri în 1838. În „Istoria literaturii române" de George Călinescu găsim notat, probabil dintr-o regretabilă inversare a cifrelor, ca an al decesului, anul 1883.

Cel mai pitoresc personaj al epocii paşoptiste a fost, Anton Pann. Cu o puternică influență asupra publicului larg, este legat simultan atât de lumea veche, fanariotă, cât şi de cea nouă, romantică. Anul revoluționar 1848 se regăseşte ca realizare muzicală în imnul Deşteaptă-te române care are la baza melodia romanței „Din sânul maicii mele ", a cărei notație psaltică a făcut-o Anton Pann încă din 1839 şi versurile poeziei „Un răsunet", compusă de Andrei Mureşan în 1842. Modul în care s-a petrecut simbioza dintre cântec şi versuri se găseşte în amintirile lui Gheorghe Ucenescu, elev al lui Anton Pann şi unul din admiratorii acestuia. Acesta relatează: *„Am cântat multe cântece de probă, iar sosind*

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

la următorul cânt, «Din sânul maicii mele» şi cântându-l, a rămas poetul (ANDREI MURESAN) pe lângă această melodie, obligându-mă ca, pe Duminica viitoare, să mă aflu şi eu împreună cu oaspeții invitați la grădină ca să cânt după melodia aleasă poezia ce o va compune până atunci. În Duminică hotărâtă, iată că vine poetul împreună cu 4 Domni români şi şezând cu toții pe iarbă verde şi cu ceraşe înainte — îmi dete D. Andrei Mureşan poezia făcută «Deşteaptă-te Române», îi probăm puține rânduri şi văzând în tot melosul este de minune potrivit, l-am cântat cu vocea mea tânără şi puternică până la fine. Mai repetându-l odată, toți Domnii învățând melodia din auz, cântau împreună, mulțămind şi urând multă viață şi sănătate marelui poet. Din ziua aceia cântul «Deşteaptă-te Române» s-a făcut cel mai plăcut şi familiar, iar eu eram poftit în toate părțile ca să-l cânt şi să învăț tinerimea a-l cânta mai bine şi regulat" [6].

Anul 1848 l-a găsit pe Anton Pann la Râmnicu Vâlcea. Părăsise Bucureştii din pricina molimei de holeră. Gheorghe Dem Theodorescu scrie în legătură cu acest eveniment că: *„Anton Pann lucra peste Olt pentru realizarea ideilor naționale şi cânta triumful revoluțiunii printr-un imn, de care s-a vorbit în organele de publicitate ale epocii"*[7]. Este vorba de un document, Nr. 1184 din 30 iulie 1848 şi publicat în „Monitorul Român" Nr. 14 din 26 august 1848, în care, la 30 iulie 1848, comisarul de propagandă al districtului Vâlcea, Dumitru Zăgănescu, raporta Ministrului Treburilor din Lăuntrul Țării Româneşti, cadrul în care fusese sărbătorită revoluția în oraşul Râmnicu-Vâlcea şi care menționează şi participarea lui Anton Pann: *„Într-acest pompos constituțiu, aflându-se şi d-lui Anton Pann, profesor de muzică, împreună cu câțiva cântăreți de aceeaşi profesie, au alcătuit o musică vocală cu nişce versuri prea frumoase puse pe un ton național plin de armonie şi triumfal, cu care a ajuns entusiasmul de patrie în inimile tuturor cetățenilor"*. Evenimentul se petrecea joi, 29 iulie 1848, *„într-o câmpie înconjurată cu arbori, ce este la marginea cetății"*, adică actualul parc Zăvoi, prilej cu care s-a depus jurământul pe Constituție, s-au sfințit steagurile revoluției şi s-a cântat pentru prima dată în Țara Românească, „Deşteaptă-te, române!"

Tot în anul 1848 Anton Pann cumpără pe numele celei de a treia consoarte o casă pe strada Taurului nr 12 din mahalaua Lucaci, unde mută şi tipografia.

Două momente foarte importante pentru opera sa literară se disting. Primul, în 1847, este apariția lucrării *Povestea Vorbei* aceasta fiind capodopera sa, continuată în 1852 cu volumul al doilea, ulterior reeditată.

Al doilea moment marcant se produs în 1850 când se tipăreşte primul volum din culegerea *Spitalul amorului*, ce se compune din şaşe broşuri care contin 293 cântece şi 167 melodii. Majoritatea textelor nu aparțin lui Anton Pann, însă melodiile sunt adaptate sau compuse de el. Această mare lucrare reprezintă prima antologie a cântecului de lume de la noi. Cântecul de lume stă la baza romanței, îndrăgită de mari poeți precum Mihai Eminescu.

Anton Pann moare la 2 noiembrie 1854, de tifos, în casa sa din Bucureşti, de pe strada Taurului, numărul 12 (azi strada Anton Pann, numărul 20). Dorința lui a fost să fie înmormântat la mănăstirea Viforâta, însă a fost îngropat în curtea Bisericii Lucaci, din apropierea locuinței sale, din Bucureşti.

După moartea sa, văduva Tinca devine soția lui Oprea Dumitrescu, ucenic apropiat autorului, care mută tipografia la Râmnicu Vâlcea şi preia restul manuscriselor, publicând postum *Paraclisul comun*[8].

G. Călinescu apreciază la Anton Pann originalitatea lingvistică în culegerea şi prelucrarea textelor populare, care reprezintă o împletire de occident cu orient, de fabulație populară şi imaginație a autorului. El este primul culegător autentic de folclor, la care puternica educație muzicală a fost sprijinită de inteligență şi rafinament. La Anton Pann literatura naşte istorie, iar istoria face literatură.

In epitaful compus de autor pentru crucea sa ne spune: "*Aici s-a mutat cu jale / În cel din urmă an / Care în cărțile sale / Se citeşte Anton Pann. / Acum mâna-i încetează, / La lumină cărți să dea. / Împlinindu-şi datoria / Şi talantul ne-ngropând, / S-a făcut călă-toria, / Dând în lume altor rând*".

[1] Călinescu, G.*: Istoria Literaturii Române*, ediția a II-a, Editura Minerva, Bucureşti, 1985

[2] Christmas, F.S., citat în Papadima, Ovidiu - "Viața socială a Bucureştilor în prima jumătate a secolului al XIX-lea şi folclorul bucureştean", *în Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor*, nr. 3-4, an VIII, Bucureşti, 1959, p. 446.

[3] Sion, G.: *Suvenire si contimpurane* vol 2, Editura Minerva, Bucureşti, 1973, pag 214-215;

[4] Ciobanu, Gh.: *Anton Pann si Românirea Cântârilor Bisericeşti* studii de etnomuzicologie şi bizantinologie, vol.1, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, Bucureşti, 1974, pag. 317-322

[5] Pann , Anton: *Poezii deosebite sau cantece de lume*

[6] Ucenescu , Gh.: *Memorii*

[7] Teodorescu, G. D. : *Biografie*

[8] Mohanu Constantin: *Cronologie bio-bibliografică*

desen de Elena-Liliana Fluture

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

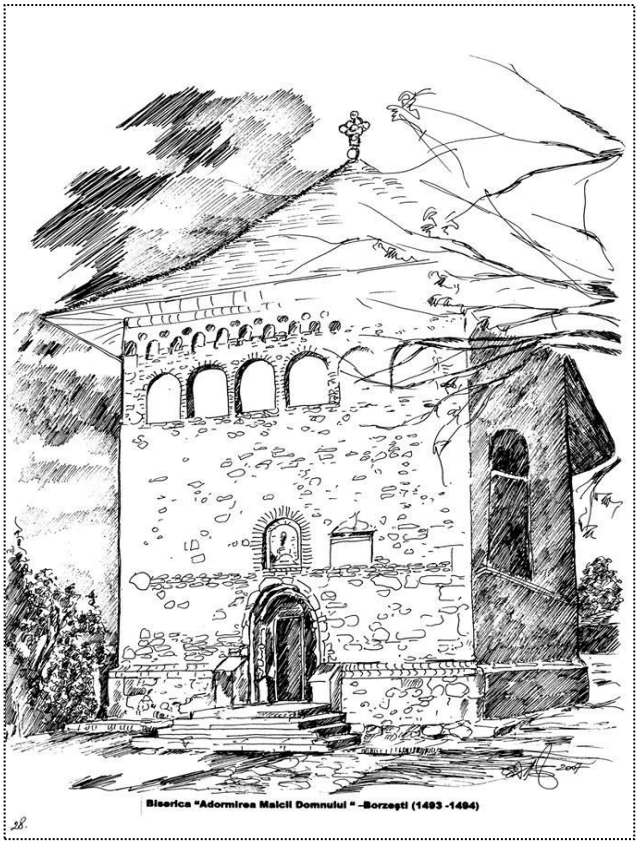
Biserica "Adormirea Maicii Domnului " –Borzești (1493 -1494)

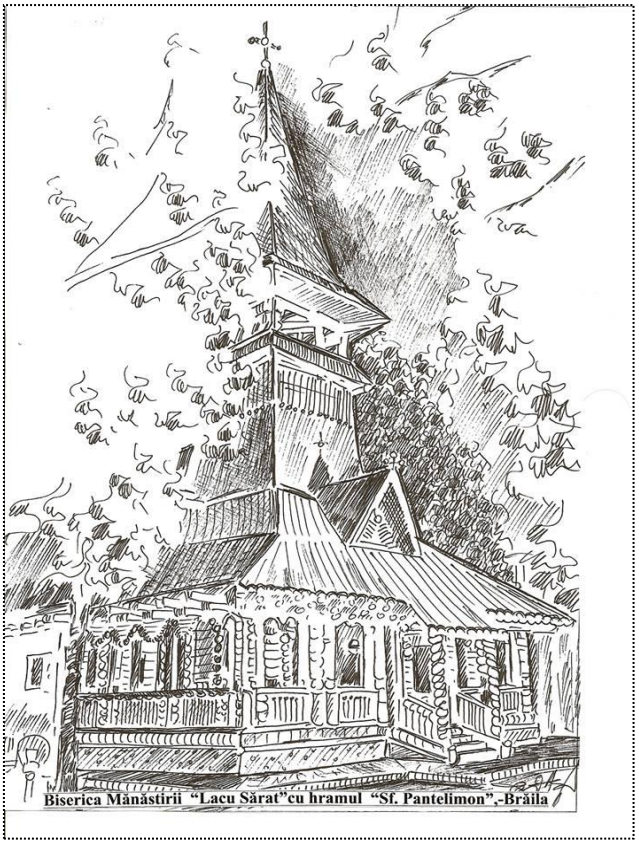
Biserica Mănăstirii "Lacu Sărat"cu hramul "Sf. Pantelimon",-Brăila

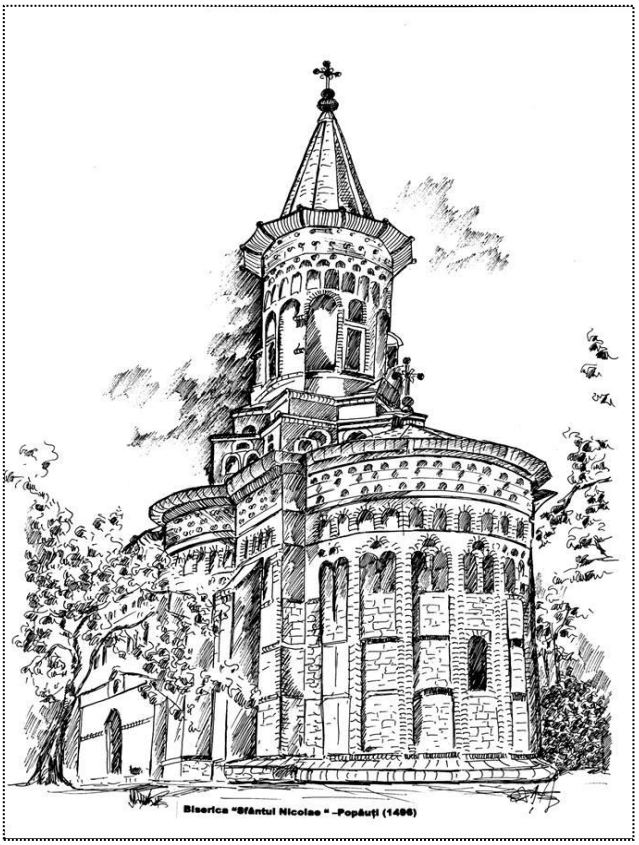
Biserica "Sfântul Nicolae " –Popăuți (1496)

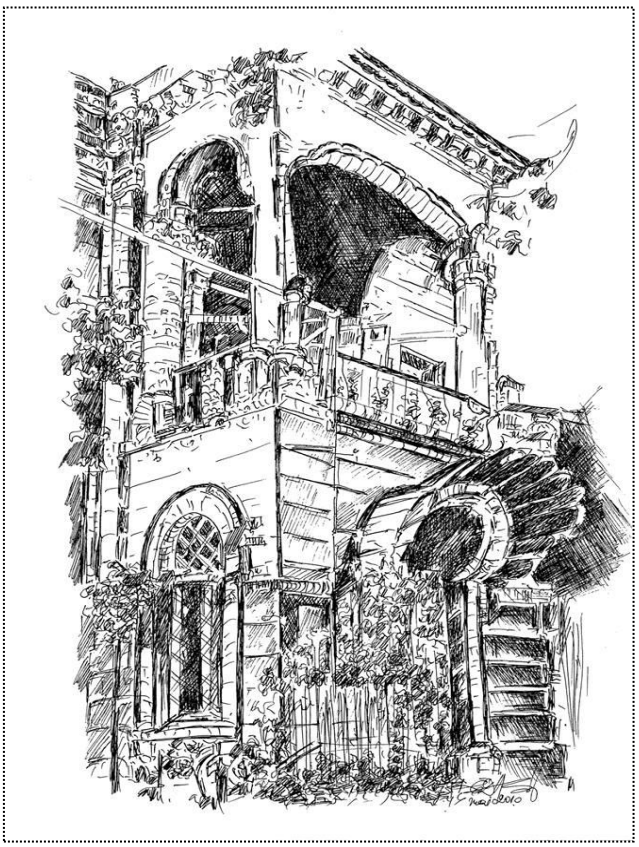

Cezarina ADAMESCU

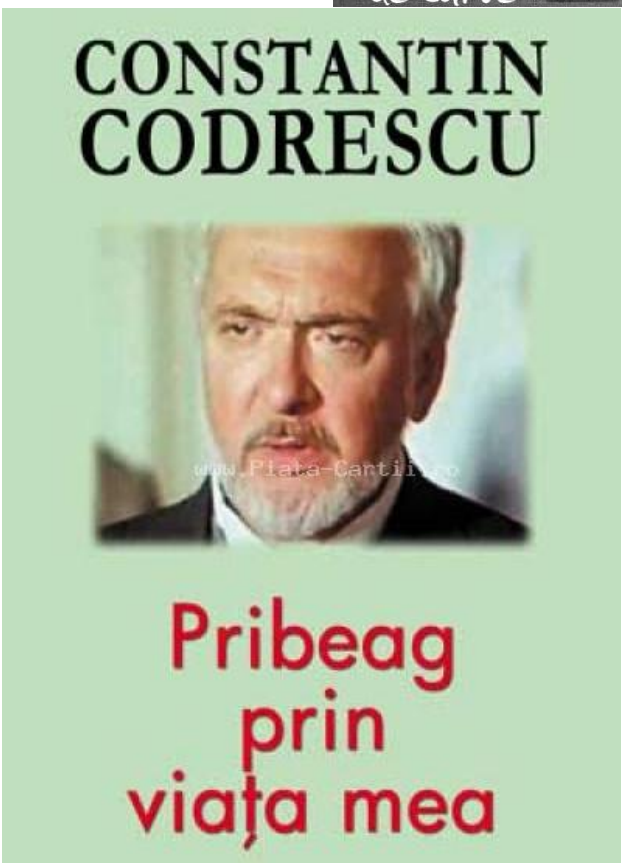

SPOVEDANIA UNUI ACTOR DE EXCEPȚIE:

CONSTANTIN CODRESCU, „***Pribeag prin viața mea", Nădejdi şi dezamăgiri,*** Ediția a II-a, Editura H.P. şi BETTA, 2012, Carte însoțită de CD-MP3 - Actorul Constantin Codrescu în piesele de teatru: „***Doctorul Minune****",* de Hristache Popescu şi „***Hamlet****"*, de William Shakespeare.

Se ştie că omul este „călător şi străin în această vale de lacrimi", în care totul ne-a fost dat cu împrumut, ca să-l putem justifica în cele din urmă. Astfel, sintagma „*pribeag prin viața mea"* este perfect justificată pentru că, oricâte locuri şi reşedințe terestre ne-am construi, locuința noastră adevărată este locuința cerească.

E dificil să rezumi într-o pagină, o viață de om. Autorul a făcut-o în cca. 300 de pagini. Şi câte ar mai fi fost de spus...

Aflat la vârsta bilanțului provizoriu, actorul, regizorul, profesorul Constantin Codrescu lasă o urmă de neşters prin această carte despre viața şi rolurile lui interpretate magistral, fie că a fost vorba de roluri principale, fie de secundare. O carte mai mult decât onorabilă, o carte interesantă, atractivă, iar pentru iubitorii artei, chiar fascinantă. Secvențele unui film realist numit propria viață. Că tot viața bate filmul. Şi cartea – viața.

Trebuie să mărturisesc că din totdeauna am iubit actorii şi Teatrul, iar viețile lor au constituit pentru mine, motiv de mare interes şi chiar pasiune. Le-am parcurs cu plăcere, în pagini scrise ori imagini şi chiar în audiții radiofonice, aflând lucruri inedite pe care, altfel nu le-aş fi cunoscut, din viața acestor magicieni, acestor admirabili slujitori ai Scenei româneşti. M-au fascinat şi au exercitat asupra mea o atracție irezistibilă, toți aceşti „monştri sacri" – ca să folosesc sintagma arhicunoscută, încă de la 5 ani, când, ascultând piese de teatru pentru copii la aparatul nostru de acasă, „Pionier", am vrut, fără drept de replică să devin „artistă la teatru la microfon". Vocile actorilor le recunoşteam încă de la primele replici şi mă bucuram de regăsirea lor, ca de revederea unor prieteni dragi. Actriță la un teatru semiprofesionist am ajuns, după terminarea Şcolii de Teatru, de doi ani, din cadrul Şcolii Populare, secția actorie şi regie de teatru, ba am căpătat şi atestat de profesionist. Am jucat în multe piese, circa 200 de reprezentații, în oraşul meu şi în țară, la diferite concursuri naționale, printre care Bienala „Ion Luca Caragiale".

Profesorii mei de teatru, Dumitru Pâslaru, Eugen Popescu Cosmin şi Lucian Temelie – cu toții, plecați acum să joace pe scena celestă, ori pe câte o „stea fără nume" – m-au învățat multe lucruri şi m-am obişnuit chiar şi cu secrete din culisele teatrului.

Vocile însă, ale câtorva actori de la radio, când se transmiteau piese la microfon: Silvia Chicoş, Irina Răchițeanu Şirianu, Dina Cocea, Mişu Fotino, Dinu Ianculescu, Constantin Codreascu (cel mai drag), Radu Beligan, Victor Rebengiuc, Silviu Stănculescu (şi lista este interminabilă) - le recunoşteam din primele minute. Nimic nu m-ar fi înduplecat să părăsesc odaia în care radioul transmitea o piesă de teatru. Mai târziu am cumpărat discuri în serie cu „Maeştri ai scenei româneşti", cu marii actori români şi rolurile lor memorabile, dar şi piese de teatru integral înregistrate pe discuri, pe care le mai ascult şi astăzi. A rămas pasiunea mea statornică.

Recent, am cumpărat din foaierul Teatrului „Maria Filotti" din Galați, o carte remarcabilă în care maestrul Constantin Codrescu, îşi istoriseşte, cu vocea lui inconfundabilă pe care o şi aud fără efort, viața lui, tratând subiectul ca pe o călătorie inițiatică într-un ținut puțin exploatat, mergând în trecut până la ivirea pe lume, botez, primele taine ale rațiunii de a fi, în această lume acaparatoare şi tentantă, descoperind, pagină după pagină, o lume cât se poate de fascinantă, în care şi el se întoarce cu sfiala celui care a plecat demult de acasă şi, aidoma Fiului risipitor din Parabola evanghelică, temându-se de ce vor spune vecinii şi rudele care au rămas pe aceleaşi meleaguri, se întoarce la locurile natale. Această carte este o întoarcere. Un început, un parcurs lung, un traseu structurat în stații diverse, toate alcătuind rotundul numit viață.

Înstrăinatul priveşte cu ochii de acum locurile naşterii şi ale copilăriei, cu emoția-n suflet şi-n glasul sugrumat, cu nodul lacrimii în gât, dar cu bucuria că, măcar ceva a păstrat în suflet, dovadă rândurile cărții care vor reda, ca pe o peliculă AcquaForte secvențe, crâmpeie de viață de acum

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

70-80 de ani, aproape un secol. Rând pe rând, se derulează chipuri şi imagini de demult, estompate de trecerea anilor, dar fixate bine în minte ca nişte zeificate icoane pe scoarţă.

„În loc de spovedanie" - se intitulează primul capitol, aşa cum am amintit, pornind de la primele amintiri, anii de şcoală, primele încercări de interpretare a unui rol la Liceul Sfântul Sava, unde a luat contact cu marii maeştri ai Teatrului Naţional, falanga de aur a actorimii, care veneau să joace pe scena liceului. Faptul că a interpretat un rol şi a fost remarcat de un regizor, a fost pentru Puiu Codrescu – cea mai mare realizare şi un început promiţător pentru împlinirea visului său de aur: acela de a deveni actor profesionist, din elev corp ansamblu, ceea ce s-a şi întâmplat foarte curând, încă înainte de a împlini 18 ani.

Toate capitolele cărţii au la sfârşit câte o întrebare, aproape retorică şi aceasta, este, fireşte, „De ce?" sub diferitele forme şi cu unele variaţii: *„De ce, Doamne?!... De ce?"; „De ce Swift?!...De ce?"; „De ce lume?!... De ce oare?"; „De ce atâtea ruine?!... De ce copiii mei?!"; „Oare, de unde?!... De unde, măi băiete?!"; „De ce oameni ai acestei nefericite ţări?! De ce?"; „Cine, Doamne… cine m-a ajutat?"* ş.a.

Aceste întrebări nu aşteaptă neapărat un răspuns, ci sunt rodul frământărilor de-o clipă sau de toată viaţa, ale unui om ajuns la vârsta senectuţii, dar care nu poate înţelege nedreptăţile, tendinţele actuale, contradicţiile, goana după putere şi faimă, dar mai ales după arginţi, a unora, care sunt în stare să-şi vândă şi sufletul pentru a-şi împlini dorinţa de parvenire.

Viaţa omului – o enigmă continuă. O comoară de multe ori, nepreţuită. De care suntem conştienţi abia când suntem pe cale s-o pierdem.

O puritate a destăinuirii, un fior metafizic insuflat, desigur de Duh. Un suflet nepervertit, nici de faimă, nici de bani, nici de succes, care şi-a păstrat intacte reperele morale moştenite din strămoşi, care nu a abdicat de la convingerile şi ideile lui, chiar cu preţul libertăţii. Un om de o statura morală desăvârşită, ajuns la vârsta deplină a înţelepciunii (şi resemnării?...) – văzând cum lumea se prăbuşeşte, cu toate amendamentele ei. Ce ne rămâne?

O lume care se duce de-a dura şi nu mai poate fi oprită din rostogolire, pentru că a prins mare viteză şi nimeni nu-i poate pune stavilă.

Mărturisesc că nu am avut intenţia să scriu o recenzie sau o cronică pe marginea acestei cărţi de excepţie. Voiam pur şi simplu să o citesc. Parcurgând-o însă, nu mi-am putut reprima dorinţa de a-mi exprima părerea personală, fără o finalitate explicită, ci doar pentru mine, ca să-mi desluşesc stările.

Constantin Codrescu – un om remarcabil, un actor de excepţie, un model pentru toţi actorii tineri, care şi-a însuşit – magistral – zeci şi zeci de roluri în piese şi filme, nu este numai un artist de marcă, ci şi un scriitor cu calităţi narative uimitoare. Frazele lui sunt limpezi, aşezate, fără încărcături de prisos. El relatează simplu, pe înţelesul tuturor, destinul unei vieţi speciale, închinate artei, fără nici o rezervă, dimpotrivă, jertfelnice, până la confundarea cu propria creaţie interpretativă. Un vis arzător împlinit, un foc care l-a mistuit continuu.

Pribegind prin propria lui viaţă, cu popasuri şi cu infime întreruperi, remarcabilul actor reface traseul existenţial, revăzându-l cu ochi pineal şi subliniind evenimentele care i-au marcat destinul, într-un fel sau altul.

Frazele scurte, sintetice, stilul simplu, cu adresabilitate directă către iubitorii de artă şi frumos, fac din cartea lui Constantin Codrescu – un document de referinţă remarcabil şi un instrument de lucru pentru cei care doresc să afle câteva repere din Istoria Teatrului românesc din a doua jumătate a secolului XX până în prezent, pe o plajă generoasă care se întinde peste şase decenii. Mărturii, documente, portrete, întâmplări din teatru, episoade din viaţă, tot ce constituie aventura existenţială a unui om de excepţie care a înscris în Istoria Artei, o pagină luminoasă, alături de alte personalităţi. Peregrinând prin mai multe teatre din ţară, el şi-a înscris numele pe afişele ţării, în roluri de referinţă, la Teatrul Naţional din Bucureşti, Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ, Teatrul Nottara, Teatrul Mic, Teatrul Armatei, Teatrul din Sfântu Gheorghe, Teatrul Maria Filotti, dar şi ca asistent, conferenţiar, lector şi profesor universitar, în Învăţământul superior artistic. Acest traseu, nu întotdeauna liniar, a cunoscut şi perioade mai dificile. Dar pe toate le-a trecut cu demnitate şi măreţie, pe măsura talentului său uriaş care l-a făcut cunoscut şi iubit de milioane de spectatori, auditori, studenţi şi oameni care iubesc reprezentările teatrale şi filmologice româneşti.

Ca regizor-instructor al formaţiunilor de actori amatori în teatre populare şi întreprinderi, s-a preocupat de viitoarele talente, împărtăşindu-le din bogăţia harului său copleşitor.

Cartea beneficiază la sfârşit de o cronologie amănunţită din activitatea maestrului Constantin Codrescu, care pune în lumină personalitatea de excepţie a acestuia.

Prezent în peste 40 de roluri în filmele româneşti, numele lui Constantin Codrescu este demult o garanţie solidă pentru Cinematografia română.

Nemuritor rămâne rolul din „Moara cu noroc" – din anul 1956, în regia lui Victor Iliu, dar şi cel din „Răscoala" (1965) în regia lui Mircea Mureşan. În seria de filme cu Mărgelatu, alături de Florin Piersic a făcut roluri memorabile. Dar şi în „Roşcovanul"(1976) – regizor: Francisc Munteanu.

A jucat roluri sub regia celor mai mari maeştri: Andrei Blaier, Mircea Moldovan, Francisc Munteanu, George Vitanidis, Dan Piţa, Sergiu Nicolaescu, Dinu Cocea, Mircea Mureşan, Elisabeta Bostan, Sorana Coroamă Stanca şi mulţi alţii. Lista este interminabilă. Şi în Radiodifuziunea Română s-a remarcat în emisiunile de teatru la microfon, în roluri remarcabile, sub regia maeştrilor Mihai Zira, Constantin Moruzan, Paul Stratilat, Titel Constantinescu, Cristian Munteanu, Titi Acs, Val Munteanu, Elena Negreanu şi mulţi alţii. În 50 de ani de Televiziune românească, nu a fost ocolit de roluri interesante, dar a fost şi realizatorul unor emisiuni cultural-artistice şi piese de teatru televizat.

Revenind la cartea autobiografică „***Pribeag prin viaţa mea"*** – ea constituie şi o frescă fidelă a fenomenului artistic şi cultural românesc, întinsă pe aproape şapte decenii, cu rezultate copleşitoare.

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

Martor şi protagonist al principalelor evenimente de cultură, Constantin Codrescu, artist cu o energie inepuizabilă, mărturiseşte, pe coperta a IV-a a cărții: *„…Parte din mine, din sufletul meu a înțeles şi nu a înțeles, a sfârşit şi a risipit, şi-a amintit şi a dat uitării, a iubit nemăsurat, a risipit fără măsură iubiri şi s-a oprit acolo, unde suişul vieții îşi opreşte năvalnica goană, pentru a-şi regăsi, în liniște, măsura cea bună rânduită cu grijă în desaga vieții sau lăsată risipă vântului, ce nemilos, sălbatec, spulberă aiurea."* Se remarcă în această frază, folosirea de trei ori a verbului „a risipi" şi doar o singură dată, verbul „a regăsi". Cu adevărat, Constantin Codrescu a risipit din preaplinul său sufletesc, celor care au avut şi au nevoie de o rază de speranță, de lumină şi de iubire, în această viață, care şi-a pierdut principalele repere şi riscă să orbecăie în întuneric. Dar, în acelaşi timp, omul de teatru şi scriitorul şi-a regăsit în liniște *„măsura cea bună rânduită cu grijă în desaga vieții".*

O viață plină, interesantă, nu lipsită de momente de cumpănă şi descurajare, dar o viață dăruită artei cinematografice şi teatrale, cu un palmares mai mult decât copleşitor.

Un om fascinant, seducător, cu un glas ce nu se uită. Un carismatic a cărui simplă prezență umplea sălile de uimire admirativă şi de bucurie nereținută.

Iubitorii artei lui i-au adus şi îi aduc necontenit, omagii, chiar şi la această venerabilă vârstă, cu toate că s-a retras discret din viața activă a teatrului, preferând să mediteze în singurătate, la meandrele acestei vieți pământene, care l-a purtat „pribeag" – din oraş în oraş, din teatru în teatru, acolo unde a fost nevoie şi unde a găsit un loc potrivit pentru desfăşurarea uriaşului său talent actoricesc şi regizoral, pus în slujba oamenilor.

Un actor cu un farmec personal deosebit, cu o dicție perfectă, cu virtuți regizorale şi organizatorice remarcabile. Un om de o cultură vastă care şi-a exercitat cunoştințele în beneficiul artei, dând şi altora din prinosul minții şi al inimii sale. Încă din capitolul 6, ***Începuturi,*** actorul mărturiseşte cititorilor: *„Purtam în inimă un foc mistuitor: Teatrul. Nu trăiam decât pentru a-mi împlini această unică şi copleşitoare dorință. Aveam şaisprezece ani, eram elev încă al liceului Sfântu Sava, angajat în corpul de ansamblu al Teatrului Național, când îndemnul tatălui meu - **Să faci teatru, măi băiete! Asta e menirea ta!** - a răsunat pentru mine ca o poruncă, o chemare a destinului".*

Urmându-şi destinul fără nici o ezitare, Constantin Codrescu a reuşit să întețească şi să mențină acest foc mistuitor întreaga viață.

Reuşita drumului în viață s-a datorat şi principiilor sănătoase pe care le-a primit şi de la care nu a abdicat niciodată. Unitatea familiei a devenit dimensiunea esențială, morală şi umană a omului Constantin Codrescu, devenit un reper luminos pentru cei mai tineri pe care i-a înnobilat cu prezența şi talentul său uriaş. Nici acum, la vârsta senectuții şi a înțelepciunii depline, nu a înnăbuşit în sine dimensiunea esențială a spiritualității sale, ci a transmis-o mai departe urmaşilor şi celor care au dorit să-l asculte, inclusiv prin cartea aceasta de mărturii, unde se regăsesc principalele repere morale pe care le-a urmat: *„Referitor la zona de activitate, teatru, atât învățământul artistic, cât şi scena însăşi, au devenit un fapt de viață pasager, întâmplător, lipsit de dimensiunea morală pe care profesiunea noastră o cere. Ne istovim în dispute deşarte, predicăm false virtuți, risipim resursele noastre din adânc, pe care, ca slujitori ai artei, ar trebui să le predicăm ca **dintr-un adevărat amvon** celor credincioşi nouă, spectatorilor. Dacă generozității îi oferim uscăciunea, pustiul, lipsa de dragoste, cum putem să-i păstrăm pe aceştia alături de noi, căci fără dragoste adevărată, fără a putea dărui, ce ne aşteaptă?...Între noi şi ei se va căsca un gol imens.*

Acest gol, din păcate, încercăm să-l umplem cu vorbe false, cu răutatea din noi, cu deşertul ce sălăşlueşte în privirea şi sufletul nostru. Nu vrem să înțelegem, nu vrem să aflăm adevărul, nu vrem să găsim adevărata lumină din noi, nu vrem să mai iubim!... Oare ne-am pierdut sufletul? Oare am uitat că suntem oameni?! De ce atâta deşertăciune?!... De ce, omule?! De ce?!"

Întrebări cât se poate de legitime pe care şi le pune orice om *de bună credință*. Familia a reprezentat pentru actor un ***axis moral*** desăvârşit, având-l ca model pe ***pater familiae:***

„Aşa ne-am păstrat cele două familii, bătrâni şi tineri, minunatele principii ale unei unice familii, unită în gând, în simțire, în faptă. Trăiam având grijă fiecare de aproapele său. Tatăl meu, în calitate de şef de familie, ne-a insuflat în permanență crezul suprem de a fi mereu împreună. Acestui crez îi port şi azi, la vârsta mea, prețuirea şi respectul profund pe care l-am avut, îl am şi îl voi avea față de cel care a fost tatăl meu – un om bun, cinstit, capabil de o nesfârşită dragoste pentru cei dragi."

Icoane, chipuri dragi păstrate pe retină. Şi acum, reînviate. Nenumăratele fațete ale numeroaselor roluri pe care le-a interpretat magistral, (unele chiar negative) - fac dovada însuşirii la perfecțiune a artei dramatice şi filmologice în asemenea manieră încât de multe ori, actorul se confundă pe scenă sau pe ecran, cu personajul. Dar şi a intuiției sale geniale care l-a făcut să atingă perfecțiunea, cu fiecare rol jucat, indiferent de dimnensiunea lui, dovadă a profesionalismului şi a iubirii pentru arta actoricească.

Scriitorul Constantin Codrescu are un umor autentic, o autoironie care stârneşte zîmbetul şi chiar hazul, el este un spirit elevat care aspiră la dimensiunile cele mai înalte ale omului, dar nu neglijează nici dimensiunea pământească a omului, pentru că aceasta constituie suportul material în care sufletul îşi are sălaş vremelnic, până când se va elibera de haina trupească.

Atent ca biografia să fie întreagă, autorul ține seamă de toate detaliile, astfel ca narațiunea să fie îmbogățită cu amănuntul acela care dă savoare oricărei lucrări. Cu atât mai mult, celei memorialistice, gen atât de gustat de publicul cititor.

Stilul este curat, despovărat de încărcături de prisos, istorisirile lui fiind precum apele limpezi izvorâte din munte care răcoresc, potolesc setea, spală şi vindecă.

Firul roşu conducător în familia Codrea, devenită Codrescu era unitatea: *„Bucuria de a fi împreună ne făcea să uităm micile sau marile necazuri*

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

pe care noi şi cei din jur le întâlneam. Găseam atunci dragoste, înțelegere, comunicare, sentimente de sinceră prietenie din partea oamenilor locului."

Războiul avea să răstoarne liniştea casei şi să stingă ecourile copilăriei fericite de până atunci iar omul de acum, mărturiseşte: „*Începusem să învăț alfabetul amar al vieții."*

Autorul încearcă să redea atmosfera războiului în câteva imagini fulgurante, rămase încrustate în conştiințe. Sunt fragmente de istorie vie, reflectate în ochii adolescentului de atunci, cu mare impact emoțional şi pentru cititor.

Vocea auctorială intervine în relatare (şi nici nu se poate altfel, de vreme ce lucrarea e scrisă la persoana întîi), în clipele hotărâtoare, interacționând cu cititorul, luându-l martor şi întrebându-l ca pe un prieten: „*Dar, oare aşa a fost?" „Oare vom accepta să fim cenuşă?"*

Erau vremuri grele, toate valorile morale se răsturnaseră: *„Dumnezeu, şi el, omul – creație supremă a divinității, trebuiau huliți, batjocoriți, răstigniți a doua oară!*

Tot ce era socotit a fi o valoare, un exemplu de conduită profesională şi umană trebuia să dispară!"

Cu uimire amară constatăm că nici astăzi nu suntem departe de aceste devieri ale moralei creştine şi de răsturnare a valorilor. Cu deosebirea că acum este vreme de pace şi nu de război.

Constatările autorului sunt cât se poate de realiste şi sunt valabile şi astăzi, când oamenii se războiesc pentru te-miri-ce, uitând toate preceptele învățate în familie, uitând de religie, de Dumnezeu, asmuțiți împotriva semenilor lor. În câteva fraze, autorul descrie starea de atunci a națiunii, din punct de vedere politic, economic, moral: „*Războiul ce măcinase întreaga omenire, părea a fi încheiat! Dar un alt război abia îmcepea: era războiul dinlăuntrul nostru, împotriva noastră – trâmbițatul război al luptei de clasă. Noi toți, vârstnici şi tineri, credincioşi şi necredincioşi, buni şi răi, drepți şi ticăloşi ne-am trezit într-o nimicitoare luptă dusă împotriva existenței noastre. De ce destinul a hărăzit acestei părți de lume asemenea orori?!... De ce a trebuit să fim noi martori şi victime ale acestui infern?! De ce oameni ai acestei nefericite țări?! De ce?!"*

Întrebări rămase fără răspuns.

Cât despre dragostea tânărului Constantin Codrescu pentru teatru, pentru artă, el însuşi mărturiseşte: *„Oare tinerețea, chemarea mea mistuitoare către teatru, satisfacțiile succesului, chinul căutărilor ar putea fi răspunsul?..."*

Profesori eminenți, cum a fost actrița Aura Buzescu, cu asistenul ei, viitorul regizor Vlad Mugur, au consfințit începuturile afirmării tânărului actor Constantin Codrescu, ca slujitor al scenei. Apoi, Alexandru Finți, Marieta Sadova şi multe alte figuri luminoase ale teatrului românesc.

Însă încadrarea lui ca actor s-a datorat directorului de atunci al Teatrului Național, Zaharia Stancu, căruia autorul îi poartă respectul şi recunoştința, pentru „*prietenia, încrederea părintească omenia, arătată* ***atunci".***

Cu un remarcabil simț justițiar, autorul se întreabă: *„Ce justiție a îngăduit vreodată, încălcarea tuturor drepturilor cetățeneşti, morale şi materiale?"* descriind ororile la care a fost supusă elita intelec-tualității neamului nostru. *„Cine a îngăduit ca min-ciuna, hoția, înşelătoria, abuzul, teroarea să pună stăpânire în mod evident pe destinele națiunii noastre?"* Şi tot autorul găseşte răspunsul asupra vinova-ților şi dă un verdict implacabil: „*Cine?!... O pretinsă democrație fluturând sloganul libertății şi al egalității?*

NU! O uriaşă, o imensă înşelătorie, un act de înaltă trădare față de neam şi de țară."

De cele mai multe ori, mass-media caută spectaculosul în viața marilor personalități: cu cine s-a certat, de cine a divorțat, cu cine s-a căsătorit, unde a mers în concediu ş.a., uitând că, de fapt, oricât de mare personalitate ai fi, tot om eşti. Aceste amănunte „picante" sunt menite, de fapt, să umbrească aura artistului şi nu s-o dezvăluie în plinătatea luminii sale. Constantin Codrescu este un artist total, iar acum un scriitor cu un condei format, încă de la prima carte. Volumul său de mărturii autobiografice va înscrie o pagină nemuritoare, atât în Istoria teatrului şi filmului românesc, cât şi în istoria literaturii.

În rest, cine pe cine şi când, sunt amănunte de care nu noi, cititorii şi admiratorii talentului său copleşitor, ar trebui să avem grijă. Fireşte că viața acestui om extraordinar a cunoscut suişuri şi coborâşuri, răscruci, sincope, datorate meschinăriei oamenilor, întâmplării sau datelor înscrise în propriul destin.

Desigur că, de foarte multe ori a fost dezamăgit de colegi, de prieteni, de iubite şi chiar de familie, față de care a avut şi are un adevărat cult. Dar a trecut mai departe cu o forță pe care numai talentul lui de excepție i-a insuflat-o. Pe toate le-a trecut cu succes, cu forță morală, cu susținerea familiei în care a crezut şi crede necurmat.

M-am întrebat adeseori, ce m-aş face dacă într-o bună zi, printr-o forță obscură, mi s-ar interzice dreptul la scris. Cum aş mai putea trăi, fără să aştern câte o pagină undeva, fie şi în pagina mea. Cred că nu aş putea supraviețui prea multă vreme. Mă gândesc, în acelaşi timp, la scriitorii care au fost siliți să trăiască ani buni în temnițe şi au scris pe bucăți de săpun sau pe ziduri, poezii şi mărturii zguduitoare care au devenit ulterior, opere remarcabile. La fel s-a întâmplat şi cu actorul Constantin Codrescu atunci când i s-a interzis să mai joace, fie şi figurant într-o piesă. A traversat o perioadă pe care nu mulți ar fi suportat-o. Pentru aceasta îți trebuie o tărie de caracter uriaşă, pe care numai credința nestrămutată Urmuziene, înscenările lirice din **Înțeleptul**, perfect susținute tehnic, anticipează în Matei Vişniec pe excelentul dramaturg de mai târziu: „*Regele îmi arăta visător instrumentele / sale de tortură vai ce frumos vai / ce pasionant trebuie să spunem eu / ciorapii însă îmi alonecau din nou peste / pantofi şi în timp ce mă aplecam / regele spunea iată o sferă perfectă / în ea nu încap mai mult de două buburuze / una din ele cedează întotdeauna / şi atunci aflăm o mulțime de lucruri / despre senzații ele vin de departe din / univers şi ne transformă încet*" (**Mai mult de două buburuze**). Sau: „*Hei, e cineva înăuntru? întreabă fluturele / aşezându-se pe gura fierbinte a puştii / Hei, e cineva-năuntru? Repetă ecoul / alunecând de câteva ori în jos şi în sus / prin țeava înroşită / Hei, e cineva-năuntru?*

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 3)

Repetă pădurea / cu rădăcinile adânc înfipte în fuga animalelor / E cineva ascuns / în inima sărată a oceanului? Repetară şi ciclopii neliniştiţi / E cineva în miezul adormit al materiei / şi are nevoie de ajutor?" (**Despre materie**).

Volumul **Poeme ulterioare** (Ed. „Cartea Românească", 2000) adună poeme scrise după 1987, texte de mare rafinament, pornite tot de la spectacolul cotidian, autorul părând a contrazice ideea că orice prozator/ dramaturg omoară în el un poet.

Dacă în **Poeme ulterioare** formula sa lirică era neschimbată, asistăm la o schimbare în 2011, când îi apar două volume de poeme: **La masă cu Marx** (Cartea Românească, 2011) şi **Scrisori de dragoste către o prinţesă chineză** (Ed. Humanitas, 2011). Noua formulă lirică are alura discursului dramatic, a unui monolog baroc, cu nesfârşite trimiteri livreşti. Şi dacă în **La masă cu Marx** întâlnim aceleaşi obsesii politice, sociale, artistice care ţin de lumea de azi, în **Scrisori de dragoste către o prinţesă chineză** autorul îşi propune un joc cu literatura erotică. Prezentându-şi personajul, Matei Vişniec îl consideră un caligraf al fantasmelor, care „redescoperă curtoazia, nu îndrăzneşte să-şi trateze iubita la persoana a doua singular, constată că erotismul are doar de câştigat atunci când îşi dă întâlnire cu Doamna Poezie şi Domnul Umor". O realizare cu totul ieşită din comun, grefată pe un discurs ademenitor, este fragmentul referitor la cuvinte. Spune poetul: "Vai, doamnă, câteodată cuvintele sunt adevărate târfe. Şi le-am spus, de altfel, pentru că nu mi-e teamă, le-am spus cuvintelor cu care vă vorbesc, *aţi devenit adevărate târfe. Nişte târfe care se dau soldaţilor, târfe de doi bani, care se culcă pentru oricât cu oricine. /…/* Iată cuvântul *patrie,* care se culcă cu absolut toată lumea, pentru bani sau pur şi simplu pentru promisiuni de tandreţe. /…/ Cuvântul *iubire*, de exemplu… Aţi observat cum cuvântul *iubire* este întotdeauna îndrăgostit de cuvântul *totdeauna*? Şi totuşi, ce cuplu nefericit, cuvântul *iubire* şi cuvântul *totdeauna. /.../* Dar târfa cea mai abjectă, cea mai libidinoasă, cea mai josnică şi totodată cea mai insuportabilă... e *moartea".*

Creator al unei formule lirice originale şi al unui univers poetic propriu, inconfundabil, de „marcă" Matei Vişniec, actualmente cel mai jucat dramaturg român în lume, dar şi un spectaculos poet şi prozator, onorează cu asupra de măsură galeria panteonică a literaturii române.

[1] Petru Poantă., *Radiografii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1985

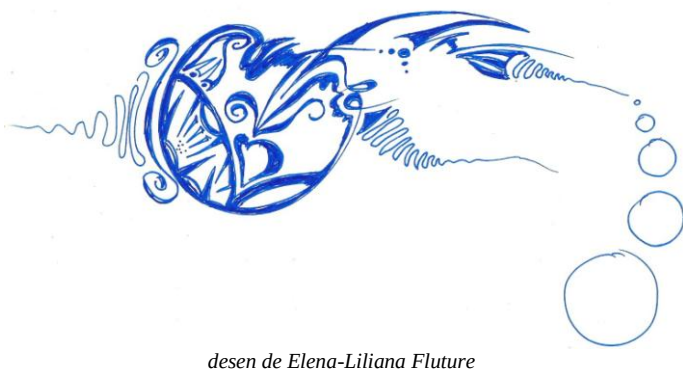

desen de Elena-Liliana Fluture

(urmare din pag. 17)

în Dumnezeu ţi-o poate insufla. Şi Constantin Codrescu a dobândit-o, datorită acestei credinţe, de la care nu s-a abătut niciodată.

Cartea lui este un document de referinţă, o frescă a celei de-a doua jumătăţi de veac XX de teatru şi film românesc, este o carte admirabilă, scrisă de un om cultivat care s-a hotărât să-şi aşeze în palmele noastre sufletul, cu încredere, demnitate şi multă, multă iubire de oameni. Să-i mulţumim că ne-a acordat acest imens privilegiu, înainte de a fi prea târziu şi a se pierde aceste importante documente, din neglijenţa celor care nu mai respectă istoria, cultura şi arta, din nefericire.

„***Pribeag prin viaţa mea"*** – este o mărturie de preţ care ar trebui cunoscută, cel puţin de toţi actorii existenţi în ţară, ca model de talent, de dăruire şi de comportament exemplar faţă de scenă şi faţă de ecran. Dincolo de memoria ecranului, de arhiva de teatru a Societăţii de Radiodifuziune şi de cea a Televiziunii române, cartea rămâne oglinda fidelă a sufletului celui care, în smerenia lui, s-a retras discret să contemple marile adevăruri despre viaţă, într-o discreţie care l-a caracterizat întreaga viaţă.

O carte frumoasă, necesară care te poartă în lumea magică a teatrului şi a filmului, unde un om, cu o baghetă, îţi reînvie o lume apusă, al cărei farmec îţi cucereşte inima şi îţi trezeşte imaginaţia.

PROZA

Camelia CONSTANTIN

Clipe

Clipe grăbite se cern, uitate, prin sita timpului… imagini rupte din amintirea pierdută, undeva în versul cald al unei sclipiri scurte. În urma pasului, orele se pierd amestecate în zbaterea de geană a zorilor… nimic nu schimbă realitatea trăirilor strecurate prin vălul străveziu al vieţii...

...clipe picurate în oceanul nesfârşit al vremii… nimic nou, nimic vechi… pur şi simplu reversibil, palpabil sau abstract, de neatins... Gândul răzbate dincolo de orice înţelegere... coboară pleoapele peste roua proaspătă a unei dimineţi răsărită dincolo de curcubeu…

E târziu… momentele se scurg în clepsidra încremenită… ceasornicul îşi urmează meticulos, imperturbabil menirea…

Clipe fără timp... fără spaţiu, îmbrăţişate fugar, pierdute pe cărări pietruite…

Denisa LEPĂDATU

Interviu cu poeta Patricia Lidia

Denisa Lepădatu: *Stimată doamnă Patricia Lidia, încep cu o întrebare pornită dintr-o curiozitate personală: care sunt cele mai dese întrebări care vi se adresează?*

Patricia Lidia: Am două întrebări care deja mă distrează: care este numele meu de familie, Patricia sau Lidia (răspunsul este NICI UNUL! Numele meu de familie este Popescu-Cevei, Popescu, mulțumită soțului, Cevei, mulțumită tatălui), respectiv de ce scriu literatură pentru copii (pentru că în fiecare dintre noi zace un copil, latent, pe care trebuie să îl scoatem la suprafață din când în când, ca să vedem şi partea frumoasă a vieții, nu numai griul realității înconjurătoare).

D.L.: *Care ar fi principalele motive pentru care ați ales să intrați în lumea literelor? La ce vârstă ați început să scrieți? Ne-ați putea spune cum a început cariera dvs. de poetă, dacă ea a început ca un simplu hobby sau ați ajuns aici cu foarte multă sudoare şi efort?*

P.L.: Cu o ruşine specifică perioadei prematurizării, mi-a fost teamă să îi dau doamnei profesoare să îmi citească textele. Îmi era teamă de a fi marginalizată, de a fi luată în derâdere. Aşa că m-am refugiat în lumea virtuală. Primele texte le-am postat în anul 2003 pe site-ul www.poezie.ro (actualmente www.agonia.ro), iar prima postare a fost o înşiruire de gânduri: „Nefericirea se naşte din dorința de etern, din nevoia de a-ți depăşi condiția de simplu muritor. Ea dă omului puterea de a-i înfrunta pe cei ce i se pun în cale şi de a-i înțelege pe cei aflați în aceeaşi situație. Nefericirea este monstrul de sânge, părintele scepticismului şi al suicidului, care face ca visarea, credința şi speranța să moară înainte de a se naşte.” Mai apoi, cu timpul, am devenit Anoni-mous... şi spațiul virtual a fost criticul meu cel mai dur... Debutul meu literar a fost în acelaşi timp în **revista „Ateneu”**, Bacău, şi în antologia Editurii Fundației Culturale Cancicov, cu ocazia câştigării premiului oferit de revistă în cadrul **Festivalului-Concurs Național de Poezie „Avangarda XXII“,** ed. a VI-a, Bacău, 22-23 sept. 2006. Şi apoi au urmat volumele mele personale...

D.L.: *Vă mai amintiți care a fost prima carte citită sau măcar ne puteți spune cartea pe care o recitiți cu mult drag de fiecare dată?*

P.L.: Prima carte despre care îmi amintesc a fost Basme, de Vladimir Colin. Eram clasa I, colegii mei îşi luau Cățeluşul Şchiop, dar eu voiam să fiu mai cu moț. M-am chinuit să o citesc timp de o lună, cât aveam voie să o împrumutăm de la bibliotecă, apoi am mai prelungit o lună… şi încă o lună… şi încă o lună… până s-au făcut şase. Iar doamna bibliotecară nu mi-a mai permis să o împrumut încă o dată (nu mă credea că eu chiar o citesc!), aşa că am folosit un şiretlic: am trimis o colegă de

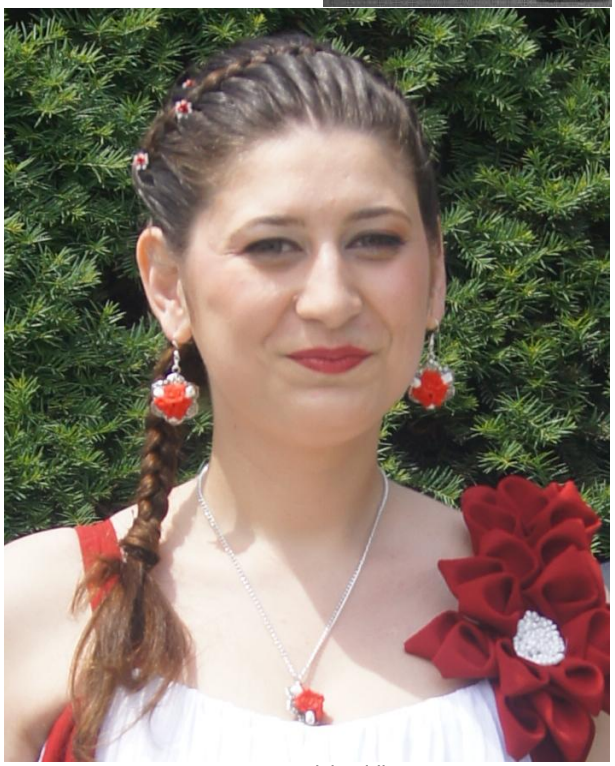

Poeta Patricia Lidia

clasă să îşi facă abonament la biblioteca şcolii şi să împrumute cartea pentru mine. I-am dat numărul de inventar, locul unde o găseşte… nu cumva să îmi ia alt volum şi să nu mai ştiu unde am rămas! A funcționat până colega mea a mers să prelungească volumul a treia oară. Aşa că am mers la librărie şi mi-am cumpărat cartea - nu puteam să nu o citesc până la capăt! În mod normal, nu îmi place să recitesc cărțile. Deoarece ştiu deja firul narativ şi acțiunea, încep să sar peste pasaje şi lectura îşi pierde farmecul. Cartea pe care însă o voi reciti oricând cu drag este ***Cartea Şoaptelor***, semnată de Varujan Vosganian. De fiecare dată găsesc un nou nivel de interpretare a substratului.

D.L.: *La prima vedere, cum apreciați o carte: după copertă, după titlu, după autor sau altfel?*

P.L.: Dacă te referi la felul în care aleg să citesc o carte, am mai multe strategii - dacă le putem numi aşa, şi fiecare variază după situație:

- după recomandarea prietenilor, respectiv a bloggerilor sau revistelor de specialitate
- după lista de noutăți de la edituri – în fiecare lună citesc cu sufletul la gură pe siteurile editurilor din România ce cărți au mai publicat şi nu de puține ori lista mea de cumpărături e atât de lungă încât trebuie să fac o raționalizare serioasă
- după autor, dacă aud ceva interesant despre el (de exemplu, pe majoritatea premianților Nobel i-am citit, spre ruşinea mea, abia după ce au primit această distincție)
- după copertă; dacă sunt într-o librărie, sunt şanse foarte mari ca o copertă să îmi atragă atenția în mod special şi atunci să încep să răsfoiesc cartea, iar dacă ceea ce citesc "în fugă" îmi trezeşte interesul, o şi cumpăr Este ironic însă, chiar dacă eu cumpăr sau primesc foarte multe cărți lunar (peste 10!, pe care le şi citesc), foarte puține şi păs-

(continuare în pag. 20)

(urmare din pag. 19)

trez. Consider că este foarte important ca o carte să circu-le, să fie citită, nu să adune praf într-o bibliotecă.

D.L.: *Să ne amintim că până acum ați scris mai multe cărți. Care credeți că a fost cea care s-a bucurat de cel mai mare succes şi de ce?*

P.L.: Vai, o întrebare foarte bună! Fiecare autor are o carte preferată, la fel cum de cele mai multe ori cartea preferată de autor nu este şi cea mai bine primită de cititori/critici. De multe ori, când citesc o carte care mă şochează prin gradul scăzut al calității (nu pot să spun cât de traumatizată am rămas după ce am citit o autoare care a publicat nu mai puțin de 15 cărți şi am descoperit în scrisul ei nişte greşeli atât de mari încât aproape am plâns – Cojbuc, jicni, gioghing sunt doar trei exemple de monstruozități scrise), glumesc cu prietenii: mai bine mă las de scris, nu cumva să traumatizez şi eu cititorul cu aberațiile mele, aşa cum sunt eu traumatizată de autorul în cauză; apoi mă liniştesc: cititorii mei au sub 10 ani, nu prea au de unde alege! Lăsând gluma la o parte, nu mă consider un autor de succes, aşa cum nu mă consider un autor de duzină. Doar timpul va decide unde mă încadrez şi dacă posteritatea (şi nu posterioritatea!) îşi va mai aminti de mine!

D.L.: *Atunci când aveți timp liber, cum îl petreceți? Ne puteți împărtăşi câte ceva despre hobby-urile pe care le aveți?*

P.L.: Timp liber? Ce este acela timp liber? Glumesc, bineînțeles! Recunosc, nu prea am timp liber... când nu sunt la serviciu (sunt inginer într-o corporație multinațională), sunt la sediul Asociației pe care am înființat-o anul acesta împreună cu soțul meu şi cu "mama mea literară", Valeria Tamaş (Asociația Bastionul ArtLitTim), asociație care promovează artele pentru copii şi tineret, iar când nu sunt nici la sediu, sunt undeva pe teren, prin Timişoara, am atelier de promovare a lecturii în şcoli, în librării, atelier de scriere creativă special creat pentru copii sau fac voluntariat pentru îmbunătățirea calității vieții copiilor părăsiți de părinți în spitale sau centre de plasament, alături de Asociația Ador Copiii. Şi mai este timp şi de familie, de călătorii. Nu mai scriu, că apoi veți spune că ziua mea are 48 de ore şi veți cere secretul!

D.L.: *Dacă de mâine n-ar mai fi literatura, ce alt drum ați urma?*

P.L.: Dacă de mâine nu ar mai fi literatură, lumea ar fi extrem de tristă! Slujba de zi cu zi nu se pune, că nu este un drum, este o alegere. Calități vocale speciale nu dețin, deci cântatul iese din ecuație. Să dansez ador, dar mereu se face un mare spațiu în jurul meu când sunt pe ringul de dans, semn că nu sunt cel mai experimentat dansator. Sunt bună însă la a-mi da cu părerea şi cu presupusul, dar astea nu cred că mi-ar asigura un foarte mare succes. Cel mai probabil aş alege să călătoresc. Îți poți imagina cât timp liber aş avea dacă nu ar mai exista literatura?

D.L.: *Ce credeți despre literatura pentru copiii de azi? Există? Şi dacă da, este una de calitate?*

P.L.: Literatura pentru copii există şi o ador. Nu spun asta pentru că scriu şi eu în acest registru, ci pentru că am ocazia să citesc scrieri extrem de bune ale scriitorilor români. Am şi câteva exemple concrete de autori români contemporani pe care îi citesc cu cel mai mare drag: Elia David, Petre Crăciun, Tincuța Horonceanu Bernevic, Valeria Tamaş. Din păcate, politica editorială a marilor furnizori de cărți nu prevede o investiție atât de mare în această direcție, majoritatea preferând importul de materiale care au avut deja succes în țările de origine. Ori, în acest fel, riscăm să ne pierdem identitatea națională şi stilul specific, şi ar fi un foarte mare păcat. Copiii trebuie să citească şi texte de actualitate, texte scrise într-un limbaj contemporan, altfel ajungem să nu mai ştim vorbi corect româneşte. De fiecare dată zâmbesc când văd scris "dragele mele"; cred că pot număra pe degetele unei mâini persoanele care ştiu că varianta corectă este "dragile mele", "drage" fiind nave special amenajate sau aparaturi cu care se draghează. Gândindu-ne la literatura foarte veche (de exemplu, Dimitrie Cantemir), riscul de a păstra scrierea din acea perioadă este foarte mare. Aşadar, avem nevoie de texte literare de calitate scrise în limbajul contemporan, altfel ajungem să avem nevoie de proiecte care să ne învețe să vorbim corect, aşa cum a simțit prietena mea, Cyndia Gulyas, când a creat pe Facebook pagina S.O.S. Limba Română.

D.L.: *Ce părere aveți despre copiii scriitori din zilele noastre?*

P.L.: Promovez literatura scrisă de copii. Ador literatura scrisă de copii. Copiii au imaginație, au talent, au condei - trebuie doar susținuți şi vor face lucruri magice.

D.L.: *Despre planurile de viitor ne puteți împărtăşi ceva?*

P.L.: Deşi mă consider o persoană spontană, fac nişte planuri excelente pentru viitor! Planuri am pe toate planurile (repetiție intenționată!), profesional, familial, literar... dar cred că primele două contează mai puțin în interviul de față. Pe plan literar, îmi doresc doar să am inspirație, că ideile vin... însă cele mai multe planuri le am în ceea ce priveşte activitatea Asociației noastre. Dorim să găsim viitorii scriitori pentru copii şi viitorii ilustratori, deci oamenii iubitori de carte pentru copii, care doresc să se implice. În încercarea noastră de a readuce cartea românească pentru copii în actualitate şi a găsi şi promova cartea românească pentru copii şi pe autorii acesteia, încercăm în prezent să implicăm părinții, bunicii, cadrele didactice, atât la nivel național, cât şi la nivel județean şi local, să ne trimită textele scrise de copiii lor şi să îi ajutăm să se afirme. Până la ora actuală am publicat mai multe cărți colective scrise integral de copii: Cărticica mea pentru mama, Cărticica mea de primăvară, Cărticica mea de toamnă, Cărticica mea de primăvară, Cărticica mea de iarnă. Idei avem, timp şi sănătate să fie!

D.L.: *Vă mulțumesc mult, stimată Patricia Lidia!*

Melania CUC

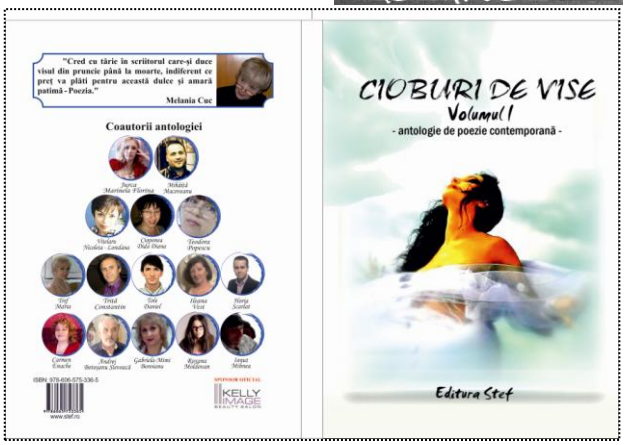

Recenzie "Cioburi de vise"

Cred cu tărie în scriitorul care-şi duce visul din pruncie până la moarte, indiferent ce preț va plăti pentru această dulce şi amară patimă - Poezia.

Dintre debutanții din acest volum colectiv, aş vrea să cred că fie şi doar câțiva vor trece cu capul sus, prin furcile caudine ale criticii literare, atâta cât este ea azi, că vor ține cont doar de ,,sentința" pe care o vor primi de la instanța supremă: Cititorul.

Personal nu îl cunosc pe nici unul dintre coautorii acestui volum. Nu le ştiu vârsta, profesia, locul în care s-au născut sau trăiesc. Nici nu încerc să aflu ceva din toate acestea mai înainte de a lectura poemele, la rând, să fiu sinceră cu mine însămi şi să notez câteva idei, care poate le vor fi (sau nu) de folos.

Jurcă Marinela Florina

Poezie în canon clasic, cu tuşe adesea funebre accentuând stări personale de altminterea comune unui poet aflat ca etate, la răscrucea vieții. Cu talent nativ, J.M.F. scrie cursiv, ca într-un jurnal personal; prinde imagini şi stări emoționale într-o montură de metafore frumos meşteşugite şi se aliniază poetelor care se sprijină în scris, de propria experiență de viață.

Mihăiță Macoveanu

Cu un stil voit a fi hibrid, poetul alternează între cantabilitatea versului (ce poate sta foarte frumos şi pe note muzicale) şi poemul ceva mai rece, aşa zis: modern.

O răzvrătire interioară specială face ca poezia lui Mihăiță Macoveanu să iasă adesea din tiparul cu care ne-am obişnuit, să se simtă aici o libertate interioară specială, şi care dă nuațe stilistice întregului grupaj din volumul de față.

Nicoleta Loredana Vițelaru

Rimă şi ritm. Imagini ca preluate de pe fotografiile uitate în scrinul bunicii. Moartea, viața, dar mai ales dragostea şi lacrima, sunt detaliile compoziției lirice ale Nicoletei Loredana Vițelaru. Tributară poeziei clasice în sensul cel mai bun al cuvântului, N.L.V. oficiază ca o vestală, izolată de lumea care ar trebui să o înconjoare.

Dida Diana Cioponea

Versuri de dragoste peste care cad întrebări la care încă nu au reuşit să răspundă definitiv nici unul dintre marii poeți ai lumii. Plonjând într-un peisaj cvasicunoscut de cei care folosesc uneltele poeziei pentru a-şi rosti gândurile, D.D.C. adună în pagină poezii clasice cu irizări personale.

Teodora Popescu

Suferințe personale, golul şi gândurile mascate prin cuvinte prinse în strofe poematice. Teodora Popescu iese din matca versului clasic, trece peste regulile de stil şi se cantonează într-o fază a creației sale, în care sunt sigură că nu va zăbovi multă vreme de acum încolo.

Maria Trif

Adolescentin aproape; așa scrie Maria Trif. Brodează sentimente deja cunoscute lumii pe canavasul unei exprimări personale. Deşi iubirea şi tristețea abundă şi în poemele sale, deşi este încă tributară lecturilor care i-au ,,mers" la inimă, M.T. deține darul de a şti să-şi dozeze sentimentele, să le prefacă în poeme.

Constantin Triță

Poeme simple în exprimare, un fel de declarații de dragoste, de jale, de ură sau de pace lăuntrică. Cam aşa par a fi la prima lectură poemele lui Constantin Triță. Fără pretenții de stil, fără complexe metaforice, fără filosofii speciale şi fără ocolişuri, versurile lui C.T. au în centru dialogul, sau (şi) monologul, în cea mai mare parte.

Ioan Daniel Țole

Rimă aproape perfectă, ritm clar, potrivit pentru a te bucura de muzica unei poezii scrise pentru a fi recitată, dar şi citită în gând, la lumina veiozei. Cu vădit talent dar şi cu exercițiu poetic care transpare printre rânduri, Ioan Daniel Țole scrie cursiv şi foarte atent cu detaliile. Nu cred că îşi "bate" poemele, aşa cum facem tot mai mulți dintre noi, pe tastatura computerului.

Ileana Vest

Cu joc de rimă, marşând şi ea pe jaloanele versului clasic, Ileana Vest încheagă poeme cuminți, deşi uneori se iscă scânteia unei idei năstrușnice. Folosind un spațiu metaforic cu dimensiuni cotidiene şi altele spirituale, dar fără să aprofundeze tema luată în calcul, I.V. este unul dintre acei poeți care ştiu că scrisul face casă bună cu mintea şi inima.

(continuare în pag. 27)

Mihaela GUDANA

Ninsoare de adio

Mă laşi să-ți ning ninsoarea de adio?
Am fulgii mari în palme şi pufoşi,
Tu poți să mă aştepți, trecând cu brio
Peste nămeții noştri cei frumoşi.

Încep să-ngheț la poarta întâlnirii
Ea scârțâie în dansul ei sticlos
Iar peste drum las genele privirii
Să-ți ningă alb zăpezile pe jos.

Azi între noi, un bun rămas se-aşterne.
Mai lasă-mă să ning, aşa cum ştiu!
Străin vei fi, pe sub ninsori eterne
Şi nu vei şti, ce-aş fi putut să-ți fiu.

Ninsoare de adio (2)

Deja aud cum ninge iar cuvinte
Ninsoarea de adio dintre noi.
Ne pleacă mângâierile, iubite
Şi nu vor să mai vină înapoi!

Nămeții fioroşi ne stau în cale
Pe tâmple cresc zăpezile mereu
Vorba-ntre noi se mişcă mai agale,
Mergând la braț cu timpul tot mai greu.

E prima ta ninsoare de cuvinte
Ce cade blând, tăcut, misterios,
O simt, cazând încet, ca pe morminte
De-ntoarce toate iernile pe dos.

Casa sufletului

În casa ta, azi nu mai şade nimeni.
Ai colțuri goale, suflet pustiit!
Nici umbrele nu poți să le asemeni
Cu vreun străin prin vise răstignit.

Prin aer se mai răsuceşte-o muză
Şi zboară precum visul nevisat,
Cu un sărut rămas singur pe buză
Ori cu un dor străin nemângâiat.

În casa ta, m-am întâlnit cu mine,
Când tu lipseai plecat pe undeva.
Sunt umbra-n colț de suflet ce revine
Să te-aşteapte-n mântuirea sa.

Cuvinte fugare

Fugare stau cuvintele-n cerneală!
Ce pot să scriu când toamna pleacă iar?
Ne lasă singuri, trişti şi plini de boală,
Să ne chemăm iubirea în zadar.

Cum s-aprind focul în povestea noastră?
Cuvântul a murit, şi-i îngropat!
A mai rămas doar gândul în fereastră
Pe care l-am lăsat când am plecat.

Iar alfabetele se ceartă dintr-odată
Fără să ştie ce-i cuvântul bun.
Scrisorile ne pleacă de la poartă,
Ori mor desculțe-n stradă, fără drum.

Nici pe hârtie ele nu-şi au locul,
Stau schilodite-ntr-un trecut uitat,
Mă uit în suflet, dar lipseşte focul
Singurătății stinse de-un păcat.

Locuiesc în tine

Cât de frumos mă laşi să stau în tine!
Prin gândurile tale liber curg,
Precum o apă, merg cu valuri line,
Mă plimb prin tine, fără să mai plâng.

La tine-n suflet e călduț ca iarna
Când soba arde-n noi melancolii,
Mă dezveleşti de vorbele de-a valma
Şi le arunci pe drumuri când revii.

Mi-e bine-n tine, fără să-ți cer asta
Tu m-ai primit demult, când eu n-am vrut
Dar mi-am deschis apoi timid fereastra
Iar brațele, doar cât m-am priceput.

Cât timp mă laşi să umblu în tăcere?
Vreau să-mi vorbeşti de tine, de noi doi!
Să îmi aprinzi uşor cu-o mângâiere
Văpaia stinsă de trecute ploi.

Ieşire

Am ieşit puțin din mine
să vad cum e vremea între noi doi
simțisem frig ieri
şi am vrut să mă întind puțin
la soarele iubirii noastre
tu ştii totul despre puterile soarelui
pentru legături trainice
am întâlnit nişte fluturi care zburau visători
de la mine spre tine şi invers
în timp ce ne cultivam indiscreția
ne aruncam ochii unul altuia
ori ne număram degetele firave
care nu ştiau încă să mângâie
am adunat puținele libertăți dintre noi
le-am pliat discuțiile
şi când am înțeles că nu pot construi
clepsidre
m-am aşezat pe coada unei litere
şi m-am întors în mine.

Teodor PARAPIRU

DANIEL CORBU
- *cu sine pe sine călcând* -

Nomina sunt omina

Întâi, un poet vine spre lume cu numele pe care îl înscrie în mitologia semnificațiilor prin tot ce presupune existența sa văzută şi nevăzută. Cu *prenume* de mare profet, tălmăcitorul şi arhitectul celui mai mare vis din istoria omenirii *(Daniel* ebr. - „Dumnezeu este judecătorul meu") şi cu *nume* de pasăre fabuloasă (prima plecată de pe arca lui Noe şi rămasă în necuprinderea spațiului de după Potop), fascinantă atât în simbolistica negativă *(rătăcire, având conştiința prevestirilor nefaste, suferință...),* cât şi în cea pozitivă *(călăuză,* la greci, *rațiune* şi *memorie* la nordici, *însoțitor devotat* în creştinismul matur...), Daniel Corbu intră în scenă în mantia hierofantului care oficia ritualul misterelor greceşti iluminat de imaginile comunicării plasmatice.

Ars poetica

Poetul refuză colivia oricât de aurită a vreunei generații protejate şi dirijate de păsărari critici care, alături de *corbi* solitari şi de condori imperiali, aşază vrăbii gureşe, sticleți zglobii, porumbei domestici, grauri disidenți, găini smerite, *păuni fuduli,* gâşte postmoderniste, papagali de companie, lilieci de peşteri lexicale etc.

Daniel e din Tărâmul Celălalt – românesc şi celtic. El culisează între universul cronospațial în care Poezia viețuieşte aievea şi universul nostru cu *trup* material şi *a fi* enigmatic, pentru care trebuie înveşmântată în cuvinte şi însuflețită cu duh de idei şi de întrebări. El ar putea începe fiecare slujbă sacrificială pentru textele sale cu pietatea rugăciunii, în care să încapă şi umilința orgoliului, formă superbă de mântuire: „Lăsați Poezia mea să vină la

Scene, plimbări, preludii, documente
manuale, Fericitul Nicăieri,
Evanghelii, refugii, urme, Iaşi, Daniel,
mult Daniel miraculos

Arhitectura liricii lui Daniel Corbu are durabilitatea şi stabilitatea unui edificiu cu trei puncte esențiale de explorare şi de identitate: *uimire* („La academia poemului principalul subiect e uimirea.", *Spre Fericitul Nicăieri), singurătate* („Din mine n-a rămas decât această singurătate / care se-aşterne aproape fără voia mea pe foile albe.", *Călătoriile), moarte* („Nimeni nu pleacă departe de sine. / DANIEL, DANIEL, MOARTEA ÎN PREAJMĂ FOŞNEŞTE / ŞI TU RÂVNEŞTI BOLȚI CU IDEI CĂZĂTOARE / SĂRBĂTORI FĂRĂ NUMĂR / DANIEL, DANIEL, în spațiul înfricoşat / dintre da şi nu / moartea amarnic foşneşte / în groapa din suflet unde umbra stelei / se-alintă...", *Groapa cu lei).*

Rădăcinile Artei profesate ajung în profunzimile Timpului şi în ale Spațiului, de unde *evanghelizând* poetic, Daniel Corbu trăieşte, scrie şi rosteşte „acele versete cu zornet pământesc". Autointerpelările răscolitoare şi „Scrisoare deschisă necititorilor mei" au intensitatea copleşitoare a căutării dramatice pentru care orice răspuns la întrebarea despre imateriala şi inefabila vietate numită Poezie rămâne în teritoriul dubiului: „Poate ruga poate fântâna din tine / albastră cu patru izvoare / poate aripa asta străvezie urcând / în înalt / poate drumul cu vise pavat / spre Celălalt" *(Scrisoare deschisă necititorilor mei).*

Lectura operei lui Daniel Corbu dă sentimentul tulburător al întâlnirii cu un mare Poet.

(urmare din pag. 9)

ontice, Dumnezeu poate deveni cea mai frumoasă iluzie: „Până când, Sfinte Daniel, vei tăbîrci memoria asta/ cu două amestecate lumi/ una a închipuirii lui Dumnezeu şi alta/ a închipuirii tale? (*O sută de greci glorioşi* - ***Cartea urmelor***)

Pe treptele cunoaşterii, Daniel Corbu păşeşte cu grație şi ironie, astfel, lumea ca ceremonial iluzoriu, umanizată în surâs blând, devine suportabilă.

Pentru mine, care mi-am propus să cercetez din punct de vedere gnoseologic poezia lui Daniel Corbu, şi nu numai, creația unui autor se poate situa în aparența, în esența lucrurilor şi fenomenelor sau în imaginar. Daniel Corbu porneşte în lirica sa de la aparență, cercetează esențele şi, dezamăgit de substratul existenței, creează imaginarul, aşa cum vom vedea în continuare.

Note:

1.Acad. Mihai Cimpoi – *Daniel Corbu, Cavalerul Neantului* (prefață la *Documentele haosului*)

2.Paul Gorban - Nota editorului – *Daniel Corbu. Despre râsul măştilor şi documentele Haosului* (Iaşi, 2011)

3.Adrian Dinu Rachieru – *Poezia ca blestem* („Convorbiri literare", nr. 6/2004)

Melania CUC

Lungul drum al Vieții până la "Crucea din muguri"

Scriitor dedicat prin vocație profesiei sale de credință, o profesie care subjugă, îl obligă pe autor să se identifice la un moment dat, cu propria-i Operă, Aurel M. Buricea a făcut un pas uriaş de la poemele cu care debuta în 1977, în "Caietul debutanților" de la editura Albatros, Bucureşti, până la "CRUCEA DIN MUGURI", cel mai recent volum de poeme apărut pe piața de carte.

Semnatarul celor aproape 20 de cărți valoroase care, de-a lungul timpului au văzut lumina tiparului la edituri de prestigiu (Dacia, Cartea Românească etc), Aurel M. Buricea a alternat între sonet, haiku şi poezia în stil clasic, dar a plonjat firesc şi în proză, mărturisind, printre altele, taina vocației prieteniei, în cazul în speță, prietenia cu un uriaş scriitor, cum a fost regretatul Fănuş Neagu.

Un eşafodaj de volume care de care mai incitante fie şi numai prin titlurile alese în simbioză perfectă cu textul, cărțile de o consistență aparte şi pigmentate cu reale bijuterii stilistice, tot acest întreg ce vine şi încununează o muncă de creație de aproape o viață, face ca în volumul "Crucea din muguri" să regăsim o lume fascinantă şi fragilă, tainică şi subtilă ca şi cum întregul drum parcurs până acum, ar fi fost luminat de filosofia rațiunii de "a fi".

"Vine vremea" - sonetul care deschide cartea de față este o bornă între Trecutul şi Viitorul poetic, un semn de carte care ne atrage atenția că acolo este loc de popas, că se cade să ne oprim din vârtejul cotidian şi, la lumina veiozei, să descifrăm vraja sintagmelor, care curg firesc, pe firul versului.

Impregnate cu nostalgia unei lumi pierdute şi, poate, nerevendicate la timp, cu tristețe creatoare pentru tot ce a fost frumos şi a durat puțin, filigranate cu o tehnică de invidiat de alți autori, sonetele din "Crucea din muguri" dețin fărâme de divinitate tradusă în Cuvinte. Şi cum ar putea fi altminteri când mai întâi şi mai întâi a fost Cuvântul, şi mai apoi Omul, cel căruia Creatorul i-a suflat Viața în nări?

Aurel M. Buricea mărturiseşte o stare de Credință adusă la limita dintre Artă şi zbuciumul zilei trecătoare. Zideşte din cuvinte fermecătoare, poeme în care religia ca unitate de măsură a Veşniciei este un apanaj al cuoaşterii lui Dumnezeu. Fără sintagme sforăitoare, fără temenele în fața modei căreia Literatura adevărată, azi, îi face față cu greu; poetul de la Coțofeni, din solul căruia a zbucnit la lumină Cloşca cu puiii de aur, tezaurul uimitor, poetul, spuneam că şi-a găsit Crucea în puritatea mugurilor unor cuvinte pe care le înaripează, le pregăteşte de zbor: "*pe malul sfintei ape de-o viață plâng*" (rugă sfântă), astfel porneşte un sonet, un eşantion de nostagie frumos dozată în culoare şi emoție aproape autumnală. Rațional, poetul îşi promite o reîntoarcere, totuşi, pe final, la "câmpie" şi, câmpia sa este acel Eden al universalității trăirilor umane, un spațiu deschis, fără coline sau stane de piatră care ar putea să-i oprească privirea din contemplația orizontului.

Singurătatea, în cazul de față, una fertilă poetic, pune accente de smerenie, dar şi de întrebare evident retorică, dinaintea vremii care se năruieşte în noi fiecare,

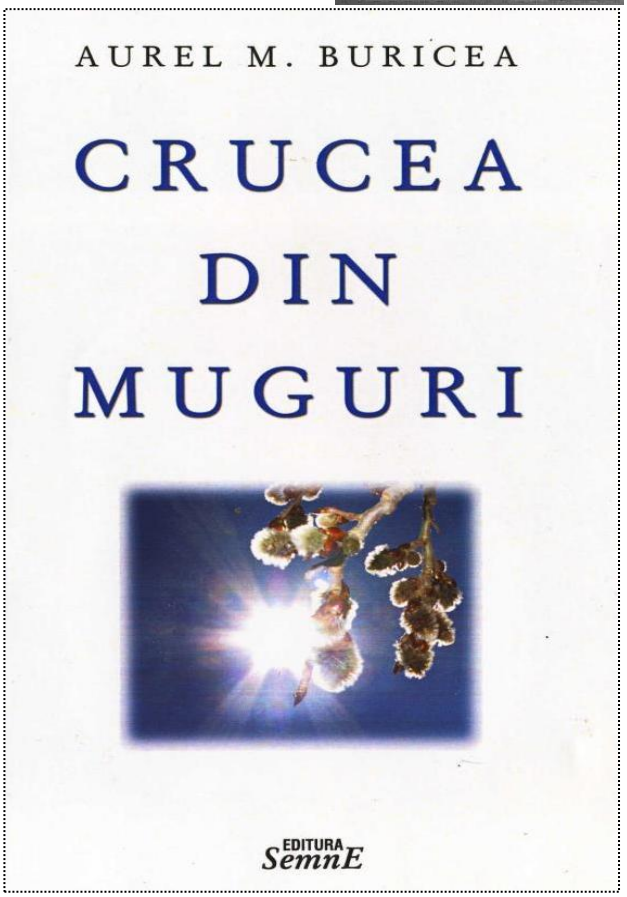

şi cu atât mai evident în relația clipă-poet-eternitate.

Ceea ce rămâne din tot acest travaliu este nemurirea, pe care poetul o defineşte indirect, prin versurile ce vor tapeta calea spre care priveşte cu luciditate, şi declară: "*pregătit sunt Doamne să trec prin moarte*". Interesant, Aurel M. Buricea nu spune că este pregătit să treacă în moarte ci... prin moarte. Moartea, în sensul de catarsis al eului impregnat cu conştiința efemerității, dar şi a ciclurilor anotimpurilor.

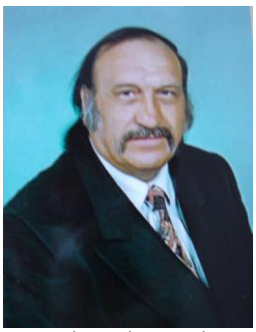

Poetul Aurel M. Buricea

Una peste alta, sonetele din aceste pagini sunt toate căi spre dumnezeire, sunt rugăciuni făcute în singurătate sau în piața publică. Nu mai contează locul şi nici ora la care tu, cititorule, te vei recunoaşte cu siguranță în ipostaze şi portrete stilistice. Ceea ce contează este harul poetic, peste care se suprapune scânteia de nemurire pentru care poeții născuți şi nu făcuți, cântă şi încântă omenirea cu versuri cum sunt acestea, scrise şi semnate cu trista-bucurie a petrecerii noastre prin lume.

Adrian Nicolae POPESCU

Şi boemii dorm câteodată...

„De prea puține ori găsim clipe pentru a reflecta la adevăratele sensuri ale vieții…”. Îmi propusesem o evadare între paginile proaspăt ieşite de sub tipar, cu miros de lectură virgină; însă profunzimea motto-ului deşirat pe întâia pagină albă mă orientează spre o nesperată gură de meditație. Obțin permisiunea tâmplei de a o etala pe binemeritata pernă, după o altă zi în care mă autoconsiderasem de neînlocuit în mecanismul rutinei cotidiene şi refac cronologic agenda deasupra căreia am tras negura nopții.

Mă repoziționez către orele amiezii, înconjurat de zeci de hârtii şi sute de file de registru, stingherit fiind doar de bâzâitul telefonului dat pe vibrație. Deşi inițial mă hotărâsem să fac abstracție de indispensabila evoluție a tehnicii, apuc într-un final, cu un gest ferm spre brutal dispozitivul disturbator al productivității muncii.

- Alo, ‘neața…ai auzit? Ce nenorocire! Acum… nu demult, pe la opt…

Gravitatea tonului interlocutorului meu, augmentată de cea a mesajului pe care acesta încerca să mi-l transmită îmi decapită impulsul de a dezbate codul bunelor maniere, incluzând aici şi regula de bază a prezentării. Ridicându-mi ochelarii deasupra sprâncenelor, cu irişii osteniți încerc să desluşesc numele apelantului afişat pe ecran. Edward… Foarte ambiguu! Ca multe alte numere memorate şi neutilizate stocate pe cartela telefonului.

- Mai multe nu ştiu nici eu ...am auzit două variante, dar nici una nu e comfirmată de cineva din familie…Sigur e un lucru: i-a cedat inima. Daca afli tu ceva, ține-mă te rog la curent!

- Stai…Edward, nu închide…te-am localizat. Nu ştiam cine e la telefon…erai prea impacientat. Despre cine e vorba?

- Daniel, colegul nostru de clasă…spune şi tu, la treizeci şi cinci de ani…Te las acum, am treabă…un implant dentar unei doamne…mai vorbim!

Prea trist… mult prea devastator pentru sufletul gol ce aştepta sosirea sfârşitului de săptămână. Mantia neagră sosise şi în generația noastră… Brusc ochii împăienjeniți revărsară un potop de lacrimi ce reuşiră să-mi smulgă şi să-mi elibereze emoția negativă în care mă afun-dasem. În liniştea biroului, hohotele de plâns prindeau acel ecou pe care-l auzisem doar în filme, rezultat al unor efecte speciale demne de covorul roşu.

Dincolo de batista umezită, încerc câteva icniri ale întoarcerii în timp…O baracă la limita noțiunii de salubru, cu chiriaşi fără chirie ce-şi abandonau ultimul leu pe tejgheaua lucioasă a unui barman cu privire hulpavă, ce-şi număra monedele între două litruiri. În spatele barăcii, o curte interioară proiectată tematic şi cromatic construcției din tablă de la marginea trotuarului oferea discreție, ferind de privirile critice ale trecătorilor atmosfera boemă emanată şi apoi consumată de cei aflați la vârsta la care totul este permis.

Idei noi şi personale despre viață, dezbateri aprinse despre societate şi principii, comentarii la evenimentele de actualitate… toate răsăreau şi apuneau sub bolta înfrunzită ce aştepta pârguirea ciorchinilor; boltă care păstra răcoarea întregii curți interioare, denumită cu emfază de către proprietar drept „Terasă de vară”.

La aceeaşi masă din scânduri, acoperită cu o muşama roasă şi găurită de scrum, se consumau seară de seară ultimile secunde ale adolescenței, stropind cu demisec alb şi tămâind cu Carpați scuturați prin buzunare obştescul sfârşit al anilor de liceu. Nelipsita chitară acompania vocile bahice mai mult sau mai puțin acordate, făcând din când în când loc umplerii paharelor secate de arşita gâtului.

Între timp construcția se renovase: primise un var alb pe pereții interiori, stropii săriți de pe bidinea creând un efect mozaicat al aşa-numitului mobilier, Chiriaşi şi consumatori de ocazie o ridicaseră la rangul de „restaurant cu o stea”; timp de două luni pe cerul senin al nopților de vară, la ora nouă seara, ***astrul nordului ne călăuzea paşii*** către nelipsitul loc de întâlnire.

Printre elucubrațiile emanate de circumvoluțiunile de sub plete, apăruse şi ideea creării unui imn, „Imnul barăcii”. Votasem în unanimitate necesitatea elaborării unui astfel de cântec solemn, pe care ni-l închipuiam fredonat peste ani de zecile de generații ce se vor perinda prin locurile preumblate de noi, neluând în calcul şi efectul ruginii asupra construcției din tablă. Printre sunete de pahare, uniți în cuget şi simțiri şi având cunoştințe haotice despre autorul sau interpretul melodiei, hotărârăm iervocabil ca la fiece întâlnire să ne facem auzit imnul:

Refren: La viața mea / Am o dambla: / Să dau la toți, la toți să bea / Câte-un coniac şi o cafea, / Să fur nevasta altuia.

Strofa I: *La mormânt să nu mă plângă*
Decât fete cu păr blond,
Ca să ştie-o lume-ntreagă
C-a murit un vagabond…

Refren:

Strofa II: *La mormânt să nu mă plângă*
Decât fete de liceu,
Ca să ştie-o lume-ntreagă
C-a murit un derbedeu…

…la final încheind cu acelaşi refren pe ritm de vals vienez…

Câteva zile mai târziu, printre coroane, flori şi omagii regăseam plin de tristețe aceleaşi chipuri de pe „Terasa de vară”, privind către o groapă adâncă, îmbrăcate în haine cernite, având ochii în lacrimi şi un mare absent. Nicio blondă, nicio fată de liceu; doar multă suferință şi jale. Alți doi orfani, neînțelegând de ce tatăl lor doarme; doi îngeri strângându-şi de mână mama îndurerată, prea mici pentru atâta durere în jurul lor. Un mult prea devreme „rămas bun” dincoace şi dincolo de scândura proaspăt lăcuită.

Lucia PĂTRAŞCU

MIHAI VINTILĂ – FIARE ŞI OAMENI
Editura PIM 2012

Cartea „*FIARE ŞI OAMENI*” scrisă de domnul MIHAI VINTILĂ, tipărită în anul 2012, la binecunoscuta Editură PIM, Iaşi, cu o *Notă de lectură* care aparține domnului Ion Bălan, scriitor, dramaturg, membru al USR, este al doilea volum de versuri al autorului.

Economistul Mihai Vintilă, autorul volumelor „Contract de vânzare-cumpărare comercială”, Editura PIM, Iaşi 2011 sau „Dincolo de marketing”, Editura NOUĂ Bucureşti 2009, nu ne-a lăsat în confuzia unor preocupări concordante cu pregătirea sa.

Dimpotrivă, după volumul „Primii paşi”, Editura EDMUNT, Brăila 2005, ne dăruieşte cu acest nou volum de versuri, care vine să confirme dragostea sa pentru poezie şi, mai ales, dorința sa de a descrie viața în toată frumusețea ei, care nu poate fi acoperită de „realitățile dureroase”, ce conduc adesea la modelarea fiecăruia dintre noi în drumul nostru oscilant, uneori, între oameni şi fiare. Cartea are un titlu neaşteptat, pe care cititorul îl înțelege deplin abia după citirea versurilor încununate cu poezia omonimă.

Versurile din acest volum sunt moderne şi bine conturate. Un economist care nu face risipă de vorbe! Această formă de versificație, scurtă şi adâncă, este precum o tăietură de bisturiu, care doare, dar vindecă. Fără prea multe semne de punctuație, care ar îngrădi gândirea cititorului, ținându-l pe făgaşul impus de autor; astfel îl invită pe acesta să gândească singur şi să aleagă. Fiecare idee pare un careu de cuvinte încrucişate în care eu, un cititor modest, aşez punctuația şi dezleg şarada aşezată în metafore special încifrate. Poezie scurtă, versuri concise, căci domnul Mihai Vintilă este un om ocupat. Ocupat nu numai cu profesiunea sa, cea de toate zilele. Ocupat să descifreze metodic viața în toată amploarea ei! Dumnealui este preocupat de multe lucruri!...Are afinitate pentru multe valențe ale vieții…

Pentru VORBE!...

Cu toate acele vorbe care trăiesc printr-un „…*schimb de cuvinte* ” ce devin odată cu trecerea timpului vorbe *„Împlinite*”, pline de esența gândirii rotunde, încercând să prindă perfecțiunea în interiorul lor, „…*ca aluatul / Bine dospit*” în covata vieții (Cuvinte dospite, pag.47). Căci sensul cuvintelor, aceleaşi vorbe obişnuite din dicționarul nostru, poate căpăta noi valențe, corelate cu personalitatea fiecăruia, pentru că „…*peste toate / După cuvinte eşti tu”* (Sensul cuvintelor, pag. 77).

Poetul ne limpezeşte, explicând cum fiecare om, intrând în viață, a primit „*Un credit de minute*” (Totul se plăteşte, pag.69), pe care fiecare îl consumă cum poate şi cum se pricepe. De ce vorbim despre minute, nici mai mult, nici mai puțin?... Deoarece, secundele te păcălesc să le cheltuieşti, iar ora te sperie când constați marea risipă a clipelor. Ce să mai vorbim de zile?... Sau de ani?...

Dar poetul nu are timp să se sperie!... Deoarece ştie că „*Zilele ce trec”* sunt adăpate de „…*Trăiri deşarte*”. Şi până la urmă, zilele acelea (mai bune sau mai rele!) vor face pace, căci „*Se vor îmbrățişa / În linişte / Când vine umbra…*” (Viața, pag.66).

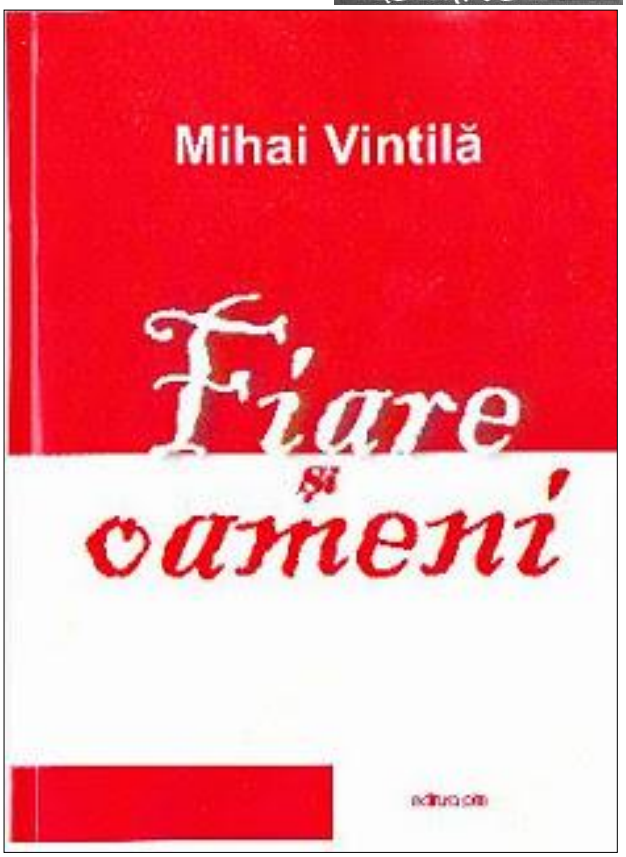

Pentru CĂRȚI!...

Scrise de el însuşi…Dar, mai ales, pentru cele scrise de alții, pe care le soarbe căutând în ele o „*Ştiință de povață* ” şi atunci simte că alături „…*în părți / Parcă mai am o viață*” (Cărțile, pag. 13). Căci ele, cărțile, sunt prieteni buni care „…*amuțesc* / *Sub povara necitirii* ” rămânând doar „…*şoapte*” (Cărți necitite, pag.57). Pentru toate cărțile citite în liniştea intimității sale, unde se întâlneşte cu simțămintele lui Nicolae Labiş, care „*... Ca un vis / Neîmplinit în dor / Istovit ai murit”* (Prietenului simbol… Lui Nicolae Labiş, pag.74); sau cu neuitatele versuri ale lui Adrian Păunescu, cel ce a fost “*Un trubadur / Un pic bizar / care... A disperat, a ars / Şi când s-a întâmplat / Ca omul să fi murit / poetul a rămas*” (Poetul a rămas, pag. 41), pentru totdeauna aici, lângă noi, împreună cu “…*Tomuri de cărți / Simțiri, trăiri...”* (Ce a rămas printre cei vii, pag. 40).

Pentru COTIDIAN!...

Cu acel cotidian în care observă şi bune, şi rele, pentru că „*Răutatea creşte în noi /../ o înfruntăm / Cu mai puține fapte*” (Realitatea creşte în noi, pag.18). Un astfel de cotidian în care „homo homini lupus est”, cum spune un proverb latin. Căci poetul constată că: „…*timpul / A omorât fiarele / Şi au rămas oamenii / Să fie în acelaşi timp / Amândouă*” (Fiare şi oameni, pag.24). Este o tristețe în care doar „…*Gândul îți e / Un zburător*” (Gândul zburător, pag. 72).

Dar această tristețe se consolează cu altceva… Cu bucuria de a scrie…

Pentru GÂNDUL DE IUBIRE!...

Un sentiment fără de care viața n-ar fi întrea-

(continuare în pag. 27)

(urmare din pag. 26)

gă!... Şi numai „…*zborul / Zâmbetului meu /.../ Obosit în bucurie*” se odihneşte „*Pe-a ta margine* de *pleoapă* ” (Căldura ta, pag.21), pentru a păstra nerătăcită „*Partea cea mai bună*” (Inima ce vrea să plece, pag. 23) a inimii. Căci ar fi prea trist să ajungă la concluzia că între cei doi, după ce „…*laşi în urmă păreri / de vorbe, poveţe şi vise / Pierderi deşarte şi triste / De zile, de vreme…”* (Ard nopți refuzând vise, pag. 38) „…*au rămas doar şoapte*” (Lui P., pag.39).

Poetul are exigența de a accepta iubirea numai în forma sa pură, când „*Unul pot spune c-a fost”* şi este trist atunci când „*Unul s-a transformat în doi /…/ E un altfel de a fi iubire*” (E un altfel de a fi, pag37).

Tot pentru o înțelegere a stării de lucruri se îmbogăţeşte cu un alt gând, care-l construieşte mereu în devenirea sa ca poet…

Pentru CERTITUDINEA DE APARTENENȚĂ!…

Poetul aparține locului în care trăieşte; de aceea se întreabă dacă la Siliştea „*Să fie aerul / Să fie gândul / Să fie locul / Care-i al meu?*” (Pofte la Siliştea, pg. 42) Pentru că „*Niciodată soarele nu a fost aşa / De mare / De prietenos / De aproape de mine / Ca atunci când bucuros / Am aruncat ochii spre cer / La Siliştea*” (Niciodată, pg.44).

Acelaşi gând îl ține aproape de Brăila, oraş pe care „…*trebuie să-l ascultăm, / Să-l înțelegem, / Să-l ajutăm, / Să poată vorbi / Ca să-l pricepem*” (Oraşul vechi, pag.50). Brăila, oraş în care celebrul Ceas „*Şi azi / Albastru de ani / Ne saluți cu o bătaie*” (Ceasul, pag. 53). Brăila alintată de apele fluviului, care „*Îmbrățişează oraşul*”, căci „*E una cu el / Dunărea*” (Dunărea, pag. 61).

Toate aceste trăiri ale poetului ne învață că va fi un sfârşit atunci când *„Lipsit de voință / Fără putere / Nu mai erai / Ființă*” (Porumbelul la final, pag.19). Simțim că se întâmplă aşa şi totuşi, surprinşi „*Şi muți suntem / Când vine umbra*” (Viața, pag.66). Noi să credeam că „*Aşa doar anii mor*” (A mai murit un an, pag.31).

Din viața trecută şi petrecută rămâne ceva: „…*zâmbetul acela / va fi veşnic / Într-o fotografie*” (Zâmbet veşnic, pag.30), după ce din primii ani „*Te-ai dus / Copilărie /.../ Iar amintirea / Nu s-a scurs*” (Copilărie, pag. 75) şi, doar *„Picăturile de timp /.../ Rămânând să povestească / Ce-a fost*” (Picături de timp, pag.32).

Poetul Mihai Vintilă doreşte ca trecerea sa să fie marcată şi prin această carte. O carte plină de „*Vibrații de vorbe / Şi trăire de vise*” (Muzica, pag.45)... Acesta este volumul „FIARE ŞI OAMENI” scris de MIHAI VINTILĂ… O carte dăruită!...

A fost frumoasă lectura acestei cărți...

(urmare din pag. 21)

Horia Scarlat

Evident, nu se simte comod în matricea stilului clasic şi, curajos, evadează de la o poezie la alta, din ritmul, care te fură citind, şi din rima, care ştim cu toții că uneori taie direct în miezul sintagmei. Tot ca într-un dialog, de data asta cu o parteneră mai mult sau mai puțin imaginară, H.S. îşi rezervă dreptul de a pune accentul pe moralitate, ca viciu din care pot genera poeme minunate.

Carmen Enache

Dacă până la pagina cu versurile lui Carmen Enache, în acest volum colectiv am găsit poezie cu nuanțe mai mult sau mai puțin clasice, iată că de data asta, Carmen Enache sparge gheața unei cvasiunități stilistice şi atrage atenția cititorului prin stilizarea exprimării poetice.

Andrei Botoşanu Slevoacă

Text liric, aparent care poate fi folosit ca motiv de romanță, dar dacă citeşti cu atenție descoperi în A.B.S. un poet care scrie pentru că simte nevoia să scrie. Ştie cum să scrie şi dacă se lasă furat de ritm şi rimă, o face doar pentru a-şi bucura sufletul de poezia care... îi cere să o scoată în lume - adică, s-o pună pe hârtie.

Gabriela Mimi Boroianu

Nu o dată, poetul se rescrie pe sine. Acesta a fost sentimentul care m-a încercat, citind versurile semnate de Gabriela Mimi Boroianu. Axată mai mult pe lumea domestică, spațiu restrâns şi aparent, cu puține şanse de a avea motive de exprimare poetică, G.M.B adaugă la mixajul imaginilor şi ,,condimentele” vieții personale.

Roxana Moldovan

O poezie modernistă, sprințară şi cu ambiția de-a-l face pe cititor să spună: „Wow!” Aşa sunt, pentru mine personal, poemele Roxanei Moldovan. Imagini postmoderniste şi paşi poetici foarte siguri, un fel de ecuații de spirit la care exersând, autoarea a dat dovadă de curaj dar şi de simț al proporțiilor.

Ionuț Mihnea

Ca şi însingurat în propria-i poezie, Ionuț Mihnea prestează lucrări lirice care se despart prin temă de colegii lui din acest volum. Uşor mistic uneori, în sensul bun al cuvântului, dar şi cu picioarele pe lut, privind antheic lumea din jur, Ionuț Mihnea aşază în vers clasic stări umane pe lângă care mulți dintre noi trecem cu indiferență.

Alexandru CAZACU

Semne pentru Iulia

1.
Încă mai sunt amiezi Iulia,
când aş vrea să pot pierde un întreg imperiu la zaruri
să mai încerc o turmentată melancolie
o seară de vals cu singurătatea
Să nu mai îmi pese de inflația unor cuvinte
ce au rămas doar mândria dicționarelor
de mahalaua ce se aşează în centrul oraşului
unde nu mai poți să te aperi de miciile tale deziluzii
decat cu o iluzie mai mare
Plantele agătătoare se întorc către rădăcină
Liniştea întregii lumi pare a fi
o disperare surmontabilă
şi în cele din urmă
rămânem cu tot ce ne putem aminti
dincolo de armătura unui zid
ce demarcă zeci de Berlinuri
în empatiile noastre

2.
Să zicem Iulia, că nu a venit încă Noiembrie
deşi apa şuşoteşte în jgheaburi
şi un pui de alun se zbate în frigul umed
Ziua se estompează încet
Iar lucrurile încep să semne între ele
Să zicem că tot ce-a fost între noi
nu vrea să-şi facă singur felul
şi să ne lase odată
acum când pereții inimii sunt inundați
de atâta albastru
şi toate vietățiile
aşteaptă ziua de mâine cu un măr pe creştet
Doar gândurile se strâng între ruine
ca o ață pe un mosor
şi din căpătul amiezii
potopul ploii continuă
iar trupurile noastre
au netezimi de corabie

3.
Lipsa ta Iulia, cum se distinge
din ce în ce mai limpede
când mă apropii de amiază
într-un oraş medieval
ce mă strânge în burta lui
ca-ntr-un lichid amniotic
Şi străzile învelite-n absență
în care bântui
printre crenelurile unor bastioane
cu pereți scorojiți
printre turnurile cu ceasuri încremenite
de teama secundelor ce dau năvală
printre porți ascunse sub țiglă roşie
privind statuia unui soldat erou
ce nu-mi poate împrumuta curajul său
Şi această piață în care
nimeni nu mai sfătuieşte pe nimeni
şi unde a început deja
să ningă
cu bucăți de noapte

4.
Zorile acestea Iulia, precum o pânză albă
ce aşteaptă culorile
când tot ce noi risipim visele adună
printre metaforele
din conversațiile de socializare
eclipsate de pălăria ducesei de York
printre conflictele calde sau reci
dintre paragrafele drepturilor omului
printre atâtea ordine secrete
ce par să rânduiască totul
noi râmânem doar cu gustul întâmplărilor
deseori nici măcar cu acesta
nemainteresându-ne cui se adaugă
noul început de vară
translucid şi apatic
ca o tonă de apă grea
traversând oceanele în feriboturi
când blocăm oberlihtul ferestrei
şi ne împrumutăm trupurile

5.
Este nevoie câteodată, Iulia,
să redeşteptăm în noi demonii
pentru ai putea ucide definitiv
când atâtea cronometre mestecă timpul
Despre regrete
trebuie vorbit cu modestie
chiar dacă nimic nu începe
şi nici nu se termină
Noi punem suflet în toate lucrurile
iar lucrurile ne părăsesc însuflețindu-se
şi rămânem perfect de singuri
împreună cu lumina de Aprilie
ce clipeşte deasupra urbei
odată cu lămpile de emergență
din cinemateci
aflate la subsolul clădirii
unde sâmbăta
ne învinuieşte ca o adolescentă
plângând cu capul în palme
şi coatele pe ultimul volum
din „À la recherche du temps perdu”

Maria IEVA

Prima zăpadă

Eu nu sunt rodul plăsmuirii tale, întinde mâna şi ai să mă poți simiți.

Am rămas înmărmurită. Cine era cel care dădea glas pustiului din mine? Nu îndrăzneam nici să clipesc, am stat să ascult cu atenție. Nu se auzea decât un şuierat scurt. O rafală de vânt, apoi alta şi câțiva stropi de ploaie mă izbeau în obraz. Nu ştiu dacă eram cauza sau efectul acestei dezlănțuiri. Vârtejurile ridicau frunzele uscate tot mai sus, aşteptând ca norii să le înghită. Îmi roteam privirea, lăsând ploaia şi vântul să îmi biciuiască fața. Era o senzație nouă, un noiembrie care se dezlănțuia aducând înăuntru meu o ultimă ploaie de lumină.

Întinde mâinile! Sunt aici! Lasă-mă să mă odihnesc în palma ta!

Am făcut un pas în spate, mi-am afundat mâinile în buzunarul jachetei şi am tăcut. De data aceasta am auzit clar... O voce, căreia nu îi puteam atribui un chip, deschidea în mine orizonturi nebănuite. Crengile copacilor se aplecau, lăsând stropii de ploaie să le şiroiască pe tulpină. Lichenii de pe scoarța prunilor şi-au schimbat culoarea, îi vedeam tresărind sub firicele imaculate de apă. Timide, brânduşele stăteau întinse pe firele de iarbă, închizând în petalele lor liliachii ultimele zile din noiembrie. Aş fi plecat şi aş fi rămas... Ce sentiment straniu! Mi-am ridicat gulerul jachetei, stropii de ploaie îşi făcuseră loc pe lângă eşarfa de la gât. Într-un fel mă asemănam cu lichenii de pe scoarța prunilor, acceptam în tăcere. Departe de lume, în mijlocul pustiului din mine, lăsăm ploaia de stele să îmi acopere trupul.

Fă câțiva paşi înainte, deschide ochii şi desfă-ți pumnii.

Aceeaşi voce blândă îmi mângâia auzul. De unde ştia cum țin mâinile în buzunare? Nu i-am cerut un interviu şi nici nu am rugat-o să facă însemnări pentru mine şi, totuşi... Am început să păşesc printre bălțile de pe marginea drumului şi am deschis ochii să pot privi. Decembrie era la început. Cu palmele întinse spre cer am aşteptat. Stropii de ploaie se aşezau cuminți unul lângă altul, până când vocea m-a întrebat iar:

Acum, mă poți vedea?

Nu ştiam încotro să privesc, cerul devenise cenuşiu, iar vântul s-a culcat în cuiburile graurilor. Simțeam că a venit timpul să pun o întrebare. M-am învârtit prea mult în cercul creat de imaginația mea. Mi-am dres vocea şi am întrebat:

"Unde ar trebui să privesc?"

Aici, în podul palmei tale!

M-am aşezat pe marginea apei şi am lăsat privirea să îmi alunece peste palmele pe care le țineam întinse. Un fulg, apoi altul se aşezau în locul stropilor. I-am privit cum transformându-se într-o picătură de apă îmi mângâiau linia vieții. Am urmărit spectacolul, dar de data acesta nu din culise, nici din spatele carcasei de oțel. Am coborât în lumea fulgilor şi mi-am acoperit urmele paşilor. Cu o pensulă subțire am pictat totul în alb, am desenat o pădure de brazi, iar la marginea ei m-am desenat pe mine, chiparosul, ca fiind ajutorul lui Moş Crăciun. Dacă fulgii au putut să vorbească, atunci şi eu pot să împart îngeri din zăpadă. Voi găsi drumul spre Tine cu uşurință, cele trei comete au împărțit cerul în două. Între stații sania Moşului acordă primul ajutor călătorilor din trenul vieții. Din înaltul cerului fulgii se cern liniştiți. Am lăsat privirea să danseze, acceptând în acest fel invitația la vals primită în urmă cu mai multe secole. Mai avem o întrebare. Moşul m-a luat de mână şi mi-a zâmbit cu bunătate.

Mai are rost să te întrebi?

Aceeaşi voce blândă avea acum chip. Am înțeles că nu avea nicio importanță, angoasele nu de acolo vin şi întrebarea a rămas fără obiect, iar coasta primului fulg la locul ei. Sania Moşului a făcut înconjurul Pământului, dar bănuiesc că Moşul a plecat pe Venus pentru a petrece acolo ultimele zile din decembrie.

desen de Elena-Liliana Fluture

Mariana MIHAI

Oftează o frunză...

Oftează o frunză
Valsând cu durere
Pe pajiştea lumii
Grăbite şi reci,
Un murmur îngână
În dansul ce-i cere
La ultima vamă
Tribut pe poteci.

Pe aripi, purtând-o
Cu dragoste, vântul,
Plutind la-ntâmplare
Cu dor fremătând,
Se pleacă în rugă
Sărută pământul
În liniştea-i demnă
Renaşte un gând.

Va fi iarăşi vie...
Va sta-n primăvară
Pe ram de lumină
Plăpând mugurind,
Tăcută şi verde
Va da umbră iară,
Oftând, biata frunză
Adoarme pe grind.

De ce-aş fugi...

De ce-aş fugi...
de ce m-aş teme
când peste tot în jurul meu
mai simt parfum de crizanteme
şi îmi zâmbeşte Dumnezeu?!

De ce-aş lăsa să încolţească
sămânţa fructului amar
când bunătatea e firească
şi mai am zile-n calendar?!

De ce-aş fugi când vii spre mine
cu braţe moi de primăveri
să mă întorci din căi străine
în drumul meu spre nicăieri?!

Nu! N-aş fugi! N-aş avea teamă…
Iubirea noastră mi-e de-ajuns.
Ascult tăcerea cum ne cheamă,
sub tâmpla soarelui ascuns.

Ultima ninsoare de Lumină

Prin labirintul vieții rătăcim
Cu patimă în inimi sau agale,
Uităm să-mbrățișăm şi să iubim
Ne poticnim umblările pe cale.

Trec anotimpuri vii pe lângă noi,
Dar n-avem ochi să le sorbim dulceața.
Suntem atât de reci, adesea goi,
Nici nu simțim când ne îmbracă ceața.

Degeaba-ngurgităm păreri de rău
Când timpul ne ajunge la hotare,
Iar sufletul, sărmanul, e un hău.
L-am vrea mai plin, dar nu suntem în stare.

De ne-am trezi măcar în ultim ceas,
Ne-am îndrepta spre zarea cea senină.
Am şti atunci, că tot ce ne-a rămas
E ultima ninsoare de Lumină…

O nouă zi

Peste pământ, boabe de rouă
Îmbracă-n lacrimi dimineața;
Peste dureri se lasă ceața
Şi-n suflete visări ne plouă.

O nouă zi în ochi răsare
Mijind pe gene de lumină;
De Sus, a Raiului Grădină
Trimite zâmbete în zare.

O pace caldă cuib îşi face...
Pe frunte-mi înfloresc cireşii.
Sub boltă, norii sunt aleşii
Ce-alungă clipa care tace.

În triluri, orele se scurg...
Lin, dansul frunzelor mă cheamă.
Îmi scutur umerii de teamă,
La pas, cu ziua spre amurg…

Dorul

De n-ar fi existat dorul
l-aş fi inventat cu toate minunile lui
fiindcă acolo
unde îşi are sălaşul
cresc cele mai frumoase simțăminte
acolo
pe cărările
dorului am întâlnit poeții.

Va ninge...

Va ninge iarăşi în curând;
Bătrânul timp, chircit sub haină
Cu stelele şopti-va-n taină...
Va ninge-n suflete şi-n gând.

Peste dureri şi dor va ninge;
Urâtul lumii întinat
În ie albă-nveşmântat
Pentru o vreme se va stinge.

În geamuri răsări-vor flori
De gheață, răspândind fiorii,
Îşi vor pleca genunchiul zorii
În rugi curate călători.

Zăpezi s-or scutura din nori
Călătorind pe-a noastră tâmplă
Şi iar minunea se întâmplă;
Vom strânge clipele-n ninsori.

Ioan TODERIȚĂ

Visul lui Ion - mărturisirea preotului

Lumina mătura întunericul cu mături de cânepă şi de pelin, în straturi succesive de culoare, de alb fosforescent. Oamenii se lipeau de oameni, venind de afară tiptil înăuntru, printr-o cruce apăsată pe frunte, pe umeri, în aer.

"Uite-l şi pe Vasile! Ia, ha! Ăsta-i frate-meu, Ştefan! L-a trimis muierea la biserică".

Umbrele oamenilor din icoane încremeneau sărutul prelungit al altor oameni, în iconostas, de jur împrejurul înălțimilor cereşti ale bisericii.

Preotul Ciobanu' stătea ascuns privirii oamenilor în altar. În uşile altarului, aurite, strălucitoare ca doi sori gemeni, era aşteptată apariția lui nepământeană, trupul lui subțire înfăşat în odăjdii, ca un Iisus la "Cina cea de taină", ca un Dumnezeu pământean necunoscut.

"L-au eliberat! L-au liberat!" Şopteau două femei aproape de "Sfântu Gheorghe ucigând şarpele" în peretele din nord a crucii zidită de oameni pe pământ.

"Ani grei săracu'! Ani grei de temniță!" pribegeau cuvintele şoptite ale altor "credincioşi" în peretele de sud; plin de bărbați înalți cu capetele plecate în mâini ca "Ioan Botezătorul".

- Cine? Cine? se propagă din om în om întrebarea, ca o undă seismică într-un loc, ca o cădere de frunză sub stejar.

- Preotu' Popovici. Părintele Popovici.

- Care preot? întrebă o fată cu ochii plecați pe gura, pe buzele foşnitoare ale bunicii ei.

- Lasă! Tu nu erai născută…

Din altar, pe uşa invizibilă în contur a iconoclastului, o mână nevăzută culegea pomelnicele oamenilor înşiruiți acolo anume. Coloana lor se stingea când, odată cu "Dumnezeu să-i ierte!" murmurat de preotul nevăzut, oamenii împovărați de cruci, plecați până în pământ, se împrăştiau în biserică, la locurile lor ştiute, în locul lor de îngenunchiere şi de cuvânt ascultat.

Această translație, din om în om, spre altar, a mulțimii, acest dinamism al mulțimii strânse să se roage pentru păcatele neamurilor ei, conştientiza căderea sufletului în inconştiență, în catalepsii de odihnă a minții conştientiza contopirea sufletului fiecăruia cu Duhul, cu Fiul şi cu Tatăl; cu treimea din ei.

"Aşa sunt oamenii! " îşi spuneau preoții în altar.

"Mătci vorbitoare de cuvânt necunoscut. Noi vom lumina cuvântul. Noi vom slăvi cuvintele din ei învățându-i să le rostească celui care le-a dat cuvântul pentru a fi, pentru a împlini focul arderii lui în trupuri, în suflete prinse în carne".

"Acest murmur de şoapte, e omul de dincolo de om, e o ființă târâtoare în deşert, să atingă oaza din miraj, să-şi sfârşească setea în cuvânt." Preotul Ciobanu gândea astfel, bătând drum des între masa cu pomelnice despăturite şi uşa cu pomelnice întinse în altar, cu nume de oameni care au fost, care mai sunt poate, dincolo, dincolo sub bolțile crucii greceşti – care e biserica, care e naos, pronaos şi acest altar de suferință. "Da! de suferință. Că oamenii nu ştiu de povara crucii mele de aici, de povara mărturisirilor mele, de aici, dinaintea fiecărei slujbe".

Ocoli masa cu peticele de hârtie despăturite, cu nume de oameni scrise apăsat în ele, cu nume de oameni indescrifabile în aer.

O uşă, cea dinspre strană, se deschise. Un băiat de biserică sufla în tămâie, să ardă în emisfera interioară de argint a cădelniței: Fum! Ufff! de parcă expira şi inspira în acelaşi timp cât isca focul în cetina bolnavă, în scoarța rănită a unui brad falnic, a unei păduri de mirt.

Da! Du…! Da!… Du!… Du! Mi!… Mi! Şi! Şi! … se auzeau şoaptele prin bolți concave; arcuite pe oameni şi preoți, pe icoane şi lumini pulverizarte de fum, de flăcări, de priviri.

- Grea e, părinte, crucea tăcerii dintre noi! Îi mărturisi Ciobanu, preotului Popovici, în timp ce-şi sumeca tunica-i albă cu fireturi, de mântuitor al clipei ce urma, de vestitor al cinei liturgice care stătea să înceapă – "slujba", călătoria lui prin mulțimea şoptită a oamenilor din naos, a oamenilor din fața icoanelor. El, preotul Ciobanu, ascuns aici în argintul, în faşa nevăzută a altarului, se făcea om prin: "Grea e crucea tăcerii!", ca să comunice oamenilor contopirea lui cu Dumnezeu.

Preotul Popvici, îmbrăcat în om de rând, se ruga în genunchi într-un perete rotund, sub fereastra cu lumină vânătă, lumina soarelui trecută prin zarzărul de afară, prin merii de afară, crescuți pe osemintele necunoscute ale unei păduri tăiate.

- Amin! se ridică el într-un genunchi ca să privească în jur, ca să culeagă în ascensiunea lui cele spuse de "preotul suprem" al altarului. Omul, preot surghiunit, era, acolo în altar, în rădăcina trupului său, tulpina privirii omeneşti, era amintirea preotului de altă dată. Cei zece ani de temniță, măsurați în trupul lui cu lopata de o clepsidră spartă, de un ceasornic cu arc plesnit, iau picurat în carne două suflete opuse, care să se-ncleşteze într-o identitate imposibilă de înger prigonit, de sfânt fără nume.

Cei zece ani de temniță, de tăcere în colivii vorbitoare, de encefalii arzând ca două felinare în întunericul timpului măcinat în pietre de moară, i-au pietrificat căutarea omului din jur, ascultarea lui.

Uşa din răsărit a altarului s-a deschis. "Cine a descuiat uşa asta?" îşi spuse uimit omul în hlamidă albă, preotul Ciobanu'. Pe fluxul luminii albastre, din chenarul ei negru, intră o umbră fără culoare, fără identitate; oricând umbră întrupată, oricând trup umbrit de trecere prin zid.

- Părinte Popovici! M-a trimis…

Băiatul de biserică se înălță în călcâie peste masa cu pomelnice, scuturând clopoței cădelniței cu tâmâie aprinsă, împotriva deprinderilor lui vechi de a sta nemişcat în altar, de a călca pe vârful picioarelor, de a privi în jos ca-ntr-o fântână fără fund, ca-ntr-un izvor adânc cât imima pământului.

- Ştiu! Ştiu! se auzi glasul subțire, feminin, al preotului - om, al preotului rătăcind în altar după veşminte, după veşmintele lui albe de altădată.

Se scutură în tunica-i largă, negră, ca umbra venită de afară, căutând-şi un loc între cusături, căutând centrul de greutate a deplasării lui în spațiu, în punctele unui sprijin relativ al spațiului.

Umbra fără chip, înbrobodită cu un batic cafeniu, furată de doi ochi galbeni în aer verticală acum, de când s-a propagat sferic cuvintele "Ştiu" spre fluxul luminii semănat de răsărit în altar prin uşa deschisă

(continuare în pag. 32)

(urmare din pag. 31)

în zidul peretelui rotund, umbra îi întinse peste masă, lui celui rătăcit aici – preotului fără veşmânt, o pâine şi un peşte.

- De la brutăria lui Bulearcă.
- Da? - Da.
- Şi peş…
- De la cherhanaua din pădurea de plopi.
- Da? - Da. Ion şi Nicolae. Ştefan şi Vasile.
- Da? - Da.

Apoi umbra îmbrobodită se stinse. Băiatul linişti cădelnița şi i-o întinse preotului Ciobanu. Acesta se oglindi în ochii băiatului apoi peste el, prin el, printr-un drum necunoscut din câte erau în altar, în oglinda… din cireş de unde-i fusese dăruite de cineva necunoscut veşmintele ceremoniei liturgice. Împrumutându-şi parcă din argint puterea umblatului sacru prin porțile altarului spre oameni se răsuci împietrind băiatul, apoi masa cu pomelnice, uitând de omul în veşmintele-i vechi şi sărace ce-şi privea pâinea şi peştele într-un colț al ei.

Enunță jumătatea lui de ectenie ascultând răspunsurile dascălului din strană Dă Doamne, Ție Doamne, ascultând răsuflarea omului preot pribeag din altarul lui. "Grea cruce e tăcerea dintre noi, părinte!" şi uşile din fața lui îl dădu în jos înapoi, împinse parcă de privirile oamenilor din biserică spre el, îl loviră în piept, o clipă, ca să fie smuls apoi de rotația lor inversă în iconostas.

"Luați! Mâncați! Acesta este… Beți! Acesta este sângele meu!"… şi "Cina cea de taină" se desfăşura metodic, în vârful lumii, în al o mie nouă sute şaizecilea an de la Hristos încoace, în satul Tuluceşti, suspendat pe lac, pe cherhanaua pădurii de plopi, pe cântecul răguşit de vioară a Budilenilor, pe casa lor zidită dintr-o salcie îngenuncheată în lut, în rădăcinile merilor fără stăpân din ograda bisericii.

Clopotul bătu a doua oară: Bang! şi oamenilor le-a fost luată suflarea în naos, în pronaos, în sat, pe Drumul Mare, până acolo unde arama şi zincul şi neliniştea lor propagată putea ajunge, putea penetra depărtarea. Oamenii arătau ca nişte morți verticali, cu ochii albi în orbite, cu sprâncene mai lungi, cu bărbi ascuțite vânăt în piept. Bang! Şi s-au trezit deodată cu altă înfățişare, în alt timp.

"S-a dus săracu' frate-meu!" vorbea Ştefan scormonind locul din biserică unde şedea cândava alt om, drag lui, indiferent lui, sânge din sângele lui.

"Vai, n-am măcinat ieri! Şi azi plouă!" se ruga într-o scânteie de lumânare Vasile din umbra "Sfântului Pavel".

"Să ar grădina! Să scot salcâmul uscat din grădină!" Se rugau cei din lancea "Sfântului Gheorghe ucigând balaurul", cu buzele încleştate pe dinți să nu le scape vorbele pe jos, afară, în cenuşele umbrelor fumegânde, ale unor oameni înalți până în bolțile bisericii infinite.

"Doamne, n-am lemne de foc! Doamne, n-am haine de înmormântare! Doamne!…" se contopeau gândurile omeneşti cu trâmbițle vieții de afară, vieții terestre – lumeşti, de afară, cu un singur ceas diurn - soarele ținut de mări să ne vegheze, în hamul ursei mari, târâtă-n calea laptelui pe stele nevăzute cu lumină-n pârg.

Oamenii umblau desculți, în ectenii, în ființa lor mai întâi, apoi în cântecul psalmilor, în duietul preotului cu strana, cu Vasile dascălu', mereu răguşit de solfegii, mereu certându-se pentru întâietatea cântărilor sfinte, pentru un "Amen!" nefericit…

- Iubiți credincioşi! Grea e crucea tăcerii între oameni.
- Care cruce, Ileano?
- Taci Marie! Vorbeşte părintele. Taci!
- …şi nu ne lepădăm de ea până la moarte.
- Doamne! cum de nu-i aici şi frate-meu Gheorghe să-l asculte…
- Da, da. Ca rândul la moară e moartea…
- Cum tac icoanele pe noi…
- Ce trist tace clopotul, Ileano!
- Taci, Marie, că-şi strânge puterea să bată eftenia de la sfârşitul slujbei.
- Bang! Bang! Clopotul sfârşi tăcerile eretice ale cuvintelor nevorbite. Biserica se golea cu fiecare dangăt, cu fiecare om miruit.
- Măi Ioane, da unde-i frate-tu de n-a venit azi la biserică? întrebă preotul pe cel din mâna lui dreaptă ce-i săruta crucea; şi mâna în acelaşi timp ce-şi făcea alte cruci peste crucea de argint să țină minte dumineca asta.
- Păi! S-a dus…
- A! Am uitat, se rezemă părintele cu mâna stângă de felon, mângâindu-şi parcă epitrahirul şi reverenda de sub el, pipăindu-şi trupul slab de om, de om sfânt.
- Am uitat, a plecat. Parcă mi-a spus unde. Parcă.

Ion tăcu. Ion – fratele celui mort, îşi purtă crucea spre masa cu pomeni ce aştepta să fie "citită".

"Omul e o cruce cu brațele frânte! Omul e o lumânare de seu aprins pe un fir cu plumb!". Auzi cantr-un somn numele celor pomeniți şi numele celor din pomelnice:

…Ion, Maria, Gheorghe cu tot neamul lor adormit… Vasile, Vasile, Vasile cu tot…

"Unde-i frate-meu? Care-i frate-meu din atâția, Vasile?". "Lasă! Ştie el, Dumnezeu, asta! El ne ştie dinainte de botez, de naştere, de creație. El…"

- Ioane! Lumânarea.

Da lumânarea lui se stinse. Femeia lui, o altă lumânare a vieții lui, îl deştepta din ascunzişurile tăcerii vorbitoare, ce-i năpădide sufletul, conştiința. Atunci când lancea flăcării galbene, cu sâmbure albastru, i se rezemase în bărbie. Atunci auzi desluşit: "Unde nu este durere, nici suspin, ci viață, ci viață, ci viață veeeşniiicăăă…"

Nu cânta preotul Ciobanu, cum credea el. Cânta părintele Popovici care îl privea, îl privea până în adâncurile neştiute ale privirii lui omeneşti, până-n rădăcina minții lui dumnezeiască.

"Ce eşti aşa de uimit, fiule? Doar eu te-am botezat Ion. Ion botez…"

"Lasă părinte! Lasă! Unde ai fost atâta vreme?"

"La puşcărie, fiule. La canal…"

"La canal? Păi, cine te-a…" "El! El! El!…"

Şi preotul care era mai mic decât toată mulțimea din jurul lui, care îl privea adânc în suflet, acolo, în fărâma de biserică, în ungherul bisericii cu altar stins, cu clopot nebun sfărâmând sferic satul, acolo unde se "cânta" eftenia, îl auzi pe fratele lui Vasile:

"Ioane, Ele, Ileana, va rămâne cu mine în noaptea vieții tale de aici, în noaptea vieții noastre de furnici".

- Scoală-te, Ioane! bătea Despina cu pumnii în uşa brutăriei. Scoală-te, că dă pâinea afară din covată!

Tudose TATU

Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (V)

Portretul maşinii de dragat

El este descris în «*Journal des oesterreichishe Lloyd*» ziar renumit în epocă pentru ştirile sale de ordin maritim şi comercial.

„...Respectiva maşină de îndepărtat mâlul şi nisipul stabilită la Sulina constă cum am menționat anterior - în numărul 66 al respectivei publicații din 1842 n.n. *- din 2 vase dreptunghiulare sau pontoane, fiecare dotat cu un troliu şi o cale de rulare, o ancoră şi o instalație din fier destinată îndepărtării mâlului care are o greutate de 5 zentner* - 500 kilograme n.n.

Instalația constă dintr-o grapă cu 8 dinți îndoiți înspre interior.

Lungimea grapelor este de 5 picioare venețiene - 1 picior venetian = 0,34773 m, *dinții lor de fier sunt reprezentați prin colți de fier lungi, de 2 țoli lățime şi 1 țol grosime.*

Grapele sunt fixate cu lanțuri de fier de calea de rulare a pontoanelor.

Funcționarea lor pe o mare liniştită este după cum urmează:

Cele două pontoane sunt plasate unul lângă altul şi ancorate în afara gurii de vărsare.

Fiecare ponton pe care se află micile grape de fier se fixează perpendicular pe porțiunea puțin adâncă a bancului de nisip dinspre interior, unde aceastea se lasă în jos, astfel că dinții prin greutatea instalației se înfing în banc.

Atunci începe să lucreze troliul pontoanelor astfel că grapa cu dinții săi îndepărtează amestecul de mâl şi nisip reținut de pe întregul banc de nisip.

Curentul fluviului însuşi ajută în această operație.

De îndată ce grapa scurmă bancul exterior şi interior existent, mâlul de pe dinți se dizolvă şi acesta este îndepărtat înspre larg.

Apoi grapa se ridică de pe fundul apei şi operația se repetă.

O parte proastă a acestei operații este că nisipul, ca şi la alte maşini de dragat prevăzute cu roți, nu este antrenat în afara şenalului de la gura de vărsare, ci este doar ghidat să se depună la o altă adâncime scăzută, unde cu timpul se formează un nou banc.

Totuşi apele la gura de vărsare datorită vânturilor puternice marine nu sunt conduse în larg, ci în funcție de direcția vânturilor curentul fluviului este deturnat şi astfel mâlul tulburat şi îndepărtat de pe bancul de nisip este purtat înapoi.

Pe fiecare ponton lucrează 20 de persoane.

Acum aproximativ o lună o navă grecească cu toate pânzele în vânt şi toată forța s-a lovit de una din aceste grape şi a îndoit toți dinții astfel încât au fost necesare 3 săptămâni pentru reparații şi lucrul a fost întrerupt în tot acest timp.

În prezent ori de câte ori vremea o permite s-a lucrat cu sârguință la îndepărtarea mâlului şi nisipului; astfel că la bancul de nisip interior s-a îndepărtat 4 țoli din înălțimea sa şi nivelul apei albiei fluviului este cu 4 țoli mai adânc şi navigația în mod real s-a îmbunătățit uşor...” |10|

Respectiva maşină avea să funcționeze din plin în anii ce vor urma, în sens invers însă.

În 1843 un număr de 4 luni.

În anul 1844 deloc.

În 1845 vreme de 3 luni.

În 1846 deloc, cel puțin până la sosirea unui emisar trimis de Mihail Semionovici Vorontov la fața locului anume Alexandr Konstantinovici Rodofinikin.

Se pare că o maşină de dragat cu aburi modernă a fost în sfârşit comandată în Anglia, de administrația rusă de la Sankt Petersburg, în orice caz după remarca amintitului Mihail S.Vorontov din 10.06.1846 *„Bumaghi” câte vreți dar maşină „ioc”.*

Nu ştim dacă în cursul aceluiaşi an ori a celui următor. Respectiva comandă a fost înaintată totuşi în anul premergător izbucnirii revoluției europene cunoscută sub numele de *«primăvara națiunilor».*

Anume în 1847, lucru subliniat şi de ştirea anexă. Conform unui *«Memorandum by Count Nesselrode on the Method of Clearance adopted at Sulina”* anexă la scrisoarea ambasadorului britanic la Sankt Petersbug pe nume G.H.Seymour din data de 17 octombrie 1851 adresată Vicontelui Palmerston, ministrul de externe al Marii Britanii aflăm:

«...În anul 1848 o maşină de dragat comandată în Anglia a fost transportată la Odessa şi expediată la Nikolaev pentru a fi montată...» |11|

Montajul în fieful Amiralității Mării Negre a durat destul de mult dacă ar fi să ne luăm după următoarea ştire.

Pe data de 16.01.1850 din Sankt Petersburg, ambasadorul britanic Bloomfield anunța într-un P.S. adica Post Scriptum că: *“...m-am văzut din nou cu Contele Nesselrode şi am aflat de la Excelența sa că maşina cu aburi de dragat a sosit la Odessa în momentul de față şi că nu are nicio îndoială că aceasta va fi pusă să lucreze în primavară “la Sulina””* |12|.

În aprilie 1850 aceasta avea să sosească la Kherson - desigur pentru operațiuni de curățire - de unde în scurt timp se spera să ajungă la Sulina, dar se pare că nu ajunsese la destinație după cum menționa Palmerston în data de 2 octombrie 1850.

Aşa se ajunge la cele ce urmează.

10. Journal des oesterreichishe Lloyd Nr. 69 din 27 august 1842, pag.1

11. Correspondence with the Russian government respecting obstructions to the navigation of the Sulina channel of the Danube, London, 1853, Anexa la Doc. Nr.30, pag.38

12. Idem Doc. Nr.7 pag. 6

Corina Diamanta LUPU

EFTELING, ȚĂRILE DE JOS, UN PARC DE DISTRACȚII CAMPION

În urmă cu câțiva ani, am primit pe e-mail de la o bună prietenă a mea ce locuieşte departe de România, o prezentare Power Point (PPS) înfățişând picturile cunoscutului artist plastic flamand Anton Franciscus Pieck (19 aprilie 1895 - 24 noiembrie 1987).

Imediat ce am deschis acea prezentare, pe dinaintea ochilor mei au început să se perinde ca într-un carusel, însoțite de o muzică veselă de flaşnetă electronică, imagini zugrăvind o lume nostalgică, de basm, ce îmi aducea în amintire cărțile de poveşti ale copilăriei. De altfel, picturile lui Pieck sunt foarte populare, fiind folosite ca ilustrații în cărțile de basme, pe felicitările de Crăciun şi pe calendare. Mai mult, desenele sale au prins viață, încântând de-a lungul anilor copii, părinți şi bunici, în renumitul parc tematic de distracții Efteling.

În Pădurea Basmelor, la Efteling

Efteling, aflat în oraşul Kaatsheuvel, Brabantul de Nord, în Țările de Jos, este cel mai mare parc tematic de distracții din Benelux, putând fi comparat cu Grădinile Tivoli din Copenhaga, Danemarca şi Disneyland Paris. Deschis tot anul, acesta prezintă numeroase atracții, printre care Pădurea Basmelor (Het Sprookjesbos) - proiectată chiar de Anton Pieck, care este şi unul dintre cei trei întemeietori ai parcului - trenulețul copiilor, diorama, castelul bântuit (Het Spookslot), Villa Volta, Pagoda Zburătoare, Gondoletta, Piața Anton Pieck etc.

Parcul Efteling şi Pădurea Basmelor au fost inaugurate pe 31 mai 1952. În acel moment, Pădurea Basmelor găzduia aproximativ zece poveşti diferite, toate fiind transpuse în realitate pe baza desenelor originale realizate de Anton Pieck. Alături de acesta, ceilalți doi fondatori ai parcului Efteling au fost R.J.Th. van der Heijden şi producătorul de film olandez Peter Reijnders, care a îmbogățit parcul cu lumini și efecte sonore. Totuşi, stilul ilustrațiilor lui Pieck, oarecum sumbru și întunecat, dar romantic și nostalgic, rămâne baza tematică pe care parcul s-a extins de-a lungul anilor.

Efteling, un parc de distracții de succes

Dovedindu-se a fi chiar de la deschidere un succes enorm (în anul 1952 parcul a primit 240.000 de vizitatori), Efteling este și unul dintre cele mai vechi parcuri tematice din lume. Aşa cum a fost gândit inițial, parcul li se adresa copiilor, aducând mai aproape de ei lumea basmelor, însă în prezent prin varietatea mijloacelor de agrement, Efteling oferă distracție şi relaxare pentru orice vârstă.

În cei 60 de ani de existență, Efteling a evoluat de la un parc natural, cu loc de joacă și o pădure cu temă de basm, la un parc de distracții obişnuit. Întinzându-se pe o suprafață de 650.000 m², de două ori mai mare decât Disneyland Park din California, Efteling include parcul propriu-zis, hotelul Efteling de patru stele (1992), un teren de golf (1995) şi un teatru. În 2009, ia ființă noul parc de vacanță, oferind cazare în vile, o atracție în plus ce aduce în acel an patru milioane de vizitatori la Efteling, devenit astfel, cea mai populară destinație turistică. Cu un asemena aflux de oaspeți, Efteling se află în topul parcurilor tematice euro-pene, imediat după parcurile Disney din Franța şi parcul Europa din Germania.

Pini, flori şi lumini de Crăciun la Efteling

Renumit pentru atenția substanțială acordată detaliilor, pentru atmosfera sa verde, dar şi pentru macabrul anumitor locuri de distracție, Efteling a fost construit într-o zonă mai degrabă rurală, cu o vegetație bogată, în mijlocul unei păduri în care abundă pinii, fiind presărat cu iazuri și grădini mari, cu mii de flori, întreținute de o armată de grădinari. Şi din acest punct de vedere, Efteling este diferit față de celelalte parcuri tematice din lume.

În anotimpul rece, parcul primeşte un plus de strălucire, ce atinge apogeul în perioada Crăciunului, datorită miilor de lumini plasate pretutindeni, astfel că «Iarna Efteling» (care începe pe 10 noiembrie şi se încheie pe 5 februarie), a ajuns să fie tot mai populară.

O altă atracție a parcului, de data aceasta culinară, sunt poffertjes autentice din Țările de Jos. Acestea sunt clătite foarte mici, servite cu unt și zahăr şi se pot mânca la Poffertje Het.

Fata Morgana, Pagoda zburătoare şi Regele Troll

Însă succesul de care parcul s-a bucurat dintotdeauna nu se datorează în exclusivitate spațiilor verzi și grădinilor ce îl împodobesc, ci şi proiectelor și arhitecturii sale de înaltă calitate. În acest scop, atunci când a fost solicitat să realizeze poveștile pentru parc, Anton Pieck s-a asigurat că nu se vor utiliza materiale de construcție ieftine, din plastic sau din beton.

Pieck a lucrat pentru Efteling până la mijlocul anilor '70, după aceea predându-i funcția de designer-șef pe care o deținea, mai tânărului Ton van de Ven, unul dintre colaboratorii săi. Castelul bântuit, deschis în 1978, a fost conceput în întregime de către acesta. În 1986, van de Ven dăruieşte parcului o nouă atracție - Fata Morgana. Şi tot în acelaşi an, Efteling revine la începuturile sale de basm, însă de data aceasta într-un stil modern, odată cu apariția Orașului Interzis. Vizitatorii au în sfârşit, ocazia să facă o plimbare cu barca prin lumea mistică a Orientului din "1001 de nopți".

Tot acum, îşi ia zborul Pagoda, care le oferă oaspeților de la Efteling o vedere aeriană panoramică asupra parcului, de la 45 de metri înălțime, pentru ca în 1987, la Efteling să îşi facă apariția o nouă creație a lui Van de Ven: Regele Troll.

(continuare în pag. 35)

Ionela Luisa BEJAN

Un Halloween cosmic

Dimineață, când a sunat alarma, eu eram deja în picioare. Urma să fie o zi stelară. Era Halloween şi la şcoală era organizată o petrecere. Eram nerăbdătoare, însă marea problemă era că nu ştiam cu ce să mă îmbrac. Aveam de ales între trei costume: unul de locuitor de pe planeta Gama, altul de simplă vrăjitoare şi cel de-al treilea de locuitor de pe planeta Exvat.

Locuitorii planetei Gama sunt renumiți în tot universul pentru înfricoşătorul lor aspect: au părul încâlcit şi murdar, pielea lor are o culoare verde, verde închis, au o mulțime de negi negri, sunt atât de slabi încât le poți vedea oasele, dinții le sunt galbeni şi plini de carii, iar privirea lor este nostalgică şi pierdută.

Vrăjitoarele, ei bine, cred că toată lumea ştie cum arată o vrăjitoare, aşa că voi trece direct la planeta Exvat.

Locuitorii acestei planete sunt foarte trăsniți: părul lor este colorat în cele mai ciudate culori, culoarea pielii li se schimbă după starea de spirit, au două antene în vârful capului, de culoarea părului, poartă haine lucioase, care parcă ar fi făcute din aluminiu şi accesorii de asemenea sclipitoare.

După cum spuneam, nu ştiam cu ce să mă îmbrac, dar din fericire chiar în acel moment mi s-a teleportat o idee grozavă. M-am gândit să combin toate trei costumele: mi-am făcut părul să arate ca al unui locuitor de pe Gama, mi-am luat o rochie neagră şi lucioasă, o pălărie mare şi neagră pe cap şi câteva accesorii sclipitoare. Acum eram gata de petrecere.

- Am plecat la petrecerea de Halloween organizată la şcoală! am strigat chiar înainte să închid uşa.

- Ora de venire, 20:00! se auzi vocea robotului care trebuia să mă supravegheze.

Părinții mei lucrează mult şi trebuie să părăsească galaxia noastră pentru o săptămână în fiecare lună, dar nu uită niciodată să lase un robot care să mă supravegheze şi să le raporteze lor tot ce am făcut cât timp au fost plecați.

În drum spre şcoală m-am oprit la un magazine, de unde mi-am luat o fisă pentru aparatul de teleportare şi m-am teleportat la şcoală. Am ajuns cu 15 minute mai devreme. Pe holuri era o ceață verde, pânze de păianjen peste tot şi roboței-dovleac care râdeau malefic de fiecare dată când îi atingeai. Când am intrat în clasă totul era schimbat: pe ecranul din fața clasei pe care scria profesorul în timpul orelor apăreau tot felul de imagini înfricoşătoare, culoarea clasei se schimba la fiecare cinci secunde, decorațiunile parcă erau luate de pe Gama şi clasa era de asemenea înecată în aceeaşi ceață ciudată. Nu am reuşit să mă uit prea mult, pentru că m-am întâlnit cu cele mai bune prietene ale mele, Xena şi Zara.

- Halloween cosmo-stelar, fetelor! le-am zis eu.

- Halloween cosmo-stelar şi ție Roxy, mi-a răspuns Zara, dar în ce te-ai costumat, dragă, pentru că eu chiar nu-ți recunosc costumul?

- E o combinație, am răspuns eu. Părul e de pe Gama, pălăria e a unei vrăjitoare, accesoriile sunt de pe Exvat, iar rochia este şi ea o combinație între o simplă rochie de vrăjitoare şi un lucios costum de pe Exvat. Voi în ce v-ați costumat?

- Eu am un costum care seamănă cu cel al locuitorilor de pe Exvat, răspunse Zara. Vezi? Mi-am vopsit părul roz.

- Eu am un costum tradițional românesc, vechi de peste 2000 de ani, zise Xena.

- Chiar nu ai putut găsi ceva mai bun? am întrebat-o. Costumul ăsta e de prin anii 2000, iar noi suntem acum în anul 4559. Nu pot să cred că strămoşii noştri chiar au purtat aşa ceva, e oribil!

- Exact asta i-am zis şi eu, interveni Zara.

- Păi, măcar voi avea un costum unic, se apără Xena.

După ce am mai vorbit puțin, a început şi petrecerea. În clasă era un amestec de culori, hologramele unor monştri apăreau peste tot şi muzica a fost steluța care a completat constelația.

Îmi pare rău că strămoşii noştri nu au văzut asta, sunt sigură că le-ar fi plăcut şi poate ar fi înțeles şi ei ce e aia modă.

Oricum, acea petrecere va rămâne, după mine, în istoria galaxiei!

(urmare din pag. 34)

Numeroasele sale proiecte de succes de la Efteling i-au adus lui Ton Van de Ven faima de cel mai bun "imaginer" din lume, după Walt Disney. Van de Ven îşi încheie activitatea la parcul tematic Efteling în 2002, când se retrage la pensie.

Premii pentru Efteling

În 1971, Efteling a fost primul parc tematic care a primit distincția Pomme d'Or - cel mai mare premiu din industria turistică europeană - ca recunoaştere a eforturilor de promovare şi creştere a nivelului turismului din Europa. În 1992, parcului i s-a acordat premiul IAAPA pentru cel mai bun parc tematic din lume.

Un adevărat paradis sub cerul liber, Efteling este unul din locurile ideale pentru plimbare, distracție şi odihnă. În vacanță sau într-o simplă ieşire de weekend, la Efteling nimeni nu se plictiseşte: culoare, bună-dispoziție, optimism, toate se regăsesc în această lume de basm, ce începe cu “A fost odată ca niciodată”...

Denisa LEPĂDATU

Povestea lui Moş Crăciun

Auzi un zgomot în văzduhul neliniştit? Sunt paşii Moşului, ocolind norii încearcă să ajungă la timp, pentru că, începând din Ajunul Crăciunului, fiecare copil trebuie să primească daruri.

Dorințele copiilor, acoperite cu speranță şi încredere, cu iubire, au fost aşezate în plicuri de diferite culori şi trimise în tot timpul anului care se apropie de sfârşit. S-a bucurat Moşul de fiecare urare şi de fiecare gând frumos. Şi-a şters lacrimile de bucurie sau de tristețe citind scrisorile şi, într-o ordine strict personală, a aşezat în caleaşca sa toate cadourile. Nimic nu-l poate împiedica să nu ajungă, să facă bucurii tuturor.

El, Moşul, nu îşi doreşte nimic... cândva a visat să aibe un copil, însă Dumnezeu a hotărât că e mai bine să rămână singur. El nu are cui să-i scrie ce-ar vrea să primească de Crăciun. În sufletul său îşi ştie dorința şi aşteaptă să se întâmple într-o zi o minune. Până atunci, ori de câte ori pregăteşte cadouri pentru copii, îşi imaginează că sunt ale lui, că şi le face singur. Dar, privind pe geam cum râd şi se bucură toți cei mici, inima lui se face din ce în ce mai mare şi se umple de bunătate. Mulțumit, apoi, se gândi să aştepte ziua cea mare...

Într-o zi i-a scris un frumos poem lui Dumnezeu. Printre versuri a strecurat şi dorința sa şi a sperat că poate va fi ascultat. Îngerii i-au aşezat poemul într-o ramă luminoasă pe cerul curat ca lacrima. Întreg universul a oftat citind şi înțelegând totuşi că niciodată nu i se va împlini dorința. Văzându-i pe toți trişti, Dumnezeu hotărî să-l cheme la el. Sfios şi trist, Moşul i-a povestit despre dorința sa şi a aşteptat să vadă ce se va întâmpla.

După un timp Dumnezeu spuse:

- Tu eşti nemuritor, de aceea nu poți avea copii! Tu ai altă menire! Dacă într-adevăr îți doreşti atât de mult un copil, trebuie să renunțăm la serviciile tale. Vei deveni muritor, ca toți pământenii, vei trăi cu ei şi alături de ei şi vei putea avea copii. Până la următorul Crăciun însă, trebuie să te hotărăşti!

Auzind toate acestea, Moşul se întristă, deşi în suflet simțea şi o mică satisfacție. În sfârşit ar putea avea propriul său copil. Visul său putea să se împlinească. Ce altceva şi-ar mai fi putut dori de acum în colo?

Ajuns acasă, văzu cadourile pregătite pentru toți copiii lumii, cei care au visat un an întreg să primească ce şi-au dorit. Cum ar putea el, Moşul, să-i dezamăgească pe toți aceştia, doar pentru a fi el fericit? Îşi dădu seama că visul său nu era atât de simplu cum a crezut la început.

Mai erau doar două săptămâni până la marea sărbătoare şi el tot nu era hotărât. Zi şi noapte se gândea, era în mare cumpănă, era şi bucuros, dar şi tare trist şi lacrimile sale nu mai conteneau. Iubea însă atât de mult copiii!... Până atunci, de fiecare dată când trecuse pe la ei să le ofere daruri îi mângâia cu privirea lui blândă şi abia după aceea pleca mai departe. Cum ar fi putut să-i dezamăgească acum, să lase să aştepte în zadar toate aceste preacurate suflete de copii?

Cu sufletul împăcat, abia cu o zi înainte de ajunul Crăciunului, Moşul se prezentă iar la Dumnezeu să-l anunțe ce a hotărât. Obosit de atâtea nopți în care nu dormise prea bine, îi spuse:

- Am venit să vă spun, Doamne, că renunț la ideea de a deveni muritor. Ar rămâne atâția copii fără cadouri în seara de ajun... ar rămâne Crăciunul fără brad şi fără cadouri şi nimic nu ar mai fi la fel de frumos! Oamenii nu s-ar mai bucura la fel de mult de această sărbătoare! Nu pot să mă gândesc la propria mea dorință întristând copiii lumii. Nu aş mai fi fericit niciodată! Până acum m-am bucurat în fiecare an privind ochii fericiți ai copiilor în clipele în care îşi primeau cadourile! Nu pot renunța la această plăcere sufletească. Ea va trebui să rămână bucuria mea cea mai mare şi de aici înainte! Toți băieții şi toate fetițele din lume mă cunosc şi mă iubesc, de ce să vreau să am un copil al meu, când de fapt eu îi am pe toți copiii din lume!

- Eşti foarte înțelept! îi spuse Dumnezeu. Te-ai născut să aduci bucurie lumii întregi şi cred că ai luat cea mai bună hotărâre. Să nu uiți că, cel mai important lucru pe lume e să faci oamenii fericiți!

De atunci Moş Crăciun şi-a tot urmat drumul şi destinul său, bucurându-se ori de câte ori vedea copiii fericiți.

Seara de Crăciun

(colind)

Se-aud colinde la apus
Copii micuți, cu glas frumos,
Colindă al nostru Iisus,
Ne cântă azi despre Hristos!

Opreşte-te şi tu o clipă
Să simți că este sărbătoare,
Un înger poartă pe aripă
Colinda tămăduitoare!

Ar trebui să te opreşti
Nimic nu este azi mai sfânt
Ca glasurile îngereşti
Care colindă pe pământ.

Şi dacă vrei, poți dărui
Căci, omule, tu poți fi bun,
Cuvinte dulci, cadouri mii
În seara sfântă de Crăciun!

(continuare în pag. 37)

(urmare din pag. 36)

Aşteptatul Crăciun

E sărbătoare şi bradu-i expus
Cu dulciuri, beteală şi globuri
Se-aude colindul despre Iisus
Ce-l cântă copii prin omături.

Pe geam văd imagini ca dintr-un vis
Ninsoarea se-aşterne pe case
De jur împrejur este ca-n paradis,
Lumini şi steluțe frumoase.

Cu degetul mângâi țurțurii reci
Şi-i strecor cu drag printre vise
Vreau lângă brad să-mi port dorul pe veci
Să citesc din poveşti nescrise.

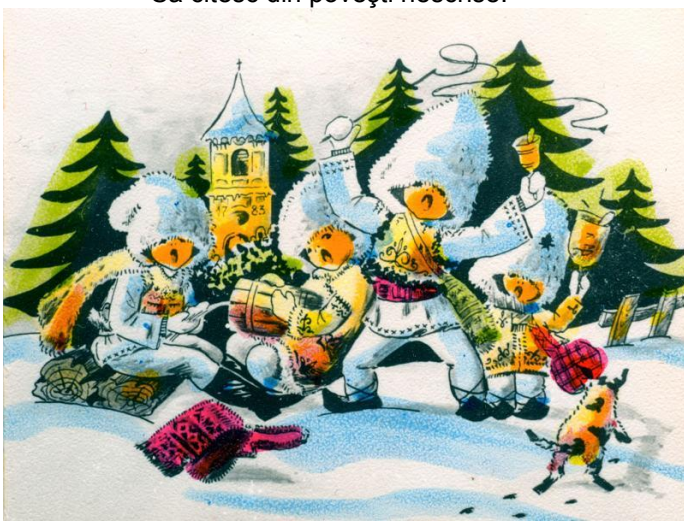

Pluguşor

Aho, aho, copii şi fraţi
Lângă mine v-adunaţi,
Să urăm - şi mici, şi mari -
Cu urare de plugari!

Mâine vine Anul Nou
De-i bun, vi-l ofer cadou,
De el să vă bucuraţi,
Viaţa să vă-nseninaţi!

Ia, copii, ia mai mânaţi!
Din clopoţei scuturaţi!
Să se-audă peste văi,
Mânaţi, măi! Hăi, hăi!

La anul şi "La mulţi ani!"

Conferința Transfrontalieră a Tinerilor

CHIŞINĂU – REPUBLICA MOLDOVA
20-22 decembrie, 2013

Ediția a X-a a Conferinței Transfrontaliere a Tinerilor se va desfășura în perioada 20-22 decembrie 2013, la Chișinău.

Tema acestei Conferințe TT este: „**Tinerii Politicieni, Jurişti, Economişti, Jurnalişti, Artişti, Lingvişti vis-a-vis de extinderea UE**".

Partenerii ediției aniversare sunt Universitatea Academiei de Ştiințe a Moldovei și Institutul de Filologie al acestei academii.

La această conferință sunt invitați tineri cu vârsta de până la 35 ani din România, Ucraina și Moldova.

La finele Conferinței TT doritorii vor putea obține cartea "Conferința Transfrontalieră a Tinerilor, ediția a X-a". Pentru a fi prezent în această carte, cei care se vor înscrie la Conferința TT vor expedia până la 10 decembrie 2013 discursul / comunicarea de 5-7 minute (până la 3-5 pagini, maximum 8 pagini).

Ediția a X-a a Conferinței Transfrontaliere a Tinerilor își va ține lucrările în Sala Mare a Bibliotecii Academiei de Ştiințe a Moldovei "A. Lupan", Sala Senatului Universității AŞM și Teatrul "Mihai Eminescu" (înmânarea diplomelor).

Cei care doresc să participe la Conferința Transfrontalieră a Tinerilor, ediția a X-a, vor expedia la adresa organizatorilor, CV-ul personal pe propria răspundere, o poză color şi comunicarea (max. 0,5 coli autor).

Data limită de expediere a comunicărilor este 10 decembrie 2013. Până a expedia comunicarea e de dorit cât de curând să vă anunțați intenția de a participa la Conferința TT, expediind celelalte documente necesare la adresa de e-mail: ceclubs@yahoo.com.

Participanții cu comunicări la Conferința TT vor primi Agenda îndată ce vor fi înscriși. Informații la tel. 022 226675 sau 068 582011. Mai multe detalii găsiți şi pe internet, la adresele:

http://conferintatt.wordpress.com
http://academiaesc.blogspot.com
http://clubulconsiliuluieuropei.blogspot.com

Academia Europeană a Societății Civile
Primul Club al Consiliului Europei

Festivalul Național de Literatură "Prietenia cuvintelor", ediția a III-a 2013, la Galați

A.S.P.R.A. - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice, în colaborare cu revista literară "BOEMA", Casa de Cultură a Sindicatelor din Galați şi Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Iaşi - Reprezentanța Galați-Tecuci a organizat în data de sâmbătă 30 noiembrie 2013, începând cu orele 10:30, la CCSG, sala "Ateneu", cu ocazia "Sărbătorilor Galațiului", cea de-a III-a ediție a Festivalului Național de Literatură "PRIETENIA CUVINTELOR".

Programul festivalului a cuprins multe evenimente culturale, dintre care cele mai interesante care au reținut în mod special atenția audienței, au fost:

- prezentarea antologiilor de creație literară ASPRA 2013 "Lirica primăverii" şi "Reverența cuvintelor",
- lansarea celor mai recente cărți apărute la editura "InfoRapArt" în anul 2013
- alte lansări de cărți ale membrilor cenaclului online "Noduri şi semne",
- Moment "In memoriam - Simon Ajarescu" prezentat de scriitoarea Cezarina Adamescu,
- lecturi publice - moderator poeta Angela Baciu- cu invitați de seamă, precum poeții: Paul Sân-Petru, Dionisie Duma, Coriolan Păunescu, Constantin Oancă, Denisa Lepădatu, Aurica Istrate, Tănase Caraşca, Marcel Petcu, Marilena Velicu, Olga Văduva, Tudor Gheorghe Calotescu, Carmen Zaniciuc, Mariana Kabbout ş.a.
- decernarea premiilor Revistei Literare "Boema" pe anul 2013.
- standuri de carte, expoziții, masa festivă ş.a.

Preşedinte festivalului a fost scriitorul Petre Rău, iar moderatoarea principalelor momente, ca de altfel şi gazda evenimentului, a fost poeta Angela Baciu.

Cu această ocazie au fost decernate premiile şi diplome de merit. Pentru lansările de carte la editura InfoRapArt pe anul 2013 asociația culturală ASPRA a oferit următoarele diplome de merit 2013:

Cezarina ADAMESCU (Galați) - (6 volume), eseu, memorialistică ş.a.

Denisa LEPĂDĂTU (Galați) - "Primăvara fără sigiliu", poezie

Maria CIOBOTARIU (Braşov) - "Flăcări ascunse", versuri

Tănase CARAŞCA (Tulcea) - "Bazarul maratonului roşu", povestiri

Violeta Sabina LAZAR (Paşcani) - "În zbor copilăresc", carte pentru copii

Viorel DARIE (Bucureşti) - "Povestiri din Moldovița", povestiri

Roland Florin VOINESCU (Constanța) - "Strecurătoarea de idei", umor

Premiile revistei literare BOEMA pe anul 2013 au fost conferite astfel:

Dionisie DUMA (Tecuci) – Premiul pentru întreaga activitate literară

Cezarina ADAMESCU (Galați) - Premiul pentru cea mai bună carte de memorialistică

Constanța Abălaşei-DONOSĂ (Brăila) – Premiul pentru excelență în grafică

Melania CUC (Bistrița) - Premiul pentru cel mai bun colaborator permanent

Elise BAST (Galați) - Premiul pentru debut.

Un moment de reculegere în amintirea poetului prieten Simon Ajarescu

"Ediția din acest an a Festivalului Național de Literatură "Prietenia cuvintelor" s-a bucurat de o participare poate un pic mai redusă, dar mai caldă, mai plină de însuflețire față de cele anterioare, tocmai pentru că s-au închegat noi prietenii literare în numele cuvântului scris, al "prieteniei cuvintelor". A fost o atmosferă plăcută, care ne obligă, pentru următoarele ediții, să fim şi mai buni, şi mai motivați, şi mai încărcați de ambiție" ne-a declarat dl. Petre Rău, presedinte ASPRA şi director al revistei literare Boema.

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

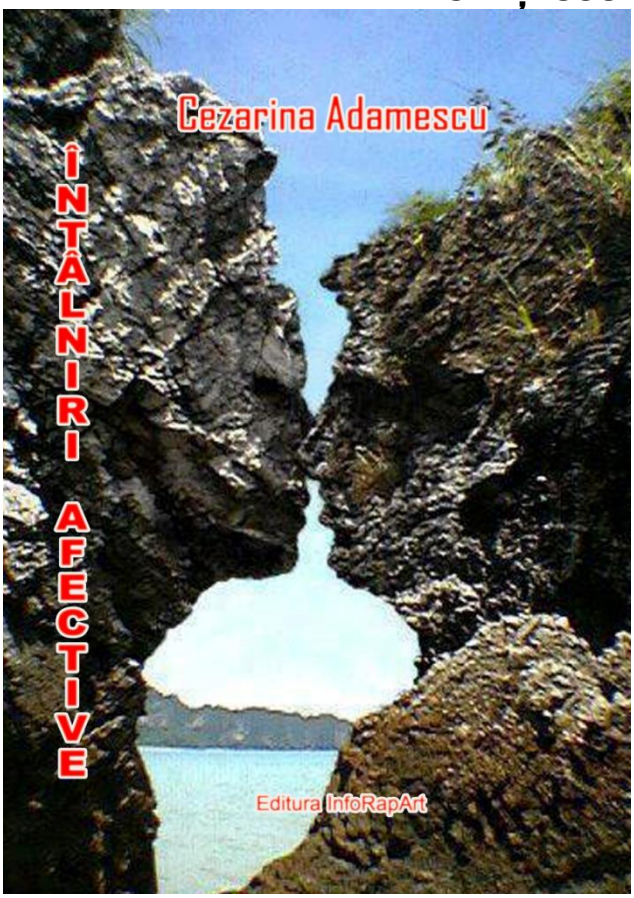

Cezarina Adamescu – Întâlniri afective
Edtura InfoRapArt, Galați, 2013

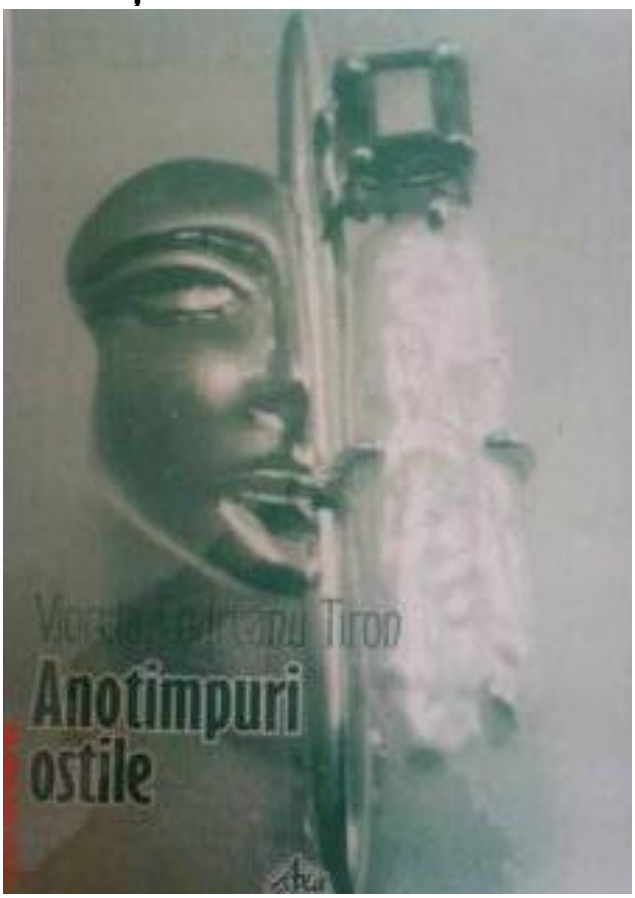

Viorela Codreanu Tiron – Anotimpuri ostile
Edtura Arca, 2011

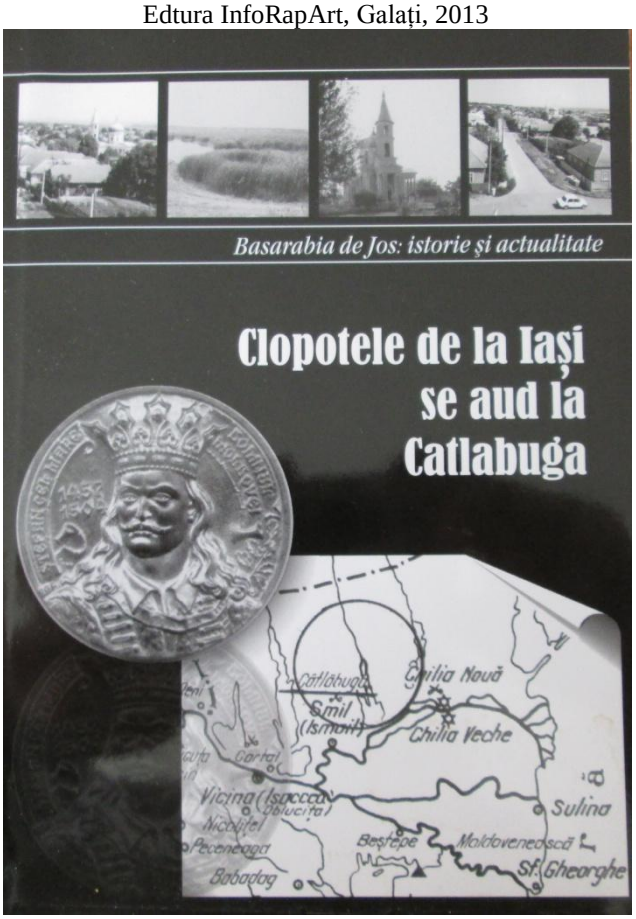

Grup de scriitori de limbă română – Clopotele de la Iași se aud la Catlabuga, Odessa, Ukraina, 2011

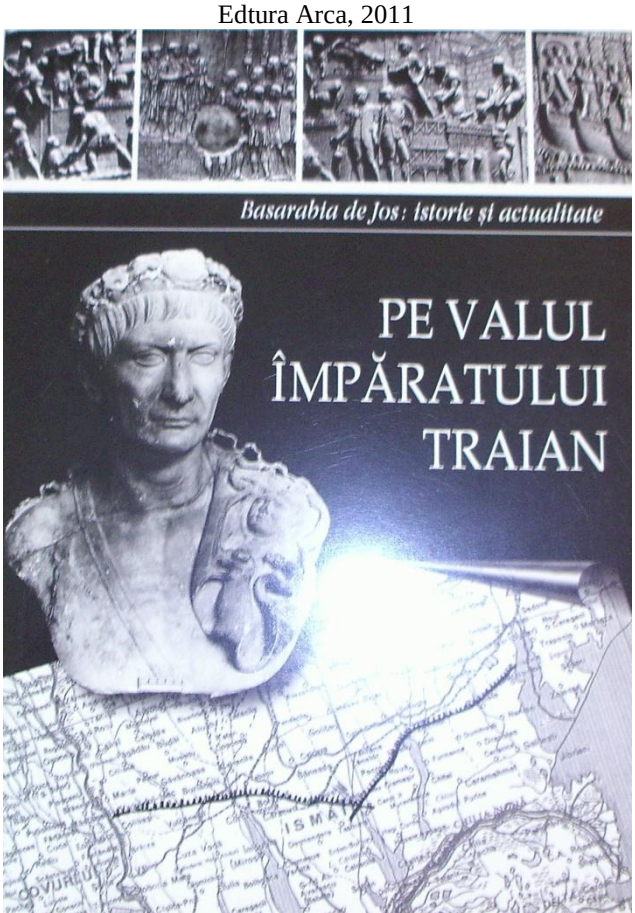

Grup de scriitori de limbă română - Pe Valul Împăratului Traian, Odessa, Ukraina, 2011

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati, cod 800428, Str. Barbosi, Nr. 12, Bloc D, Ap. 14
Telefon: 0726 337376, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro